Νέαι Χῶραι

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΕΤΟΣ Ι - ΑΡΙΘ. 1

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

"ΝΕΑΙ ΧΩΡΑΙ,,:	Μία προσπάθεια.
ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ:	Νὰ συνδεθῶμεν μὲ τὴν γῆν.
ΑΝΤ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ:	Ὁ πολιτισμὸς τῶν Νέων Χωρῶν.
ΓΕΩΡΓ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ:	Δηλώσεις περὶ τὴν Βαλκανικὴν Ὁμοσπονδίαν.
Ο. TAFRALI:	Μία Παλαιολόγος Πριγκήπισσα τῆς Μολδαυίας.
LÉON SAVADJIAN:	Ἡ ἐσωτερικὴ ἐξέλιξις ἐν Γιουγκοσλαυίᾳ.
ΜΑΡΙΑΣ Α. ΣΒΩΛΟΥ:	Γύρω ἀπὸ τὴν γυναικείαν ψῆφον.
ΑΓΓ. Θ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ:	Αἱ Βαλκανικαὶ Χῶραι ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως.
ΓΕΩΡΓ. Χ. ΜΟΔΗ:	Ἀποξηραντικὰ ἔργα.
ΔΗΜ. ΖΩΤΟΥ:	Ἄνευ ὁδικοῦ δικτύου ἡ Ἤπειρος θὰ νεκρωθῇ.
ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ:	Σκέψεις ἐπὶ τοῦ καπνικοῦ ζητήματος.
S. S. S.	Ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς γεωργίας ἐν Ρουμανίᾳ.

Εἰδήσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκανικήν.— Σημειώματα. — Ἐπιστολαί.—Ἡ δρᾶσις τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας».— Νέα Βιβλία.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ

KOEHLER & VOLCKMAR A.-G. & CO.

LEIPZIG

ΠΛΗΡΕΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ. ΕΙΔΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΔΙ' ΟΛΑ ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Ἅπαντα τὰ ὄργανα φυσικῆς καὶ χημείας.—Συλλογαὶ ζῴων, πτηνῶν, ἐντόμων κ.λ.π.—Γεωγραφικοὶ καὶ ἱστορικοὶ χάρται εἰς πλουσιωτάτην συλλογήν.—Εἰκόνες πάσης φύσεως.—Προπλάσματα ἀνθρωπολογίας, ζωολογίας, βοτανικῆς.—Γεωλογικαί, ὀρυκτολογικαὶ καὶ παλαιοντολογικαὶ συλλογαί.—Μηχανήματα προβολῶν καὶ κινηματογράφων, πλουσιωτάτη συλλογὴ πλακῶν καὶ ταινιῶν μορφωτικῶν.—Προπλάσματα καὶ ἐπιστημονικὰ παρασκευάσματα διὰ πανεπιστήμια.—Διδακτικὰ εἴδη δι' ὅλας τὰς ἐπιστήμας: μαθηματικά, γεωγραφία καὶ σχετικοὶ κλάδοι, παγκόσμιος ἱστορία, ἱστορία τῆς τέχνης, μυθολογία, ἀνθρωπολογία, ὑγιεινή, μικροσκοπία, ζωολογία, βοτανική, γεωλογία, ὀρυκτολογία, παλαιοντολογία, φυσική, χημεία κ.λ.π.—Εἴδη διδασκαλίας δι' ἐπαγγελματικὰς σχολάς.—Γεωπονία, σχεδιαγραφία, γυμναστική, ᾄσμα καὶ μουσική.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΦΟΙΒΟΣ Β. ΠΑΠΑΧΡΥΣΑΝΘΟΥ

ΤΗΛΕΓΡ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: "ΓΡΑΦΟΤΥΠ„ — ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 61-13

ΟΔΟΣ ΘΗΣΕΩΣ 12Α — ΑΘΗΝΑΙ

ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΟΙ

ΓΕΩΡΓΟΙ

ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΟΙ

Ἀσφαλίσατε
Τὰ προϊόντα σας
εἰς τὸ
Κεντρικὸν Ταμεῖον
Ἀσφαλείας κατὰ
Χαλάζης

(ΥΔΡΥΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ)

Δημοκρίτου 11

ΑΘΗΝΑΙ

Τὸ χρησιμώτερο βιβλίον κάθε οἰκογενείας εἶναι ἡ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΤΣΕΛΕΜΕΝΤΕ. Εἶναι γραμμένο εἰδικῶς γιὰ τὰ ἑλληνικὰ σπήτια καὶ περιέχει εἰς 470 σελίδες μὲ 250 εἰκόνες μαγειρικὴ καὶ ζαχαροπλαστική.

Τιμᾶται ὡραῖα δεμένο Δρχ. 135

Αἱ τρακόσιαι σελίδες τοῦ ἔργου τοῦ κ. ΜΙΧ. ΡΟΔΑ

'ΠΩΣ ΒΛΕΠΩ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ,

περιέχουν τὴν ψυχήν, τὴν ζωήν, τὰς προόδους καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν. Εἶναι ἐντυπώσεις, ποὺ ἔδωσαν τὴν πιστοτέραν εἰκόνα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαρχίας ***καὶ ἀφύπνισαν τὰς Κυβερνήσεις καὶ τὸν πολιτικὸν κόσμον.***

Ὅσοι θέλουν νὰ ἀποκτήσουν τὸ ἔργον αὐτό, ἂς ἀπευθυνθοῦν πρὸς τὸν συγγραφέα: ὁδὸς Πατησίων 69, Ἀθήνας.

Τιμὴ ἐσωτερικοῦ δραχ. 100. — καὶ ἐξωτερικοῦ μετὰ τῶν ταχυδρομικῶν 1 ½ δολλάριον.

Τὰ χειρόγραφα
κατὰ γενικὸν κανόνα
δὲν ἐπιστρέφονται

Τιμὴ Τεύχους Δρχ. 8.

Νέαι Χῶραι

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1930

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐσωτερικοῦ	Δρχ.	100
Βαλκανικῆς	»	150
Ἀμερικῆς	Δολ.	5
Ἐξωτερικοῦ	Φρ. Γαλλ.	75

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ ΛΩ 14

ΤΗΛΕΦ. 57.08

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γ. Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΕΤΟΣ Ι. ΑΡΙΘΜ. 1

ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

Ἡ ἔκδοσίς μας εἶνε μιὰ προσπάθεια. Μιὰ προσπάθεια εἰλικρινὴς διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς ἰδίως τῆς Βορείου Ἑλλάδος, ἡ ὁποία στερεῖται σήμερον καὶ τῶν στοιχειωδεστέρων μέσω ντῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ μας διὰ μίαν ἀνθρωπινωτέραν διαβίωσιν.

Εἶνε μιὰ συνέχεια ἑνὸς ἀγῶνός μας διὰ τὴν κοινωνικήν, ἠθικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Νέων Χωρῶν καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ὑπαίθρου, ὁ ὁποῖος ἐνῷ θὰ ἠμποροῦσε νὰ εἶνε σήμερον ἕνας ἀπὸ τοὺς σπουδαιοτέρους ρυθμιστὰς τῶν πραγμάτων τῆς χώρας, ἀφοῦ εἶνε ὁ κυριώτερος συντελεστὴς τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐημερίας της, μένει ἀκόμη εἰς τὸ περιθώριον, καταφρονεμένος, παραμελημένος καὶ ζητεῖ τὴν σωτηρίαν του ἔξω ἀπ' αὐτὸν καὶ ὄχι εἰς τὴν αὐτοβοήθεια, τὴν συνεργασία, τὴν ἀλληλεγγύην.

Μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μας, μὲ τὴν πολύτιμον συνεργασίαν φωτισμένων συνεργατῶν καὶ κάθε τιμίου ἀγωνιστοῦ, ποὺ πραγματικὰ πονεῖ καὶ ἐνδιαφέρεται διὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου μας, θὰ δουλέψωμε διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ παρόντος καὶ τὴν δημιουργίαν ἑνὸς καλυτέρου μέλλοντος.

Θὰ ἐρευνήσωμεν καὶ θὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν ἐπίλυσιν κάθε ζητήματος, ποὺ ἔχει ἄμεσον σχέσιν μὲ τὰς Νέας Χώρας καὶ ἐπίδρασιν εἰς τὴν πρόοδον αὐτῶν.

Ἡ αὔξησις τῆς γεωργικῆς μας παραγωγῆς, ἡ συστηματικὴ ἐκμετάλλευσις τῶν πλουτοφόρων πηγῶν μας, ἡ πολιτικὴ χειραφέτησις καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀποκατάστασις τῶν χωρικῶν μας, ἡ καθιέρωσις τοῦ σωτηρίου θεσμοῦ τῆς αὐτοδιοικήσεως, ἡ βελτίωσις τῆς θέσεως τοῦ κλήρου καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν μας θ' ἀποτελέσουν τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν βάσιν τῆς προσπαθείας μας.

Μὲ τὴν πεποίθησιν δὲ ὅτι μόνον μία ἀδελφικὴ προσέγγισις μὲ τοὺς γείτονάς μας θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν παγίωσιν τῆς εὐημερίας ὅλων μας, θὰ παρακολουθήσωμεν μὲ ἀδιάπτωτον προσοχὴν καὶ ἐνδιαφέρον τὴν ἐσωτερικὴν κίνησιν τῶν Βαλκανίων καὶ θὰ ἐνισχύσωμεν κάθε προσπάθειαν διὰ μίαν Βαλκανικὴν συνεννόησιν, ἡ ὁποία θὰ δώσῃ εἰς τοὺς λαούς της τὴν πολιτικήν των αὐτοτέλειαν καὶ θ' ἀποτελέσῃ ἕνα νέον σταθμόν, μίαν νέαν ἀφετηρίαν διὰ τὴν μεγάλην ἀποστολὴν ποὺ ἡ γεωγραφικὴ θέσις καὶ ἡ ἱστορία ἔταξε εἰς τὰ Βαλκάνια.

"Νέαι Χῶραι„

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

ΝΑ ΣΥΝΔΕΘΩΜΕΝ ΜΕ ΤΗΝ ΓΗΝ

Τοῦ κ. ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΝΑΝΟΥ

τ. Ὑπουργοῦ, Προέδρου

τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας.

Ὁ ταξειδιώτης ὁ παραπλέων, τὰς γραφικὰς Ἑλληνικὰς ἀκτὰς ἢ ὁ διασχίζων τὰ ὄρη καὶ τὰς πεδιάδας τῆς Ἑλλάδος ἀντιλαμβάνεται καὶ χωρὶς νὰ εἶναι γεωργὸς ἢ ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, ὅτι ἡ ὕπαιθρος χώρα οὔτε πυκνῶς τυγχάνει κατῳκημένη, οὔτε ἐπαρκῶς καλλιεργημένη.

Ἐὰν ἐξαιρέσῃ τις λωρίδας τῆς βορείου, δυτικῆς καὶ κεντρικῆς Πελοποννήσου καὶ δάση τινα παρθένα, παραμείναντα σχετικῶς ἀνέπαφα, ὡς εὑρισκόμενα μακρὰ πάσης συγκοινωνίας, πανταχοῦ ἄλλοῦ προσπίπτει ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ παρατηρητοῦ ἀπὸ τῶν Θρακικῶν συνόρων μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης καὶ ἀπὸ τῶν φυλακίων τοῦ Μπέλεσι μέχρι τοῦ Ταινάρου ἐπὶ ἀτελευτήτων, τελείως γυμνῶν ἐκτάσεων ἢ ἐπὶ ἐκτάσεων καλυπτομένων ἀπὸ θάμνους, ἀγριελαίας καὶ ἄγρια δενδρύλια, κατεστραμμένα ἢ ἡμικατεστραμμένα πάντα, ἀπὸ τοὺς ὀδόντας τῶν αἰγῶν, ἀπὸ τὸν πέλεκυν τῶν ποιμένων καὶ ἀπὸ τὸ πῦρ τῶν ἐμπρηστῶν. Ἀπέραντοι δὲ καὶ εὔφοροι πεδιναὶ ἐκτάσεις αὐτῆς ἀντὶ νὰ ἀπεργάζωνται τὸν πλοῦτον, εἶναι μεταβεβλημέναι εἰς ἕλη καὶ μεταδίδουν τὴν νόσον καὶ τὸν θάνατον. Ἄλλαι ἀπέραντοι ἐπίσης ἐκτάσεις καλύπτονται ὑπὸ πετρῶν καὶ φερτῶν ὑλῶν παρασυρθεισῶν ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων γυμνῶν ὀρέων διὰ τῶν χειμάρρων. Ἡ βροχή, ἡ ὁποία θὰ ἔπρεπε εἰς τὸ κλῖμα τῆς χώρας μας νὰ θεωρῆται εὐλογία τῆς Προνοίας, καταντᾷ διὰ πλείστας περιφερείας πραγματικὴ θεομηνεία, διότι τὸ ὄρη δὲν καλύπτονται πλέον ἀπὸ γῆν δυναμένην ν' ἀπορροφήσῃ ἔστω καὶ ὀλίγην βροχήν, ἀφοῦ δὲν ἀπέμειναν δένδρα καὶ φυτὰ διὰ νὰ συγκρατήσουν τὴν γῆν αὐτήν.

Ἐὰν δὲ παραβάλῃ τις τὴν εἰκόνα ταύτην πρὸς τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν παρουσιάζει ἡ ὕπαιθρος ὄχι μόνον τῶν πλείστων Εὐρωπαϊκῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν Βαλκανικῶν ἀκόμη Κρατῶν θὰ αἰσθανθῇ θλῖψιν ἐντονωτάτην διὰ τὴν ἀτημελησίαν εἰς ἣν ἀφέθη νὰ περιέλθῃ ἡ Ἑλλάς μας. Ἡ ἐγκατάλειψίς της ἀποδεικνύει ἔλλειψιν πάσης ἀγάπης πρὸς τὴν ἱερὰν αὐτὴν γῆν τὴν γενέτειραν τῶν προγόνων μας, εἰς ἣν ὀφείλομεν τὸ παρόν μας καὶ ἐφ' ἧς βασίζεται τὸ μέλλον ὅλων τῶν μεθ' ἡμᾶς γενεῶν, αἵτινες θὰ φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ Ἕλληνος. Σπανίως βλέπει τις ἐκδηλουμένην δι' ἔργων βελτιώσεως πραγματικὴν στοργὴν πρὸς τὴν γῆν αὐτὴν ἀπὸ τῆς ὁποίας οὐχ' ἧττον ζῶμεν καὶ τρεφόμεθα. Κατὰ παράδοξον δὲ ἀντίθεσιν τὴν βλέπει τις ἐκεῖ μᾶλλον ἐκδηλουμένην ὅπου μετὰ φειδοῦς παρέχει ἡ γῆ τὰς εὐεργεσίας της, ὡς π. χ. εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου ἢ εἰς μέρη τινὰ τῆς Λακεδαίμονος.

Ἀτυχῶς πλεῖστοι χωρικοὶ σπείρουν σήμερον τὰ δημητριακά των ἢ φυτεύουν τὰ καπνά των, ἵνα ἀπολαύσουν τὸ μέγιστον δυνατὸν κέρδος ἐντὸς τοῦ ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται τὴν ἀνάγκην νὰ συνδεθοῦν μονιμώτερον πρὸς τὴν γῆν, προετοιμάζοντες διὰ φυτειῶν ἢ ἄλλων βελτιώσεων πλοῦτον μελλοντικὸν εἴτε διὰ τὸν ἑαυτόν των, εἴτε διὰ τοὺς ἀπογόνους των. Μόνον διὰ τῶν ἐλαιώνων, ἀπὸ παλαιοτέρων ἐποχῶν χρονολογουμένων ἐν πολλοῖς καὶ τούτων, καὶ διὰ τῶν ἀμπελώνων συνδέεται μικρὸν σχετικῶς μέρος τῶν γεωργῶν μας πρὸς τὸν Τόπον.

Παραπυνοῦνται οἱ γεωργοί μας καὶ οἱ πολιτευταί μας διὰ «στενότητα γῆς» ἐνῷ ἑκατοντάδες χιλιάδων στρέμματα κατάκεινται χέρσα, ἄχρηστα καὶ κακοποιά. Ἴσως ταῦτα νὰ μὴ ἔχωσι προσφάτως προκαλλιεργηθῇ, ὥστε νὰ εἶναι ἄκοπος ἡ ἐκμετάλλευσίς των, οὔτε εἶναι πάντα κατάλληλα διὰ τὴν καλλιέργιαν καπνοῦ ἢ σίτου, δύνανται ὅμως κάλλιστα νὰ χρησιμοποιηθοῦν δι' ἄλλα εἴδη καλλιεργίας (δενδροκομίαν κλπ.).

Ἡ κυρία ἀφορμὴ τῆς κακοδαιμονίας ταύτης εἶναι τὸ ἀδιαπαιδαγώγητον τῶν γεωργῶν μας. Ἕνεκα τῆς ἀτελοῦς μορφώσεως τῶν γεωργῶν μας ἐξακολουθεῖ ὑφισταμένη ἡ νομαδικὴ κτηνοτροφία καὶ ἰδίως ἡ αἰγοτροφία, εἰς ταύτην ἀποδοτέα ἡ ἀποψίλωσις τῶν ὀρέων, ἡ διὰ παντὸς μέσου καταστροφὴ τῶν δασῶν, ἡ ἄγνοια τῆς σημασίας τῶν καρποφόρων δένδρων καὶ ἡ ἀδιαφορία διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων βελτιώσεως πάσης φύσεως, ὑφ' ἑκάστου μικροῦ ἰδιοκτήτου εἰς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἀγρούς.

Καίει καὶ κόπτει ὁ χωρικὸς μὲ τὴν μεγαλυτέραν ἀφέλειαν τὸ ὑπερκείμενον τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ δάσος, μὴ ἀντιλαμβανόμενος, ὅτι θὰ παρασυρθῇ κατόπιν καὶ αὐτὴ ἡ καλύβη του ἢ καὶ ὁλόκληρον τὸ χωρίον του ἀπὸ τὰ ἀποπλύνοντα τὸ γυμνὸν πλέον ὕψωμα ὄμβρια ὕδατα. Δὲν συλλέγει τοὺς κατακλύσαντας τὸν ἀγρόν του λίθους ἢ ἂν τοὺς συλλέξῃ τοὺς ῥίπτει εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ γείτονος ἢ ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, διακόπτων οὕτω καὶ τὴν συγκοινωνίαν ἀκόμη, ἡ ὁποία ἐν τοιούτοις τόσον τοῦ χρειάζεται διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν προϊόντων του. Βαρύνεται νὰ κρατῇ ἐν καλῇ καταστάσει τὸν διὰ τοῦ κτήματός του, ἀπὸ παλαιοτάτης ἐποχῆς, διερχόμενον ἀποχετευτικὸν τῶν ὀμβρίων ὑδάτων χάνδακα ἢ τὸν ἐνσωματώνει εἰς τὴν καλλιεργήσιμον ἔκτασιν τοῦ ἀγροῦ του καὶ πνίγει καὶ τὸν ἰδικόν του ἀγρὸν καὶ τοὺς τῶν γειτόνων του ἐν καιρῷ πολυομβρίας.

Τὰ ὄμβρια ὕδατα κατερχόμενα οὕτω τῶν γυμνωθεισῶν κλιτύων τῶν ὀρέων καὶ ὑψωμάτων, συμπαρασύρουν καὶ τὰ τελευταῖα ὑπολείμματα τῆς γονίμου γῆς καὶ ἀφήνουν τοὺς βράχους γυμνούς. Ὁ σχηματιζόμενος, μικρὸς ἐν ἀρχῇ, ῥύαξ, αὐξάνεται κατερχόμενος καὶ παρασύρων λίθους καὶ ἰλὺν πρὸς τὴν θάλασσαν, πνίγει ζῷα καὶ ἀνθρώπους, καὶ μεταβάλλει τοὺς εὐφόρους καλλιεργημένους ἀγροὺς εἰς ἔρημον, κεκαλυμένην ἀπὸ λίθους καὶ ἄμμον. Ἰδοὺ ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον μικρὰ σχετικῶς ποσότης βροχῆς μεταβάλει τακτικὰ τὸ χρῶμα μεγάλου μέρους τῆς θαλάσσης τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου εἰς κιτρινέρυθρον.

Ἐφόσον λοιπὸν ὁ Ἕλλην ἀγρότης δὲν ἀποκτήσῃ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ εὐημερία καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἀλλὰ καὶ τοῦ συνόλου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς πρὸς τὴν γῆν πραγματικῆς στοργῆς καὶ ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς βελτιώσεως αὐτῆς καὶ ὄχι ἐκ τῆς κομματικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς καλουμένης ἀγροτικῆς ἰδέας, οὐδεμία μεταβολὴ πρὸς τὰ βελτίω θὰ εἶναι δυνατή. Ἐὰν δ' ἐξακολουθήσωμεν, οὕτως ἀστόργως πρὸς τὴν ἑλληνικὴν γῆν φερόμενοι, ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν θὰ κατοικῶμεν ἀσφαλῶς τὴν βαρβαρωτέραν γωνίαν τῆς Εὐρώπης.

Πανταχοῦ ἄλλοῦ, ὅπου μετὰ στοργῆς προβλέπει τις τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ ὅπου οἱ κάτοικοι σκέπτονται νὰ μείνουν, νὰ ζήσουν καὶ ν' ἀποθάνουν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὄχι νὰ μετανασεύσουν εἰς τὰς πόλεις ἢ τὸ ἐξωτερικόν, προφυλάσσονται τὰ δάση, ὡς τι πολύτιμον καὶ διαρρυθμίζονται αἱ κάθοδοι τῶν ὑδάτων, οὕτως ὥστε ἀντὶ κατάρας ν' ἀποτελοῦν εὐλογίαν διὰ τὸν Τόπον. Τὰ ὕδατα συλλεγόμενα ἐξασφαλίζουν τὴν ἄρδευσιν ἐκτεταμένων ἐκτάσεων, μεταβαλλομένων εἰς σιτοβολῶνας. Διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως δὲ τῶν ὑδραυλικῶν δυνάμεων τῶν πτώσεων τῶν ὑδάτων τούτων, ἀποκτῶνται τὰ εὐεργετήματα τῆς ἠλεκτροκινήσεως καὶ τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ.

Τὸ πρώτιστον ὅθεν καθῆκον παντὸς πονοῦντος τὸν Τόπον πρέπει νὰ εἶναι ἡ μέριμνα τῆς διατηρήσεως τῶν δασῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς διαρρυθμίσεως τῶν χειμάρρων ἀφ' ἑτέρου. Τὸ καθῆκον τοῦτο ἀντελήφθη ἡ παροῦσα Κυβέρνησις ἅμα τῇ ἀναλήψει τῆς Ἀρχῆς. Προεκήρυξε συναγωνισμὸν διὰ τὴν διαρρύθμισιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης ***Στυμφαλίας***. Τὰ ὕδατα αὐτῆς θὰ χρησιμοποιηθοῦν ὑπὸ τῶν πέριξ Κοινοτήτων μὲν διὰ τὴν ἄρδευσιν ἀπεράντων, πτωχῶν σήμερον, ἐκτάσεων, ἐκτεινομένων μέχρι τῆς Νέας Κορίνθου, ὑπὸ τῆς ἀναδόχου δ' Ἑταιρείας διὰ τὴν παραγωγὴν ἠλεκτρικῆς δυνάμεως. Διὰ τῆς διαρρυθμίσεως ταύτης θ' ἀποδοθῶσι καὶ ἱκαναὶ καλλιεργήσιμοι ἐκτάσεις εἰς τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν, ἀλλὰ καὶ ὑγεία εἰς τοὺς ἐξ ἑλωδῶν πυρετῶν μαστιζομένους περιοίκους τῆς λίμνης. Ἐπίσης ἐλάβον νομοθετικὴν κύρωσιν συμβάσεις, καθ' ἃς τὸ γνωστὸν ἐν Τεγέᾳ ἔλος ***Τάκα***, ὅπερ καθ' ἕκαστον χειμῶνα μεταβάλεται εἰς λίμνην καλύπτουσαν 15.000 καὶ πλέον στρέμματα καὶ ἡ μεγάλη λίμνη ***Ξυνιὰς*** τῆς ἐπαρχίας Δομοκοῦ, ἐκτάσεως 34.000 στρεμμάτων θ' ἀποξηρανθοῦν, τῶν σχετικῶν ἐργασιῶν ἀρχομένων ἀπὸ τῆς προσεχοῦς ἀνοίξεως. Αἱ δ' ὑπ' αὐτῶν καταλαμβανόμεναι ἐκτάσεις θ' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν καλλιέργιαν καὶ τὴν παραγωγήν.

Ἀλλὰ καὶ αἱ ὑδραυλικαὶ πτώσεις τῆς ***Βεροίας*** καὶ τῆς ***Ἐδέσσης*** ὡς καὶ ὁ ροῦς τοῦ ***Ἀλιάκμονος*** πρόκειται συντόμως νὰ τύχουν χρησιμοποιήσεως, προκηρυχθέντος ἤδη τοῦ σχετικοῦ συναγωνισμοῦ διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτῶν. Ἑκατοντάδων χιλιάδων ἵππων δύναμις θὰ παραγθῇ καὶ θὰ χρησιμοποιηθῇ πρὸς ὕδρυσιν ἐργοστασίων παραγωγῆς ἀζώτου, χημικῶν λιπασμάτων καὶ ἄλλων προϊόντων καὶ πρὸς ἐγκατάστασιν ἀρδευτικῶν ἔργων.

Μετὰ δὲ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἀρξαμένων ἤδη ὑδραυλικῶν ἔργων ***Ἀξιοῦ*** καὶ ***Στρυμῶνος,*** ἀπέραντοι εὐφορώτατοι ἐκτάσεις θέλουσιν ἀποδοθῇ εἰς τὴν καλλιεργίαν, ἐνῷ συγχρόνως θὰ παύσουν νὰ σκορπίζουν, ὅπως σήμερον, τὴν νόσον καὶ τὴν δυστυχίαν.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποδώσουν τοὺς ἀναμενομένους καρποὺς τὰ ἔργα ταῦτα εἶναι ἀνάγκη ἡ νέα τοὐλάχιστον γενεὰ ν' ἀγαπήσῃ τὸν γῆν καὶ τὴν καλλιέργιαν αὐτῆς, οὐχὶ μόνον ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ν' ἀπολαύσῃ προσωρινὸν κέρδος, ἀλλ' ἐπὶ σκοπῷ μονίμου βελτιώσεως τῆς χώρας, συνδεομένη ἀρρήκτως πρὸς ταύτην. Τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἄλλως εἰμὴ διὰ συστηματικῆς δενδροφυτεύσεως. Τὴν σημασίαν ὅμως ταύτης δὲν δύναται κάλλιον νὰ ἐντυπωσιασθῇ ὁ Λαός, εἰμὴ ἐκμανθάνων ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας καὶ μέσῳ καλῶς λειτουργούντων ***Σχολικῶν Κήπων*** τὴν πρὸς τὰ δένδρα καὶ τὴν γῆν ἐν γένει ἀγάπην.

Ἡ Βορεία Ἑλλάς, εὑρισκομένη ὑπὸ ποικίλους κλιματολογικοὺς ὅρους, ἐπιτρέποντας πάσης φύσεως καλλιεργίας, πεπροικισμένη διὰ πλουσίων ἐδαφῶν, πολλαχῶς ἀρδευομένων, εὐμοιροῦσα πολυτίμων πτώσεων ὑδάτων, ἔχουσα μεγάλους ποταμοὺς καὶ πλούσια μεταλλεῖα ὀφείλει νὰ εὕρηται ἐν τῇ πρωτοπορείᾳ τῆς πρὸς τὸ Πάτριον ἔδαφος ἐπιμελείας.

Εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι αἱ «***Νέαι Χῶραι***» θὰ συντελέσουν μεγάλως πρὸς τοῦτο διδάσκουσαι καὶ φωτίζουσαι τοὺς νέους.

ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑΣ "ΝΕΑΣ ΧΩΡΑΣ,,

Ἠθελήσαμεν νὰ ἔχωμεν τὰς γνώμας διαφόρων προσωπικοτήτων ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν «***Νέων Χωρῶν***».

Ἐλάβομεν πολλὰς ἀπαντήσεις δι' ἐλλείψιν δὲ χώρου δημοσιεύομεν σήμερον μόνον τὰς κάτωθι.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. ***Ἀνδρέας Μιχαλακόπουλος*** μᾶς γράφει :

Φίλε κ. Παπαθανασίου

Ἔλαβα τὴν ἀπὸ 11 Νοεμβρίου 1929 ἐπιστολήν σας καὶ ἀπαντῶ εὐχαρίστως εἰς αὐτήν.

Ἡ ἔκδοσις μιᾶς μηνιαίας ἐπιθεωρήσεως ἀσχολουμένης εἰδικώτερον, ἐπιστημονικώτερον, καὶ συστηματικώτερον μὲ τὰ ζητήματα τῶν βορείων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Βαλκανικῆς θὰ πληρώσῃ κενὸν ἀναμφισβήτητον.

Βεβαίως ὁ ἡμερήσιος Τύπος καταγίνεται μὲ τὰ ζητήματα ταῦτα, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ, ἐξετάζει αὐτὰ κατὰ τρόπον ἄλλον ἢ μία ἐπιθεώρησις.

Εὔχομαι λοιπὸν πλήρη ἐπιτυχίαν καὶ πλήρη εὐδόκησιν τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἀναλάβετε.

Μετὰ φιλικοτέρων αἰσθημάτων

Ὁλως Ὑμέτερος

ΑΝΔΡ. ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ πρὴν Πρωθυπουργὸς καὶ Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἑνώσεως κ. ***Ἀλ. Παπαναστασίου*** μᾶς γράφει :

Φίλτατε κ. Παπαθανασίου

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σας, διὰ τῆς ὁποίας μοῦ γνωρίζετε τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τῆς μηνιαίας ἐπιθεωρήσεως «***Νέαι Χῶραι***».

Σᾶς συγχαίρω διὰ τὴν ἀπόφασίν σας αὐτήν, ἐλπίζω, ὅτι ἡ ἐπιθεώρησίς σας θὰ ἐκπληρώσῃ μονοδρόμως σκοπὸν καὶ θὰ συμβάλῃ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν ζητημάτων τῶν βορείων ἐπαρχιῶν μας.

Μὲ φιλικὰ αἰσθήματα

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Ὁ Πρῴην Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. ***Γ. Κοφινᾶς*** μᾶς γράφει :

Φίλε κ. Παπαθανασίου

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σας καὶ σᾶς συγχαίρω διὰ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἀπόφασίν σας νὰ ἐκδώσητε τὰς «***Νέας Χώρας***». Ἡ ἐμπειρία σας εἶναι πολὺ σκόπιμος καὶ ὠφελιμος. Σᾶς εὔχομαι ἀπὸ καρδιᾶς πλήρη ἐπιτυχίαν.

Φιλικώτατα

Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας κ. ***Ἰακ. Βαχαβιόλος*** μᾶς λέγει :

Ἀγαπητέ μοι κ. Παπαθανασίου

Μὲ πολλὴν χαρὰν ἐδιάβασα τὸ γράμμα σας. Χαίρω πολὺ διὰ τὴν ἀπόφασίν σας. Ἡ κυκλοφορία τοιούτου περιοδικοῦ, θὰ εἶναι πολὺ ὠφέλιμη. Δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι θὰ εὐδοκιμήσετε καὶ εἰς

τοῦτο, ὅπως εἰς ὅλα καὶ σᾶς κάμω πρόθυμως τὴν δήλωσιν, ὅτι θὰ βοηθήσω καὶ ἐγὼ κατὰ δύναμιν τὰς προσπαθείας σας.

Μὲ ἀγάπην

Ι. ΒΑΧΑΒΙΟΛΟΣ

Ὁ Μακεδὼν Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀκαδημαϊκὸς κ. **Ἀντ. Κεραμόπουλος** μᾶς γράφει :

Ἀγαπητὲ κ. Παπαθανασίου

Ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας τῆς συστάσεως τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας» σᾶς γνωρίζω ὡς ἕνα τῶν πολυτιμωτάτων παραγόντων αὐτῆς. Εἶσθε ὁ δεξιὸς καὶ ἐπιδέξιος βραχίων τοῦ ἀκαμάτου κ. Προέδρου αὐτῆς.

Ὡς τοιοῦτος ἐργάζεσθε ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας καὶ ἡ ἐργασία σας φαίνεται. Ὅταν δ' ἐργάζεσθε ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας ἐργάζεσθε ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τοῦτο ἐλπίζω καὶ εὔχομαι καὶ συνιστῶ νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Ἑλλὰς ὅλη τὰς **«Νέας Χώρας»** σας, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐπιδιώξητε ἀτομικώτερον τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων καὶ ἀναγκῶν των.

Μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ τιμήν.

Α. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Μακεδὼν Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. **Ἀλεξ. Σβῶλος**, ὁ ὁποῖος εἶνε καὶ Πρόεδρος τῆς νεοσυσταθείσης Ἑνώσεως ὑπὲρ τῆς Αὐτοδιοικήσεως μᾶς γράφει :

Φίλε κ. Παπαθανασίου

Εὔχομαι εἰς τὰς **«Νέας Χώρας»** πλήρη καὶ πλουσίαν εὐδοκίμησιν εἰς τὸ ἔργον των. Ἰδιαιτέρως εὔχομαι καὶ ἐλπίζω, ὅτι ἡ ἐπιθεώρησίς σας θὰ θελήσῃ νὰ διαδώσῃ εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα τὴν ἰδεολογίαν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Ἡ πίστις πρὸς τὰ σωτήρια διὰ τὸν λαὸν ἀποτελέσματα τῆς αὐτοδιοικήσεως ἴσως εἶναι διὰ πολλούς, ὅτι ὑπῆρξεν ἡ πίστις ποὺ ἤγειρε τῆς κλίνης τὸν παραλυτικὸν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀλλ' ἡ παγκοσμία πεῖρα ἀποδεικνύει, ὅτι τίποτε δὲν εἶναι εὐνοϊκώτερον διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ὁμαδικῶν συμφερόντων καὶ τίποτε συγχρόνως δὲν ἀποτελεῖ καλύτερον ἐπανορθωτικὸν τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καὶ τῆς συγκεντρώσεως, ὅσον ἡ διεύρυνσις τῶν ἁρμοδιοτήτων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ὡς καὶ ἡ ἀκηδεμόνευτος, γενικά, διαχείρισις τῶν τοπικῶν ὑποθέσεων ὑπὸ τῶν πολιτῶν. Αἱ **«Νέαι Χῶραι»** πρέπει νὰ καλλιεργήσουν μὲ ἐνθουσιασμὸν ἰδίως τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἐν τῇ πεποιθήσει, ὅτι ἔτσι θὰ προσφέρουν τὴν μεγαλυτέραν ὑπηρεσίαν. Τὸ ἔθαφρος ἄλλως τε τῆς Βορείου Ἑλλάδος εἶναι γόνιμον διὰ τὸ ἔργον αὐτό.

Διατελῶ φιλικώτατα

Α. ΣΒΩΛΟΣ

Πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως

ὑπὲρ τῆς Αὐτοδιοικήσεως

Ἡ κορινθιακὴ σταφίδα εἶναι ἡ πειὸ ὑγιεινὴ τροφὴ γιὰ τὰ παιδιά σας.

Ζητήσατε την παντοῦ.

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ

τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. ΑΝΤ. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1929 ηὐτύχησα νὰ ταξιδεύσω ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην καὶ νὰ γνωρίσω ὅσα μέρη αὐτῶν δὲν εἶχον ἐπισκεφθῆ ποτέ, ἂν καὶ εἶμαι Μακεδών. Ἐπειδὴ δὲ γνωρίζω καλῶς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα, γνωρίζω δὲ καὶ τὴν πρὸ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν ὄψιν τῶν πρότερον γνωστῶν μοι Μακεδονικῶν χωρῶν, ἠδυνήθην νὰ παραβάλω τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς χώρας πρὸς τὴν πρὸ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος.

Πρὸ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν ἦτο δύσκολον νὰ ἔχῃ τις ἐν Μακεδονίᾳ καθαρὰν εἰκόνα τοῦ πολιτισμοῦ τῆς χώρας. Ἐπεκράτει ἀνομοιογένεια φυλῶν καὶ πολιτισμῶν. Τὰ τουρκικὰ χωριὰ παρεμβαλλόμενα ἐν μεγάλῳ ἢ μικρῷ ἀριθμῷ μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν ἐτάραττον τὰς ἐντυπώσεις. Εἶχον περιέλθει κατὰ τὸ 1920 τὰ χωρία τῆς Ἐορδίας (Καϊλαρίων) καὶ τῆς Κοζάνης. Κατῳκοῦντο τότε ὑπὸ Κονιάρων ἀπολιτίστων καὶ ἀβελτέρων. Αἱ οἰκίαι ἦσαν κατάκλειστοι, οἱ δρόμοι νεκροί· ἀγορὰ δὲν ὑπῆρχε, οὔτε καφενεῖον ἢ ἄλλο κατάστημα. Διὰ νὰ ξεκουρασθῶ, ἐκαθήμην εἰς τὸν πρῶτον παρὰ τὴν ὁδὸν λίθον ἢ ἠρειπωμένον τοῖχον. Οὐδὲν ἐπάγγελμα βιοτεχνικὸν ἤσκουν οἱ κάτοικοι. Οὔτε κτίσται ὑπῆρχον, οὔτε ξυλουργοί, οὔτε ὑποδηματοποιοί, οὔτε σιδηρουργοὶ οὔτε ἄλλη τις βιοτεχνία. Πάντα κατεσκευάζοντο ὑπὸ τῶν χριστιανῶν τῶν γειτονικῶν πόλεων ἢ κωμοπόλεων. Οἱ Κονιάροι ἐγνώριζον νὰ γεωργῶσι, νὰ κατασκευάζωσιν ἀχυρίνας καλύβας, καὶ νὰ ἐκλέγωσι τὸ κατάλληλον δένδρον διὰ νὰ κόψωσιν ἄροτρον. Ἀλλὰ πρὸς διόρθωσιν τοῦ ἰνίου ἔπρεπε νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν χριστιανὸν σιδηρουργὸν τῆς πόλεως. Ἡ κατάστασις ἦτο πρωτόγονος, οἱ ἄνθρωποι εὑρίσκοντο ἀκόμη εἰς τὴν περίοδον τοῦ λίθου καὶ δὲν εἶχον γνωρίσει τὴν κατεργασίαν τῶν μετάλλων.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν χωρίων τῆδε κἀκεῖσε ἦ καὶ ἐντὸς αὐτῶν ὑπῆρχον ἐγκατεστημένοι τοιοῦτοι Τοῦρκοι, ἐκυκλοφόρουν δὲ καὶ εἰς τὰς καθαρῶς χριστιανικὰς κώμας, ἦτο δύσκολον νὰ συλλάβῃ τις ἀληθῆ εἰκόνα τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἰθαγενοῦς ἑλληνικοῦ κόσμου.

Τώρα οἱ Τοῦρκοι ἔφυγον, ἀντ' αὐτῶν δὲ ἦλθον Ἕλληνες ἐκ Θράκης ἢ Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ πολιτισμὸς τούτων, ὅταν δὲν εἶνε ἀνώτερος, δὲν εἶνε ὅμως κατώτερος τοῦ τῶν ἐντοπίων. Ἑπομένως ἡ εἰκὼν εἶνε μᾶλλον ἢ ἧττον ἐνιαία καὶ ὡς πρὸς τὸ σύνολον καὶ ὡς πρὸς ἑκάτερον τῶν δύο τούτων στοιχείων. Συμβαίνει ἐνιαχοῦ, ὅπου οἱ πρόσφυγες ἀγωνίζονται σκληρότερον τὸν ἀγῶνα περὶ ὑπάρξεως εἰς τὰς νέας ἐγκαταστάσεις των, νὰ βλέπῃ τις κατωτέραν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν, ἣν ἐπιτείνει καὶ ἡ ὄψις τῶν ἀξιοθρηνήτων τουρκικῶν καλυβῶν, ἃς ἔλαβον ὡς κατοικίας οἱ ὁμογενεῖς ἡμῶν, ἀλλ' εὐθὺς ἀμέσως ὡς ἀνταλλάξῃ τις ὀλίγας λέξεις μετὰ τοῦ πρώτου τυχόντος προσώπου, ἀναγνωρίζει ἀμέσως τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀνωτέρου πολιτισμοῦ, ὅστις ἀγωνίζεται νὰ ριζοβολήσῃ καὶ εὐδοκιμήσῃ ἐν τῇ χώρᾳ, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἀγαπήσῃ καὶ πονέσῃ αὐτὴν ὡς φίλην πατρίδα καὶ μητέρα.

Ἐπειτα δὲν συναντᾶτε πλέον τὸ ἐχθρικὸν βλέμμα τοῦ Τούρκου, ὅστις πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως ἦτο ὁ τύραννος, μετ' αὐτὴν δὲ ὁ ὕπουλος ἠττημένος.

Παρομοία εἶνε ἡ ἐντύπωσις εἰς τοὺς νεοπαγεῖς συνοικισμούς.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τούτους καὶ εἰς τὰ πρῴην τουρκικὰ χωρία, εἶνε ἀνοικτὰ τὰ παράθυρα καὶ αἱ θύραι, αἱ ὁδοὶ εἶνε πλήρεις κινήσεως καὶ ζωῆς καὶ ἐνιαχοῦ, ὅπου οἱ ὄροι εἶνε εὐνοϊκοί, τὴν σιγὴν τοῦ νεκροταφείου τῆς ἀλλοτε ἀντικατέστησε τώρα ἡ εὔθυμος καὶ εὐέλπις ἀναστροφὴ τῶν νέων μελισσῶν τῆς κυψέλης. Τάχ' αὔριον ἔσται ἄμεινον.

Ἐὰν παραβάλωμεν τὸν πολιτισμὸν τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος πρὸς τὸν τῆς νέας βλέπομεν τὸ ἑξῆς :

Ὅταν τις φεύγῃ ἐξ Ἀθηνῶν πρὸς τὰς ἐπαρχίας τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, ὅσον ἀπομακρύνεται τῶν Ἀθηνῶν τόσον βλέπει μειούμενον τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ τῶν κατοίκων. Δὲν ἐννοῶ δὲ πολιτισμὸν ἁπλῶς τὴν μόρφωσιν διὰ τῆς Παιδείας, ἀλλὰ τὸν ὅλον τρόπον τοῦ βίου.

Ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἐν τούτῳ τὰ παράλια καὶ αἱ κεντρικαὶ πόλεις πρέπει νὰ ἐξαιρεθῶσι, διότι τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας καὶ ἄλλοι τινὲς λόγοι (π. χ. συγκέντρωσις πολλῶν ἀρχῶν, στρατοῦ κλπ.) ἐξουδετέρωσαν τὴν ἐκ τῆς πρωτευούσης ἀπόστασιν. Ἀλλ' ἡ μείωσις τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἄλλων μερῶν κατὰ λόγον πρὸς τὴν ἐξ αὐτῆς ἀπόστασιν δεικνύει ὅτι ὁ πολιτισμὸς τούτων εἶνε ἀκτινοβολία τῶν Ἀθηνῶν.

Τοῦτο δὲν συμβαίνει εἰς τὰς νέας χώρας. Ἂν συνέβαινεν, ἔπρεπεν εὐθὺς ὡς διέλθωμεν τὴν Μελούναν καὶ προχωρήσωμεν βορειότερον, νὰ εὕρωμεν πολιτισμόν, κατώτερον τοῦ τῆς Θεσσαλίας. Ἀλλὰ τοὐναντίον ἐδῶ εὑρίσκεταί τις ἐν ἄλλῳ κόσμῳ.

Ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰ κοινοτικὰ σχολεῖα καὶ ἡ συνετὴ διοίκησις καὶ εὐδοκίμησις αὐτῶν λανθάνουσα τοὺς τούρκους ἄλλοτε, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ πολυπλάνητος ζωὴ τῶν ξενιτευομένων καὶ ἐκπολιτιζομένων κατοίκων ἀνέπτυξεν καὶ πολιτισμὸν καὶ εὐγένειαν οἴκων καὶ προηγμένους τρόπους βίου, τῶν ὁποίων τεκμήριον εἶνε ἀλάθαστον καὶ μόνη ἡ εὐμάρεια, ἣν παρέχουσιν αἱ οἰκίαι.

Δὲν ἀναιρεῖται δὲ τὸ τεκμήριον τοῦτο διὰ τοῦ ἐπιχειρήματος, ὅτι τὸ κλῖμα ἐπέβαλε τοιαύτας οἰκίας διότι ὑπάρχουσι καὶ μᾶλλον ἀπόκεντρα χωρία ὀρεινὰ καὶ μάλιστα ψυχρότερα καθυστερημένα καὶ στερούμενα τοιούτων οἰκιῶν. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ βορειότερα χωρία πολὺ ψυχρότερα ἔχοντα οἰκίας, αἵτινες μαρτυροῦσι πολὺ ταπεινὸν ἐπίπεδον πολιτισμοῦ. Τοιαῦτα π. χ. εἶνε τὰ 14 χωρία παρὰ τὴν Πρέσπαν, τὰ ὁποῖα ἐπεδικάσθησαν εἰς τὴν Ἀλβανίαν.

Ὁ πολιτισμὸς οὗτος τελευταῖον ἐκδηλοῦται εἰς ἐντονωτάτην δρᾶσιν σωματείων παντοίων, οὐ μόνον ἐπαγγελματικῶν ἀλλὰ καὶ ἄλλων, ὡς φυσικῆς ἀγωγῆς, ἀναδασώσεων, μουσικῆς, θεατρικῶν παραστάσεων, φιλανθρωπίας, ἐκπαιδεύσεως κλπ. Καὶ ταῦτα ὄχι μόνον εἰς τὰς πόλεις ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς κώμας καὶ τὰ χωριά. Ἐξαιρετικῶς ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ προσπάθειαμικρῶν κοινοτήτων νὰσυνδεθῶσι δι'ἁμαξιτῶν ὁδῶν πρὸς τὰς κεντρικὰς συγκοινωνίας καὶ εἶναι πρωτοφανὴς δημοτελὴς πανήγυρις ἡ ἐμφάνισις τοῦ πρώτου αὐτοκινήτου. Συγκινεῖται κανεὶς πρὸ τοῦ θεάματος τούτου κοινοτήτων, αἵτινες δὲν ἀναμένουσι τὰ πάντα ἐκ τῆς Κυβερνήσεως, πρὸ τοῦ θεάματος προσφυγικῶν συνοικισμῶν, οἵτινες ἐν ᾧ παλαίουσι τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα, κτίζουσιν ὅμως καὶ ἐκκλησίας καὶ γεφύρας καὶ τέμνουσιν ὁδοὺς ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας καὶ δαπάνης. Ἡ ἄμιλλα δέ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐσκεμμένη ἀντίληψις τῶν ζωτικῶν ἀναγκῶν, θὰ ἐμφανίσῃ μετά τινα ἔτη ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ ἕνα νέον κόσμον δραστήριον, παραγωγικόν, πεπολιτισμένον, οἷον δὲν ἐγνώρισαν τὰ μέρη ταῦτα, ἀφ' ὅτου ἐπλάσθη ἡ ὑδρόγειος.

Ἡ ἀνάμιξις τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἐντοπίων καὶ τῶν ἐπηλύδων σχηματίζει κρᾶμα ἐπιτρέπον ἐν τῇ φιλοτίμῳ ἀμίλλῃ τὴν ἀνάδειξιν τῶν καλυτέρων ἰδιοτήτων τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ ἀνεξαρτησία αὐτὴ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν βορείων ἀπὸ τῶν νοτίων, ἐπιτρέπουσα ἀνεμπόδιστον ἐξέλιξιν τῆς παρθένου ἰδιοτυπίας τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν, ἀποτελεῖ κατὰ τὴν γνώμην μου δύναμιν τοῦ κράτους. Παραβάλετε τὴν βόρειον Ἰταλίαν πρὸς τὴν νότιον καὶ ἀναμετρήσατε τὴν σημασίαν αὐτῆς ἐν τῷ Ἰταλικῷ κράτει.

Ἡ Μακεδονία, μεσόγειος χώρα, ἀναπτύσσουσα τὰς ἀρετὰς τοῦ ἰσχυροῦ πληθυσμοῦ της ἄνευ ἰσχυρᾶς ἐπιβολῆς τῆς νοτίου Ἑλλάδος διὰ τῆς ἰσχύος τοῦ κράτους, δύναται νὰ ἀποδώσῃ ἄριστον πολιτισμόν.

Πρὸς τοῦτο εἶναι ἀνάγκη διά τινος βαθμοῦ αὐτοδιοικήσεως νὰ δοθῇ εἰς τοὺς ἐντοπίους ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκδηλώνωσι τὴν σκέψιν καὶ τὴν θέλησιν αὐτῶν ἀμέσως περὶ τῶν ἐνδιαφερόντων αὐτοὺς ζητημάτων.

Μὴ στέλλετε δὲ δικηγόρους καὶ ὑπαλλήλους πάντοτε ἀπὸ τὴν νότιον Ἑλλάδα δημιουργήσατε ἐντοπίους κοινωνικοὺς παιδαγωγοὺς καὶ πρὸ πάντων συμπληρώσατε τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, ἐν τῷ ὁποίῳ πλῆθος σοφῶν καὶ σφριγώντων καὶ ἐνθουσιαστικῶν καθηγητῶν ἐγγυᾶται ἀρίστην ἀπόδοσιν πρὸς ὄφελος τῆς ὅλης χώρας.

ΑΝΤ.Δ.ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Δηλώσεις τοῦ κ. **Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ**

Πρό τινος συνῆλθεν ἐν Βερολίνῳ τὸ Διεθνὲς Κοινοβουλευτικὸν Συνέδριον. Εἰς τοῦτο ὁ ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἀντιπροσώπων, πρῴην Πρωθυπουργὸς κ. Γ. Καφαντάρης ὑπέβαλε μίαν πρότασιν περὶ καθιερώσεως ἐτησίων Κοινοβουλευτικῶν Συνεδρίων τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν, διὰ τῶν ὁποίων θὰ γίνῃ στενωτέρα ἡ ἕνωσις τῶν Βαλκανικῶν.

Ἡ πρότασις τοῦ Ἕλληνος ἀντιπροσώπου φαίνεται, ὅτι ἐπροξένησεν ζωηρὰν ἐντύπωσιν θὰ ἔχῃ δὲ ἄμεσα ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς παρατηρουμένης εἰρηνιστικῆς κινήσεως εἰς τὴν Βαλκανικήν, παρὰ τὰ μεμονωμένα καὶ σποραδικὰ ὑπερεθνιστικὰ κρούσματα.

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρότασίν του ὁ κ. Καφαντάρης ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς :

Τὸ Διεθνὲς Κοινοβουλευτικὸν Συνέδριον συνέρχεται κατὰ τετραετίαν, ἔχει δὲ σκοπὸν τὴν ἐξέτασιν διαφόρων οἰκονομικῆς κυρίως φύσεως ζητημάτων καὶ τὴν εἰ δυνατὸν ὑποβοήθησιν ἐνιαίων κατευθύνσεων τῆς νομοθεσίας. Ἐπίσης ἔχει σκοπὸν τὴν διευκόλυνσιν διεθνῶν κοινοβουλευτικῶν σχέσεων διὰ τῆς κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐπαφῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Κοινοβουλίων ὅλων τῶν Κρατῶν. Τέσσαρες ὅμως ἡμέραι κάθε τετραετίαν δὲν ἀρκοῦν καλὰ καλὰ νὰ γνωρισθοῦν οἱ ἀντιπρόσωποι καὶ ὄχι ν' ἀνταλλάξουν σκέψεις ἐπὶ ζητημάτων κοινοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὰς χώρας των. Ἐπὶ πλέον ζητήματα κεφαλαιώδους σημασίας διὰ τὰ μεγάλα Κράτη ἀπορροφοῦν ὅλον σχεδὸν τὸν χρόνον. Διὰ τοῦτο ἐσκέφθην ὅτι μεμονωμένα κατὰ γεωγραφικὰ τμήματα Κοινοβουλευτικὰ Συνέδρια γειτονικῶν λαῶν, ἐπὶ παραδείγματι τῶν Σκανδιναυϊκῶν, τῶν Βαλτικῶν, τῶν Βαλκανικῶν κ.λ.π. θὰ ἐξεπλήρωνον πολὺ πρακτικώτερον τῶν προορισμόν των, χωρὶς ἄλλως τε νὰ παρεμποδίζεται καὶ ἡ κατὰ τετραετίαν διεθνὴς σύνοδος. Συγκεκριμένως ἐσκέφθην, φυσικά, τὴν Βαλκανικὴν περιφέρειαν, διὰ τὴν ὁποίαν εἶχα ἀριμοδιότητα, ἀλλὰ καὶ ὅπου νομίζω σκόπιμον καὶ ἐπεῖγον, νὰ ἐγκαινιασθῇ τὸ σύστημα τῶν τμηματικῶν Κοινοβουλευτικῶν Συνεδρίων. Ἐπρότεινα

λοιπὸν εἰς τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου, ὅπως υἱοθετήσῃ τὴν συγκρότησιν ἐτησίων τακτικῶν Κοινοβουλευτικῶν Συνεδρίων τῶν Βαλκανικῶν λαῶν. Ἀτυχῶς ἡ πρότασίς μου συνήντησεν ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων τῶν μεγάλων Κρατῶν καὶ ἰδίως τῆς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας, οἱ ὁποῖοι ἀντετάχθησαν κατὰ πάσης ἰδιαιτέρας Βαλκανικῆς συνεργασίας. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν μὲ ἠμπόδισεν, ὅπως συννενοηθῶ ἰδιαιτέρως μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ρουμανίας, τῆς Βουλγαρίας, τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Γιουγκοσλαυΐας καὶ νὰ ἐκθέσω λεπτομερῶς εἰς αὐτοὺς τὰς ἀπόψεις μου. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν γειτονικῶν μας χωρῶν ἔμειναν ἀπολύτως σύμφωνοι μαζύ μου, μοῦ ἔκαμαν δὲ τὴν τιμὴν νὰ μοῦ ἀναθέσουν τὴν σύνταξιν ἑνὸς προεισαγωγικοῦ, οὕτως εἰπεῖν καταστατικοῦ χάρτου τῆς Παμβαλκανικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἑνώσεως καὶ τὴν ἐν δεδομένῃ στιγμῇ εἰδοποίησιν πρὸς σύγκλησιν τοῦ πρώτου Συνεδρίου, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποβλέψῃ ἐν πρώτοις εἰς τὸ νὰ διευκολύνῃ τὴν νομοθεσίαν ἑκάστου Κράτους πρὸς ἀφομοίωσιν στοιχείων ἱκανοποιούντων πληρέστερον τὰς κοινὰς ἀνάγκας τῶν Τελωνείων ἰδίως καὶ τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν μεταξὺ τῶν γειτονικῶν λαῶν. Ἀλλ' ἡ μεγαλυτέρα σημασία τῆς πραγματοποιήσεως παρομοίου σχεδίου ἔγκειται εἰς τὴν ἠθικὴν ἐπίδρασιν πρὸς πραγματικὴν συναδέλφωσιν τῶν Βαλκανικῶν Λαῶν. Περὶ τοὺς τριάκοντα βουλευταὶ καὶ γερουσιασταὶ ἑκάστου Κράτους, λαμβανόμενοι ἀναλογικῶς ἀπὸ ὅλα τὰ κόμματα, ἐκπροσωποῦντες ἑπομένως τὴν ὁλότητα τοῦ λαοῦ, θὰ συνέρχωνται κατ' ἔτος διαδοχικῶς εἰς ἑκάστην Βαλκανικὴν πρωτεύουσαν. Δὲν πρόκειται νὰ λυθοῦν ἐκεῖ διαφοραὶ ἢ νὰ προληφθοῦν συρράξεις, διὰ τὰς ὁποίας θὰ εἶναι πάντοτε ἁρμόδιαι αἱ Κυβερνήσεις. Ἐν τούτοις ἡ τακτικὴ ἐπαφὴ τόσων ἀντιπροσώπων τῶν γειτονικῶν λαῶν, ἡ ἐπί τινας ἡμέρας συναναστροφὴ των μέσα εἰς ἓν περιβάλλον ἀπολύτως φιλικόν, ἡ ἀμοιβαία τέλος γνωστοποίησις ἢ ἐπιτόπιος ἀντίληψις τῶν ζητημάτων καὶ ἀναγκῶν ἑνὸς ἑκάστου τόπου, θὰ διευκολύνῃ τεραστίως τὴν ἀνάπτυξιν φιλειρηνικοῦ πνεύματος μεταξὺ τῶν Βαλκανικῶν Λαῶν καὶ τὴν διάθεσιν ὁλονὲν στενωτέρας μεταξύ των συνεργασίας.

Δὲν ἀποκλείεται ἡ πραγματοποίησις τῆς Κοινοβουλευτικῆς αὐτῆς Ἑνώσεως νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρόδρομος ***τῆς Βαλκανικῆς Ὁμοσπονδίας.***

Ὅταν ἄλλοτε ὡμιλούσαμεν περὶ Βαλκανικῆς Ὁμοσπονδίας αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν ἦσαν μεγάλαι, τὰ πάθη μεταξὺ τῶν λαῶν διαρκῶς ἐξημμένα καὶ ὅλαι αἱ προσπάθειαι πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ὡραίας αὐτῆς ἰδέας ἐπρόσκοπτον εἰς ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια. Σήμερον ἡ κατάστασις ἔχει μεταβληθῇ ριζικῶς, ἀργὰ δὲ ἢ γρήγορα οἱ Βαλκανικοὶ λαοὶ θὰ ἐννοήσουν ὅτι θὰ περνοῦν καλλίτερα ἄν, ἀντὶ νὰ ἀλληλοτρώγωνται, συνδέσουν τὰ συμφέροντά των πρὸς στενὴν συνεργασίαν. Καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Βαλκανικὴ Ὁμοσπονδία, τὴν ὁποίαν μελετῶμεν θὰ τοὺς διευκολύνῃ πολὺ νὰ τὸ ἐννοήσουν.

ΜΙΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΥΊΑΣ

Τοῦ κ. O. TAFRALI
Professeur à l'Université de Jassy.

Ἀνάμεσα στὰ ἱερὰ κειμήλια τοῦ μοναδικοῦ στὸν κόσμο θησαυροῦ, ποῦ κατέχει τὸ μοναστῆρι τῆς Πούτνα στὴ Μολδαυία, διακρίνεται ἕνα ἐπιτάφιο κέντημα ποὺ ἐσκέπαζε τὴν πλάκα τοῦ τάφου τῆς Μαρίας τοῦ Μαγκόπ, δευτέρας συζύγου τοῦ Μολδαυοῦ Πρίγκηπος Στεφάνου τοῦ Μεγάλου.

Εἶνε ἕνα ὕφασμα μεταξωτὸ κόκκινο, ποὺ ἀπὸ τὸν καιρὸ ἔγινε σκοῦρο βυσσινί, δυὸ μέτρων μήκους καὶ ἑνὸς πλάτους. Γύρω γύρω στὴν παραφὴ εἶνε κεντημένη μιὰ σλα-

Ὁ κ. O. Tafrali

βωνικὴ ἐπιγραφή, τῆς ὁποίας ἡ μετάφρασις ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Εἶνε τὸ νεκρικὸ σάβανο τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ, τῆς εὐλογημένης καὶ ἀγαπητῆς ἐν Χριστῷ, Μαρίας, συζύγου τοῦ Στεφάνου Βοϊβόδα τῆς γῆς τῆς Μολδαυίας, ποὺ πάει γιὰ τὴν αἰωνία κατοικία τῷ 6985 (=1476), τὴν 19 τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, Παρασκευήν, στὰς πέντε τὸ ἀπόγευμα».

Στὴ μέση εἶνε κεντημένη μὲ μετάξι καὶ κλωστὴ χρυσῆ καὶ ἀργυρὴ ἡ εἰκόνα τῆς Μαρίας μὲ τὰ μάτια κλεισμένα καὶ μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα στὸ στῆθος.

Φορεῖ μιὰ σταχτογάλαζη ἐπίσημη πριγκηπικὴ φορεσιὰ στολισμένη μὲ ἄνθη, μεταξὺ τῶν ὁποίων, μερικά, περιτριγυρισμένα ἀπὸ μιὰ ἑλικοειδῆ γραμμή, σχηματίζουν ἕνα περίεργο διακοσμητικὸ μοτίφ.

Ἡ πριγκήπισσα φορεῖ ἕνα ὑψηλὸ διάδημα, ἀπὸ τὰ πλάγια τοῦ ὁποίου εἶνε κρεμασμένες ἀνὰ τέσσαρες χρυσὲς ἁλυσσιδίτσες, στολισμένες μὲ πολύτιμους λίθους καὶ μαργαριτάρια.

Φαίνεται νὰ κοιμᾶται τὸν τελευταῖό της ὕπνο μέσα στὸν τάφο. Ἐν τούτοις ὁ καλλιτέχνης τὴν παρουσιάζει κατὰ τὴ συνήθεια τῶν βυζαντυνῶν ἁγίων, σ' ἕνα θολωτὸ κοίλωμα ἀνάμεσα σὲ δυὸ μικρὲς κολόννες. Τὸ τόξο ποὺ σχηματίζεται ἀπὸ πάνω εἶναι κοσμημένο μὲ διάφορα μοτὶφ καὶ μὲ τὸ σημεῖον τῆς «σβάστικα» ἢ τοῦ μικροῦ σταυροῦ. Ἐπίσης σὲ δυὸ σημεῖα ὑπάρχει τὸ μονόγραμμα τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, τῆς ὁποίας ἦτο γόνος ἡ δευτέρα αὐτὴ σύζυγος τοῦ Μεγάλου Στεφάνου.

Τὸ μονόγραμμα αὐτό, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ΠΑΛΓ εἶναι γνωστὸ πῶς ἀνήκει στὴν οἰκογένεια τῶν Παλαιολόγων. Συναντᾶται συχνά, μεταξὺ ἄλλων ὑπάρχει καὶ στὸ ἐξώφυλλο ἑνὸς χειρογράφου τῆς Grotta Ferrata, ποὺ ἀνῆκε στὴν οἰκογένεια τῶν Παλαιολόγων (Munoz, L'art Byzantin à l'exposition de Grotta Ferrata, Rome. 1906). Συνεπῶς δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ Μαρία, τῆς ὁποίας τὸ μονόγραμμα εἶνε κεντημένο καὶ στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ ἐπιταφίου καλύμματος, εἶναι μιὰ Παλαιολόγος.

Ἡ ἱστορία τῆς πριγκήπισσας αὐτῆς εἶνε σκοτεινή, ἀλλ' ἀξίζει νὰ γίνῃ γνωστή.

Ἡ ζωή της ἦτο ἕνα ἀτελείωτο μαρτύριο. Ἡ Μαρία τοῦ Μαγκὸπ ἐζοῦσε κατὰ τὴν τελειωτικὴν πανωλεθρίαν τῶν Βυζαντινῶν, ὅταν τῷ 1453 ἔχασαν τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸ κέντρον τοῦ μεσαιωνικοῦ πολιτισμοῦ, τὴν μεγάλην ἑστίαν τῆς Ἑλληνικῆς μαθήσεως.

Πολλὲς βυζαντινὲς οἰκογένειες ποὺ δὲν ἠθέλησαν νὰ μείνουν στὸ Βυζάντιο ὑπὸ τὸν κατακτητήν, μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ οἱ Παλαιολόγοι, κατέφυγαν εἴτε στὴ Δύσι εἴτε στὴ Τραπεζοῦντα, ὅπου ἱδρύθη ἕνα βυζαντινὸ κράτος, ὑποτελὲς τῶν Τούρκων, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἕνα πρίγκηπα ἀνήκοντα στὴν οἰκογένεια τῶν Κομνηνῶν.

Καὶ τοῦτο οἱ Τοῦρκοι δὲν τὸ ἠνέχθηκαν ἐπὶ πολὺ καὶ ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ Δαυΐδ, μονάρχου τῆς Τραπεζοῦντος, υἱοῦ τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ καὶ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωάννου ποὺ εἶχε βασιλεύσει πρὸ αὐτοῦ. Καὶ ὅπως εἶνε γνωστὸν κατέκτησαν τὴν Τραπεζοῦντα. Οἱ Κομνηνοί, οἱ Παλαιολόγοι καὶ ἄλλες ἀκόμη οἰκογένειες ὑπεχρεώθησαν νὰ φύγουν.

Ὕστερα ἀπὸ λίγο, ἀνεφάνη στὴν Κριμαία, στὴν περιφέρεια τοῦ Μαγκόπ, ἕνα βυζαντινὸ κράτος, τὸ ὁποῖον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀνεγνώριζε τὴν ἐπικυριαρχία τῶν Ταρτάρων, καὶ τοῦ ὁποίου οἱ πρίγκηπες ἦσαν συγγενεῖς ἐξ ἀγχιστείας τῶν Παλαιολόγων καὶ τῶν Κομνηνῶν.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἔβλεπαν μὲ καλὸ μάτι τὸ κράτος αὐτό, ὅπως καὶ τὴν ἐμπορικὴ πόλι τῆς Κάφφας, κι' ἦσαν ἀνήσυχοι κυρίως γιὰ τὶς σχέσεις των μὲ τὶς χριστιανικὲς χῶρες.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν βασίλευε στὴ Μολδαυία Στέφανος ὁ Μέγας, ποὺ ἔτρεφε μιὰ βαθειὰ συμπάθεια γιὰ τοὺς εὐγενεῖς χριστιανούς, τοὺς διωγμένους ἀπὸ τὸ Βυζάντιο καὶ ἐγκατεστημένους κοντὰ στὶς χῶρές του. Ἦσαν οἱ νόμιμοι διάδοχοι τοῦ καταρρεύσαντος βυζαντινοῦ κράτους ποὺ δὲν εἶχαν χάσει τὴν ἐλπίδα μιᾶς ἐπανορθώσεως τῆς δυναστείας των.

Ὁ Μέγας Στέφανος ἔστειλε καὶ ἐδέχθη πρέσβεις ἀπὸ τὴν Κάφφα καὶ τὸ Μαγκόπ. Ἔτσι ἐξηγεῖται ὁ γάμος του μὲ τὴν πριγκήπισσα Μαρία τῆς οἰκογενείας τῶν Παλαιολόγων ποὺ κατὰ τὸν Μολδαυὸν χρονικογράφο Urechia, ἔγινε στὶς 4 Σεπτεμβρίου 1472.

Ἡ συγγένεια αὐτὴ ὑπῆρξε μιὰ ἀπὸ τὶς αἰτίες ποὺ καθώρισαν τὴν γνωστή μας κατεύθυνση τῆς πολιτικῆς τοῦ Μεγάλου Στεφάνου, πολιτικῆς ποὺ ἐπροκάλεσε ρῆξιν μὲ τοὺς Τούρκους. Διὰ τοῦ γάμου του ἄλλως τε μὲ τὴν πριγκήπισσα ἐγένετο μνηστὴρ καὶ ὑποψήφιος στὸν θρόνο τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων.

Μωάμεθ ὁ Β', ἀποφασισμένος νὰ τελειώνῃ μιὰ γιὰ πάντα μὲ

Τὸ χρυσοκέντητο νεκρικὸ σάβανο τῆς πριγκηπίσης

τὰ χριστιανικὰ κράτη τῆς Κριμαίας καὶ τῆς Μολδαυίας ἔστειλε τὸ θέρος τοῦ 1475, κατὰ τὸν βυζαντινὸ χρονικογράφο Φαντζῆ, στόλον καὶ κατέλαβε τὴν Κάφφα. Ἔπειτα ἐπετήθη κατὰ τῆς Μολδαυίας, τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν κατόρθωσε νὰ ὑποτάξῃ.

Κοντὰ σ' αὐτὲς τὶς ἐθνικὲς καταστροφὲς ἡ δυστυχισμένη Μαρία εἶχε νὰ ὑποφέρῃ καὶ ἄλλες ἀτελείωτες πικρίες.

Στὴν αὐλὴ τῆς Σουτσεάβα, πρωτευούσης τοῦ Μεγάλου, Στεφάνου τὴν ἐδέχθησαν ψυχρά. Κακολογίες καὶ ἐπικρίσεις, ἐναντίον τῆς βυζαντινῆς αὐτῆς, ἔφθαναν συχνὰ ἕως τὰ αὐτιά της. Ξένη, χωρὶς φίλους, μὴ γνωρίζοντας κἂν τὴν γλῶσσα τοῦ τόπου καὶ τὰ ἔθιμα, ἡ ἀριστοκρατικὴ ψυχή της δὲν μποροῦσε νὰ εὕρῃ καμμιὰ εὐχαρίστηση ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἀκόμη. Ἀλλὰ ὕστερα ἄλλες δυστυχίες τῆς ἦλθαν.

Ὁ σύζυγός της δὲν τὴν ἀγαποῦσε διόλου. Εἶχε φέρει ἀπὸ τὸ Βουκουρέστι μαζύ του μιὰ αἰχμάλωτο, τὴν Μαρία, κόρη τοῦ πρίγκηπος Ράδου τοῦ Ὡραίου καὶ περνοῦσε εὐτυχισμένες ἡμέρες, ἐγκαταλείποντας τὴν νόμιμό του σύζυγο. Καὶ σὰν νὰ μὴν ἔφθαναν ὅλα αὐτά, ἄλλα τραγικὰ συμβάντα ἔκαναν μεγαλύτερη τὴ δυστυχία της.

Ὁ ἀδελφός της Ἀλέξανδρος ἐδολοφόνησε τὸν μεγαλύτερό του ἀδελφὸ γιὰ νὰ βασιλεύσῃ στὴ θέση του ἂν καὶ αὐτὸ δὲν τὸν ἐξυπηρέτησε καθόλου γιατὶ οἱ Τοῦρκοι, ὅπως εἴδαμεν, κατέκτησαν τὴν Κάφφα καὶ τὸ Μαγκόπ, ἐσκότωσαν τὸν Ἀλέξανδρο καὶ κατέλυσαν τὸ τελευταῖο Βυζαντινὸ κράτος.

Περιφρονημένη καὶ παραμελημένη ἡ Μαρία τοῦ Μαγκὸπ παρηγοριὰ βρῆκε καταφεύγοντας στὴ θρησκεία καὶ στὴν καλλιτεχνία.

Εἰς αὐτὴν πειθανότατα ὀφείλεται ἡ μεταφορὰ στὴ Μολδαυία τόσων ἱερῶν ὑφασμάτων, ἀνωτέρας βυζαντινῆς τέχνης καὶ κυρίως ἡ δημιουργία δυνατοῦ καλλιτεχνικοῦ ρεύματος στὴν αὐλὴ τῆς Σουτσεάβα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον μᾶς μένουν καὶ σήμερα μερικὰ ὡραῖα δείγματα διατηρούμενα στὸ μοναστῆρι τῆς Πούτνα.

Ἡ Μαρία τοῦ Μαγκόπ, θαμμένη καὶ αὐτὴ στὸ ἴδιο μοναστῆρι, εἶνε μιὰ ἐκλεκτὴ βυζαντινὴ φυσιογνωμία, ποὺ ἕνας ἱστορικὸς δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ.

O. TAFRALI
Professeur à l'Université de Jassy.

Διαβάσετε τὸ νέον βιβλίον
«*Μακεδονία καὶ Μακεδόνες*»
τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἀντ. Κεραμοπούλου.

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΕΝ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥΪΑ

Τοῦ κ. LÉON SAVADJIAN

Διευθυντοῦ τῆς «Revue des Balkans»

Ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἐγκαθιστῶν τὴν 6 τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου τὸ γνωστὸν ἐξαιρετικὸν καθεστώς, ἔδωσε τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι πρόκειται περὶ προσωρινοῦ μέτρου, ἐπιτρέποντος τὴν συμπλήρωσιν καὶ πραγματοποίησιν ἀπείρων μεταρυθμίσεων, τὰς ὁποίας δέκα ἐτῶν πολιτικὴ ἀκαταστασία καὶ διχόνοια εἶχον ἀφίσει ἐκκρεμεῖς καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἔλλειψις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἶνε ἀκόμη ἐπὶ πολὺ ἀνεκτή.

Ἐκ τῶν παρατηρήσεών μου ἀπέκόμισα τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις ἐν Γιουγκοσλαυΐᾳ ἐξελίσσεται φυσιολογικῶς, ἐν μέσῳ τῶν συμπαθειῶν ὅλων τῶν πληθυσμῶν, ὅτι ἡ πραγματοποίησις τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος συμπληροῦται ὁμαλῶς καὶ ἀσφαλῶς, ὅτι ὅλαι αἱ ὑποσχέσεις, αἱ περιεχόμεναι εἰς τὸ Βασικὸν διάγγελμα τῆς 6 Ἰανουαρίου ἄρχισαν νὰ πραγματοποιοῦνται μὲ εἰλικρίνειαν καὶ προθυμίαν.

Ἐκ τούτου συνάγω τὸ συμπέρασμα, ὅτι οὔτε ὁ Βασιλεύς Ἀλέξανδρος οὔτε ἡ Κυβέρνησις Ζίφκοβιτς σκέπτονται νὰ παρατείνουν τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο καθεστώς, ἔστω καὶ μίαν ἡμέραν, πέραν τοῦ χρόνου τοῦ ἀναγκαιοῦντος, ὅπως τὸ πραγματοποιηθέν ἔργον δυνηθῇ νὰ δώσῃ τοὺς καρποὺς του καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἔθνους.

Ἐξ ἄλλου ἡ ἐσωτερικὴ ἐξέλιξις ἐν Γιουγκουσλαυΐᾳ εἶναι ἀρκετὰ φωτεινή. Τὴν 6 Ἰανουαρίου ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος πολὺ ὀρθῶς ἐσκέφθη, ὅτι ἐφόσον τὰ πολιτικὰ κόμματα, παρὰ τὴν πεῖραν τῶν δέκα ἐτῶν κατὰ τὴν διάρκειαν, τῶν ὁποίων πάντες οἱ δυνατοὶ κοινοβουλευτικοὶ συνδυασμοὶ ἐδοκιμάσθησαν, δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐξωτερικεύσουν μίαν ἐθνικὴν θέλησιν, ἐπεβάλετο εἰς αὐτὸν νὰ ἀναλάβῃ προσωρινῶς τὴν ἀρχὴν καὶ νὰ δοκιμάσῃ νὰ ἐπιτύχῃ ἕνα συνδιασμόν, ἐφαρμόζων πρόγραμμα ἐργασίας καὶ κατασιγήσεως τῶν παθῶν. Ἀναμφιβόλως μεγίστη εἶνε ἡ εὐθύνη.

Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου ὑπῆρξεν ἕνας ἀληθινὸς στρατιώτης, ἀψηφίσας πολλάκις τὸν κίνδυνον, δὲν ἐδίστασε. Δὲν ἐπεδίωξε νὰ κρυφθῇ οὔτε ὄπισθεν ἑνὸς προσώπου, οὔτε ὄπισθεν κόμματος τινος, οὔτε ὄπισθεν μιᾶς ὀργανώσεως. Μόνος, εἶπε, ἀναλαμβάνω ὅλας τὰς εὐθύνας. Ἡ ἀφετηρία ἦτο καλή. Ὁ δὲ λαὸς εἶδε τὴν χειρονομίαν ἑνὸς βασιλέως, ποῦ ἔκαμνε τὸ καθῆκόν του.

Ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος χαίρων παρὰ τῷ λαῷ του μεγάλου γοήτρου καὶ ἀπεριορίστου δημοτικότητος δὲν εἶχε ἀνάγκην παρομοίας πράξεως διὰ νὰ ἐξυψώσῃ τὸ γόητρόν του καὶ νὰ ἑδραιώσῃ τὸν θρόνον του.

Ὥστε ἡ ἀγνότης τῶν προσθέσεών του ἦτο εἰς πάντας καταφανής.

Δεύτερον σημεῖον: Ἡ ἔκτακτος Κυβέρνησις τῆς 6 Ἰανουαρίου καὶ ἐκ τῆς συνθέσεώς της ἀκόμη ἦτο ἀδύνατον νὰ γεννήσῃ φόβους ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέλλον τῆς Γιουγκουσλαυϊκῆς Δημοκρατίας. Εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν βλέπομεν τοὺς κ. κ. Μαρίγκοβιτς, Οὐζούνοβιτς, Κουμανούδην, Σρήσιτς κ.λ.π.. οἱ ὁποῖοι ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν οἱ ὑπερασπισταὶ καὶ οἱ στυλοβάται τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καὶ τῆς δημοκρατίας. Εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι ὁ κ. Μαρίγκοβιτς καὶ οἱ συνάδελφοί του ἂν ἐπίστευαν ἔστω καὶ διὰ μίαν στιγμήν, ὅτι τὸ καθεστὼς τοῦτο προωρίζετο νὰ ἀντικαταστήσῃ τελειωτικῶς τὸν κοινοβουλευτισμόν, οὔτε αὐτός, οὔτε οἱ συνάδελφοί του θὰ προσεχώρουν εἰς τὴν λύσιν τῆς 6 Ἰανουαρίου.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὸν στρατηγὸν Ζίφκοβιτς, ἡ ἐκλογή του δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γεννήσῃ κανένα φόβον, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ Στέφανος Ράδιτς πρὸ διετίας τὸν εἶχεν ὑποδείξει δι' αὐτὴν τὴν θέσιν.

Ὀφείλομεν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἀπὸ τῆς ἀνόδου του εἰς τὸν θρόνον ἐπέδειξεν μίαν πολιτικὴν ὡριμότητα ἐπὶ πάντων τῶν ζητημάτων. Πρὸ τῆν ὑπουργοί μὲ ἐβεβαίωσαν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, βαθὺς γνώστης ὅλων τῶν ἐθνικῶν καὶ διεθνῶν προβλημάτων κατέχει εἰς ἀνώτερον βαθμὸν τὴν αἴσθησιν τῆς πολιτικῆς πραγματικότητος καὶ δὲν ἀπατᾶται οὔτε εἰς τὰς προβλέψεις του, οὔτε εἰς τὰς ἀποφάσεις του.

Ἰδοὺ διατὶ τὸ ἔκτακτον καὶ προσωρινὸν τοῦτο καθεστὼς ἐν Γιουγκοσλαυΐᾳ δὲν συναντᾷ οὔτε ἐπίκρισιν οὔτε ἐπιτίμησιν οὔτε ἀντίδρασιν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαμονῆς μου ἐν Γιουγκοσλαυΐᾳ μοὶ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ συνομιλήσω μὲ πολλούς. Χωρικοί, βιομήχανοι, ἔμποροι τόσον εἰς τὴν Σερβίαν ὅσον καὶ εἰς τὴν Κροατίαν καὶ ἀλλαχοῦ μοῦ ἐξέφρασαν αὐθορμήτως τὴν ἐμπιστοσύνην των διὰ τὸ ἐγχείρημα τῆς ἐθνικῆς ἀναδημιουργίας. Ἀναμφιβόλως μερικοὶ παλαιοὶ Σέρβοι δὲν εἶδαν εὐχαρίστως τὴν ἐξάλειψιν τοῦ ὀνόματος ***"Σερβία,,*** ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ θυρεοῦ. Ἀλλ' οἱ Σέρβοι εἶναι πειθαρχημένοι. Ἔχουν ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν βασιλέα των. Γνωρίζουν πολὺ καλά, ὅτι ὁ Βασιλεύς των δὲν ἔχει ἄλλην φιλοδοξίαν παρὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ μεγαλείου τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου χώρας του. Ἐξ ἄλλου οἱ Κροάται χωρικοὶ ἀγαποῦν τὸν βασιλέα μὲ τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμόν, ὅπως καὶ οἱ Σέρβοι καὶ ἐδῶ ἀσφαλῶς ἐγκειται ἕν ἀπὸ τὰ μεγάλα μυστικὰ τῆς δημοτικότητος τοῦ ἐγχειρήματος τῆς 6 Ἰανουαρίου.

Τί ἐπραγματοποίησεν ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις ἕκτοτε; Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἁπτὰ καὶ βέβαια: Ἀπεκατεστάθη ἡ τάξις καὶ ἡ ἰσότης μεταξὺ τῶν πολιτικῶν. Ἕνα Συμβούλιον ἀποτελούμενον ἀποκλειστικῶς ἀπὸ εἰδικὰς προσωπικότητας ἐπεξηργάσθη ὅσους νόμους εἶχεν ἀνάγκην ὁ τόπος διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικήν του ἀνάπτυξιν. Ἔργα δημοσίας ὠφελείας ἐγκαινιάσθησαν παντοῦ καὶ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἐθνικῆς ἐνεργείας. Ἡ Κυβέρνησις ἔκαμεν ἔργα καὶ προόδους.

Ἦτο ὁ πρῶτος σταθμός.

Ὁ Δεύτερος ἦρχισε τὴν 3 Ὀκτωβρίου. Ἡ χώρα ἔλαβε τὸ ὄνομα ***Γιουγκοσλαυΐα,*** ποὺ συμβολίζει τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν ἑνότητα τοῦ Ἔθνους.

Ἡ νέα διοικητικὴ διαίρεσις (Banovinas) ἐπραγματοποίησε τοὺς πόθους ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν, ποὺ εἶχαν ἀνάγκην μιᾶς διοικήσεως ταχείας, ἡ ὁποία νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψει της τὰς τοπικὰς καὶ ἰδιαιτέρας συνθήκας τῶν ἐπαρχιῶν. Οἱ ***"μπάν,,,*** πραγματικοὶ ἀντιβασιλεῖς, ἔχουν δικαιώματα ἐπεκτεινόμενα εἰς ὅλα τὰ πεδία πλὴν τῶν ἀφορώντων τὸν στρατόν.

Αἱ ἐπαρχίαι καθίστανται παράγοντες οἰκονομικοί, ἐπιδεκτικοὶ μιᾶς ἐντατικῆς ἀναπτύξεως, εἰδικῆς δι' ἑκάστην ἐξ αὐτῶν. Εἶναι ἡ ἀποκέντρωσις.

Ποῖος θὰ εἶναι ὁ προσεχὴς σταθμός; Οὐδεὶς τὸ γνωρίζει. Ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀσφαλῶς ὁ ἀποφασιστικός. Τὴν 6 τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου ὁ στρατηγὸς Ζίφκοβιτς εἶχε δηλώσει.

"Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις ἔχει ὡς πρωταρχικόν της σκοπὸν τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀπολύτου τάξεως καὶ αὐστηρᾶς πειθαρχίας εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Κράτους, τὴν πραγματοποίησιν ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος τῆς τελείας ἑνοποιήσεως τῆς νομοθεσίας, καθ' ὅλην τὴν χώραν καὶ τὴν δημιουργίαν ὅρων διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πλήρους τάξεως καὶ τῆς δικαστικῆς ἀσφαλείας. Τὸ εἰδικὸν πρόγραμμα ἐργασίας, τὸ ὁποῖον ἡ Βασιλικὴ κυβέρνησις θὰ ὑποβάλῃ πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα θὰ περιλαμβάνῃ τὴν ἔκθεσιν τῶν βάσεων διὰ τὴν ὁλοκληρωτικὴν ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν ἠθικῶν, πνευματικῶν καὶ οἰκονομικῶν δυνάμεων τοῦ λαοῦ μας.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἓν τῶν κυριωτέρων μελημάτων τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἐπαναρρυπνῇ ὥστε τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους νὰ τακτοποιηθοῦν καὶ ἐνισχυθοῦν ταχέως διὰ μιᾶς δεξιᾶς διευθύνσεως καὶ δι' ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλυτέρων οἰκονομιῶν. Ἐπίσης θὰ ἀπομακρύνωμεν δι' εἰδικῶν μέτρων ἀπὸ τὸ οἰκονομικὸν καὶ κοινωνικὸν πεδίον, πάντα τὰ δεινά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὑποφέρει ὁ λαός.

ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΟΝ, ΚΑΙ ΤΟΥΤΟ ΕΞΑΓΕΤΑΙ ΚΑΘΑΡΑ ΕΚ ΤΟΥ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ, ΟΤΙ Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΜΑΣ ΠΕΡΙΟΡΙΖΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ, ΔΙΟΤΙ ΜΟΛΙΣ ΤΟ ΒΑΣΙΚΟΝ ΤΟΥΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΤΕΛΕΣΘΗ Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΘΑ ΕΠΙΔΟΘΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΝ ΜΕΤΡΩΝ, ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΕΠΙΤΡΕΨΟΥΝ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΕΙΣ ΜΙΑΝ ΖΩΗΝ ΚΑΘΑΡΩΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΝ, ΗΘΙΚΩΣ ΙΣΟΡΡΟΠΗΜΕΝΗΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΝ».

Ὅλαι αἱ ἐνδείξεις πείθουν, ὅτι ἡ Γιουγκοσλαυϊκὴ Κυβέρνησις πράττει τὸ πᾶν διὰ νὰ περατώσῃ τὸ ταχύτερον τὴν βασικὴν ἐργασίαν, περὶ τῆς ὁποίας γίνεται λόγος ἀνωτέρω.

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΝ ΨΗΦΟΝ

ΤΗΣ κ. ΜΑΡΙΑΣ Α. ΣΒΩΛΟΥ

Πρόκειται νὰ δημοσιευθῇ κατ' αὐτὰς τὸ Ἐκτελεστικὸν Διάταγμα τοῦ Νόμου τοῦ 1925, διὰ τοῦ ὁποίου χορηγεῖται καὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγουν καὶ νὰ ἐκλέγωνται εἰς τὰς Δημοτικὰς καὶ Κοινοτικὰς ἐκλογάς, ὑπὸ περιορισμούς. Τὸ πρῶτον αὐτὸ βῆμα πρὸς τὴν πολιτικὴν αὐτὴν ἐξίσωσιν τῶν γυναικῶν μας εἶναι συνέπεια τῆς γενικεύσεως τῆς πολιτικῆς χειραφετήσεως τῆς γυναικὸς μεταπολεμικῶς, καὶ ἀποτέλεσμα δεκαετοῦς ἐντόνου προσπαθείας τοῦ «Συνδέσμου γιὰ τὰ δικαιώματα τῆς γυναίκας». Ὁ Σύνδεσμος αὐτὸς μὲ τὴν ἐνίσχυσιν, ὀλίγων κατ' ἀρχὰς καὶ τῶν πλείστων σήμερον γυναικείων σωματείων μας φεμινιστικῶν ὡς τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον Ἑλληνίδων ἢ καὶ ἁπλῶς φιλανθρωπικῆς ἢ κοινωνικῆς δράσεως, ὡς καὶ τῶν μεγάλων μικτῶν ἐπαγγελματικῶν συνομοσπονδιῶν, κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πρώτην αὐτὴν ἀναγνώρισιν τῶν γυναικείων δικαιωμάτων διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν διοίκησιν, ὑπὸ τόσον ἀνίσους δυστυχῶς ὅρους. Διότι ὅπως εἶναι γνωστόν, ὁ νόμος τοῦ 1925 καὶ συνεπῶς καὶ τὸ Ἐκτελεστικόν του Διάταγμα περιέχουν δύο μεγάλους περιορισμούς:

Ὁ πρῶτος ἀφορᾷ τὴν ἡλικίαν τῶν γυναικῶν ἐκλογέων καὶ ἀντιγράφει ἀστόχως τὸν σχετικὸν παλαιὸν Ἀγγλικὸν νόμον, ὅστις κατηργήθη τελευταίως καὶ ὁ ὁποῖος τότε εἶχε σκοπὸν νὰ ἐλαττώσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν ἐκλογέων. Διότι ὡς εἶναι γνωστόν, αἱ γυναῖκες ψηφοφόροι ὑπερτεροῦν κατὰ 1 ½ περίπου ἑκατομμύριον τοὺς ἄνδρας.

Ὁ δεύτερος, ἐξ ἄλλου, ἀποτελεῖ ἐγκληματικὸν πλῆγμα κατὰ τῶν λαϊκῶν γυναικῶν, ποὺ ἔμειναν ἀγράμματοι μόνον χάρις εἰς τὴν ἀστοργίαν τοῦ Κράτους. Ἐν τούτοις καὶ αἱ χωρικαὶ καὶ αἱ ἐργάτριαι προσφέρουν πραγματικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ Κράτος αὐτό καὶ ὡς παραγωγοὶ καὶ ὡς μητέρες. Καὶ εἶναι ἀκόμη περισσότερον ἀπὸ παρὰ πολλοὺς ἐγγράμματους εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσουν τὰς ἀνάγκας τοῦ χωριοῦ των ἢ τῆς πόλεώς των λόγῳ τῆς πείρας των καὶ διότι αὐταὶ περισσότερον πλήττονται ἀπὸ τὰ ἐλαττώματα μιᾶς κακῆς διοικήσεως. Ἐξ ἄλλου δὲν χρειάζεται παρὰ κοινὸς νοῦς διὰ νὰ ἐκτιμήσῃ κανεὶς τὴν ἱκανότητα τῶν ὑποψηφίων, τόσον μικρὰν ἄλλως τε συνήθως, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ κίνδυνος νὰ ὑποτιμηθῇ. Ἀλλ' ἀφοῦ τὸ πρῶτον βῆμα ἔγινε, ἢ μᾶλλον διὰ τὴν ἀκρίβειαν πρόκειται νὰ γίνῃ, κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς, πρέπει νὰ γίνῃ κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ λείψουν οἱ περιορισμοί, ὥστε τὸ νέον δικαίωμα ν' ἀσκηρῇ παρ' ὅλων τῶν ἑνηλίκων γυναικῶν τῆς Ἑλλάδος.

***

Ὁπωσδήποτε ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου τοῦ 1930, συμφώνως πρὸς τὰς βεβαιώσεις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, αἱ Ἑλληνίδες θὰ ἠμποροῦν νὰ ἐγγραφοῦν εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους. Καὶ βέβαια δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀμελήσουν. Ὀφείλουν νὰ αἰσθανθοῦν ὡς ἐπιβεβλημένην ὑποχρέωσιν τὴν ἐγγραφὴν των αὐτὴν ἀκόμη καὶ διὰ νὰ μὴ δόσουν τροφήν, εἰς τὸ ἀμφιβόλου ἄλλως τε ἀξίας, ἐπιχείρημα, ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν ἐνδιαφέρονται. Διότι βεβαίως ἡ ἀξία κάθε νέου θεσμοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κριθῇ ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς συνειδητοποιήσεώς του εἰς τὰ ἄτομα τὰ ὁποῖα ἀφορᾷ. Ὁ βαθμὸς αὐτὸς ὑψώνεται διαρκῶς, ἐφόσον γίνεται χρησιμοποίησίς του. Διότι ἐκτὸς τῆς ὑπερ αὐτοῦ ἀποκτωμένης πείρας, αἴρονται καὶ τὰ κοινωνικὰ ἐμπόδια, προλήψεις κάθε εἴδους κλπ. ποὺ ἐμποδίζουν τὴν ἄλλως εὔκολον προσαρμογὴν τῶν ἀτόμων πρὸς θεσμόν, ὡς ἡ χρῆσις τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος.

Ἐξ ἄλλου αἱ γυναῖκες ἕως τώρα ἔχουν ἐργασθῇ τόσον πολὺ τελευταίως ὑπὲρ κοινωφελῶν σκοπῶν ὥστε καὶ μόνον αὐτὴ των ἡ δρᾶσις ἐμπνέει τὴν πεποίθησιν, ὅτι θὰ θελήσουν νὰ ἐπεκτείνουν τὴν εὐεργετικὴν των ἐπιρροὴν καὶ εἰς παρόμοια ἔργα τοῦ Δήμου, ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖ καὶ ἐχέγγυον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ νέου θεσμοῦ.

Ἰδιαιτέρως εἰς τὰς νέας χώρας καὶ δὴ εἰς τὴν Μακεδονίαν, Ἤπειρον καὶ Θράκην ὅπου αἱ γυναῖκες εἰς ὅλας τὰς πόλεις καὶ τὰς κωμοπόλεις ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην νὰ ἱδρύσουν σωματεῖα διὰ κοινωφελεῖς σκοποὺς καὶ ὅπου ὑπάρχει ἀκμαία ἡ παράδοσις τῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ ἄφθονα τὰ δείγματα τῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας καὶ τῆς δράσεως διὰ τὸ γενικὸν καλόν, εἶναι βέβαιον ὅτι ταχέως οἱ δῆμοι καὶ αἱ κοινότητες θὰ αἰσθανθοῦν τὴν εὐεργετικὴν συμβολὴν τῆς γυναικός.

Οἱ τόσοι ἀλλόγλωσσοι κυριῶν καὶ δεσποινίδων τῆς Μακεδονίας ποὺ διαχύνουν μίαν θερμὴν πνοὴν ἀλληλεγγύης στὴν ξηρὰν μονοτονίαν τῆς ἐπαρχιακῆς ζωῆς, ἔδειξαν ἄλλως τε ἤδη τὸ ἐνδιαφέρον των, διότι συνέπραξαν μὲ τὸν «Σύνδεσμον γιὰ τὰ δικαιώματα τῆς γυναίκας» διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ δημοτικὴ ψῆφος. Ἀλλὰ καὶ αἱ χωρικαὶ τῆς Μακεδονίας, Ἠπείρου καὶ Θράκης ποὺ ξεύρουν τόσον καλὰ νὰ διαχειρίζωνται τὰς περιουσίας των καὶ μὲ τόσον πρακτικὸν πνεῦμα καὶ ἀφοσίωσιν νὰ διευθύνουν τὰς οἰκογενείας των ὅταν μένουν χῆραι ἢ ἔχουν ξενητεμένους συζύγους, ἀσφαλῶς εἶναι εἰς θέσιν νὰ ξέρουν τὰς ἀνάγκας τοῦ χωριοῦ των καὶ ἔχουν τὸ ἐνδιαφέρον νὰ βελτιώσουν πολλὰ ἄτοπα στὴ διοίκηση τῶν κοινοτήτων. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς καὶ ὅλοι οἱ κάθε εἴδους γεωργικοὶ ὀργανισμοί, γεωργικαὶ ἑνώσεις, συνεται-

(Ἡ συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 13)

Σημειώματα

Τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης

Πρέπει νὰ ὁλοκληρωθῇ δι' ὅλους τοὺς ὀρθοὺς λόγους, ποὺ ἀναφέρουν τὰ ὑποβληθέντα ἤδη εἰς τοὺς ἁρμοδίους ψηφίσματα. Ἡ Κυβέρνησις νομίζομεν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κρατῇ εἰς ἀγωνίαν ὁλόκληρον τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, ἡ ὁποία μάλιστα ἤρχισε νὰ πιστεύῃ, ὅτι διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν ἀντιδρᾷ τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν.

Ἐπὶ τέλους λόγοι ἀνάγκης ἐπιβάλλουν πρὸς τὸ παρὸν τὴν δημιουργίαν καὶ Νομικῆς Σχολῆς τὴν ἀνάγκην δὲ ταύτην πρέπει νά κατανοήσῃ καὶ ἡ Κυβέρνησις.

Ἂν τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας φοβεῖται τὴν ὑπερπαραγωγὴν πτυχιούχων τῆς Νομικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης δύναται νὰ ὁρίσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰσακτέων εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἀποφευχθῇ τὸ κακόν, διὰ τὸ ὁποῖον ἔχει δίκαιον νὰ φοβῆται.

Ἐκεῖνο ποὺ προέχει εἶναι τοῦτο. Νὰ ἀποφασισθῇ ἡ ὁλοκλήρωσις τοῦ Πανεπιστημίου τὸ ταχύτερον.

Ἡ Βαλκανικὴ συνεργασία

Ἀξία ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως εἶναι ἡ παρατηρουμένη εἰς τοὺς Βαλκανικοὺς Λαοὺς ἐπιθυμία πρὸς συνεργασίαν διὰ μίαν οἰκονομικὴν προσέγγισιν καὶ εἰρηνικὴν συμβίωσιν.

Αἱ **«Νέαι Χῶραι»** εἰλικρινῶς θὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν προσέγγισιν καὶ ἐλπίζουν, ἂν ὑπάρξῃ καλὴ θέλησις εἰς ὅλους τοὺς Βαλκανικοὺς Λαοὺς καὶ συνετὴ καθοδήγησις αὐτῶν, νὰ ρυθμισθοῦν ὅλα τὰ προβλήματα καὶ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ πολυπόθητος εἰρήνη, διὰ μακρὸν τοὐλάχιστον χρονικὸν διάστημα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐπούλωσις τῶν ἓκ τοῦ πολέμου φρικτῶν πληγῶν καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν λαῶν τούτων.

Τόσον οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τῆς Βαλκανικῆς ὅσον καὶ ὁ Τύπος ἔχουν ὑποχρέωσιν νά ἐπιδιώξουν τοῦτο.

Ἐπὶ τέλους, φρονοῦμεν, εἶναι καιρὸς νὰ ἐνδιαφερθοῦν οἱ διοι οἱ Βαλκανι κοὶ Λαοὶ διὰ τὰ Βαλκάνια.

Οἱ Βούλγαροι ἀρρόται

Ἀσφαλῶς ἠξεύρουν πολὺ καλὰ νὰ ἐργάζωνται. Ὅπως βλέπουν εἰς ἄλλην σελίδα οἱ ἀναγνῶσταί μας, νέοι ἀγρόται, παιδιὰ ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν, ἀποστέλλονται εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ζοῦν ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα κοντὰ εἰς ἀγροτικὰς οἰκογενείας Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν. Ἡ σημασία τῆς προσπαθείας αὐτῆς εἶναι ἐξαιρετική. Δι' αὐτὸ νομίζομεν, ὅτι πρέπει οἱ ἁρμόδιοί μας νὰ τὸ σκεφθοῦν σοβαρὰ καὶ νὰ τὸ θέσουν εἰς ἐφαρμογήν. Οἱ ἀγρόται μας εἶναι ἄξιοι καλυτέρας τύχης.

Αἱ Ἑλληνοτουρκικαὶ σχέσεις

Εἰσέρχονται εἰς νέαν ὁδὸν φιλικῆς διευθετήσεως. Τόσον οἱ Τοῦρκοι ὅσον καὶ οἱ Ἕλληνες ἰδύνοντες, σοβαρῶς ἀναγνωρίζουν τὴν ἀνάγκην μιᾶς ὁριστικῆς συννενοήσεως καὶ διακανονισμοῦ τελικοῦ τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων.

Ἀναμφισβήτως πολλὰ θὰ εἶναι τὰ ὠφέλη καὶ τῶν δύο γειτονικῶν Κρατῶν ἀπὸ τὴν συννενόησιν, ἡ ὁποία εἶμεθα βέβαιοι, ὅτι χάρις εἰς τὴν ἤδη ἐπιδεικνυομένην ἑκατέρωθεν μετριοπάθειαν θὰ πραγματοποιηθῇ.

Οἱ Ἱεράρχαι μας

Εἶναι ἀσφαλῶς ἄξιοι μιᾶς ἰδιαιτέρας προσοχῆς καὶ καλυτέρας τύχης.

Δι' αὐτὸ φρονοῦμεν ὅτι οἱ κυβερνοῦντες πρέπει νὰ προσέξουν καὶ γὰ βοηθήσουν τὴν Ἱεραρχίαν εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων. Ἡμεῖς νομίζομεν, ὅτι ἡ χώρα μας γενικῶς, ἔχει ἀνάγκην κλήρου ἱσταμένου εἰς τὸ ὕψος του καὶ πρὸ παντὸς μορφωμένου. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν αὐτὰ καὶ διὰ νὰ ἀποφασίζουν νὰ εἰσέλθουν νέοι, δραστήριοι καὶ μορφωμένοι εἰς τὴν Ἱεραρχίαν πρέπει ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐνισχυθοῦν οἰκονομικῶς καὶ ἀφ' ἑτέρου νά ρυθμισθοῦν ὁριστικῶς τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Ἰδιαιτέρως τονίζομεν τὴν ἀνάγκην ὑπάρξεως κατωτέρου μορφωμένου κλήρου. Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ παύσουν αἱ διάφοροι μελέται τῶν ζητημάτων καὶ νὰ ἀρχίσῃ ἡ πραγματοποίησις τῶν γενομένων μελετῶν.

Ἡ τοιχὴ αὐτοδιοίκησις

Ὅπως πολὺ ὀρθὰ ὁ κ. Ἀλ. Σβῶλος τονίζει εἰς τὴν ἐπιστολήν του ποὺ δημοσιεύομεν εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἀγαθὰ κάθε συγχρόνου καὶ πολιτισμένης πολιτείας.

Αἱ «Νέαι Χῶραι» θὰ εὑρίσκωνται πάντοτε παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς νεοϊδρυθείσης ***«Ἑνώσεως ὑπὲρ τῆς αὐτοδιοικήσεως»***, θὰ προπαγανδίσουν τὴν ἰδεολογίαν της καὶ θὰ ἐργασθοῦν ὑπὲρ τῆς ἐπιβολῆς καὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ θεσμοῦ τούτου, διότι πιστεύουν εἰς τὴν σκοπιμότητα καὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς αὐτοδιοικήσεως.

Οἱ ἀντιπρόσωποί μας

Εἰς τὰς Βουλὰς εὑρίσκονται εἰς τὸ ὕψος των. Εἶχαν τὴν ἐπιτυχῆ σκέψιν νὰ ὑποβάλλουν ὁμαδικῶς κατὰ τὴν τελευταίαν ὑπουργικὴν κρίσιν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὡρισμένας ἀντιλήψεις των διὰ τὴν καλυτέραν διοίκησιν τῶν μερῶν μας.

Αἱ ***«Νέαι Χῶραι»*** μὲ ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν καὶ ἀνυπόκριτον ἐνθουσιασμὸν διαβλέπουν εἰς τὸ διάβημα αὐτὸ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν τῶν νέων χωρῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἔντονον ἐκδήλωσιν τοῦ ἐπείγοντος ὡρισμένων ζητημάτων μας, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λυθοῦν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θὰ ἠθέλαμεν νὰ γνωρίσωμεν εἰς τοὺς ἑκάστοτε κυβερνῶντας, ὅτι δὲν εἶνε καθόλου σκόπιμον νὰ θεωροῦνται αἱ γεν. διοικήσεις τῆς Βορείου Ἑλλάδος θέσεις ***δι' ἐξοικονόμησιν*** τῶν πραγμάτων, ὅπως, κατὰ γενικὴν πεποίθησιν, θεωροῦνται.

Ὁ καπνόσωρος

Ὀλίγοι ἴσως Ἕλληνες θὰ γνωρίζουν τὴν σημασίαν τοῦ καπνοσπόρου, τοῦ ἐθνικοῦ τούτου προϊόντος, τὸ ὁποῖον πολλὰ ἠμπορεῖ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τοὺς καπνοκαλλιεργητὰς καὶ ἐν γένει εἰς τὴν ἐθνικήν μας οἰκονομίαν. Ἡ καπνοπαραγωγικὴ τάξις ζημιώνεται κατ' ἔτος περίπου 80.000.000 δραχμῶν, ἀπὸ τὴν μὴ χρησιμοποίησίν του μέχρι σήμερον.

Ἀπὸ τὸν καπνόσπορον παράγεται πρώτης τάξεως λάδι καὶ ἀπὸ τὰ ὑπολείμματα πῆτες, ποὺ ἠμποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἄριστα ὡς κτηνοτροφικὴ τροφή. Εἰς τὸ ἄρθρον ποὺ θὰ δημοσιεύσωμεν γίνεται λόγος καὶ περὶ μιᾶς συμβάσεως διὰ τῆς ὁποίας μονοπωλεῖται ἡ ἀγορὰ καὶ βιομηχανοποίησις τοῦ καπνοσπόρου μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ κάποιας Ἑταιρείας. Ἐπειδὴ θέλομεν οἱ ἀναγνῶσταί μας ν' ἀποκτήσουν σαφῆ ἰδέαν διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ θὰ παρακαλέσωμεν ἐν καιρῷ τοὺς διευθύνοντας τὴν Ἑταιρείαν ταύτην νὰ μᾶς ἀπαντήσουν, ὁπότε καὶ θὰ διατυπώσωμεν τὴν γνώμην μας.

Οἱ καπνοκαλλιεργηταί μας πάντως πρέπει νὰ λάβουν ὑπὸ σημείωσιν τὴν μεγάλην οἰκονομικὴν σημασίαν του καὶ νὰ μὴ ἀφήνουν νὰ πηγαίνῃ ἐντελῶς χαμένον προϊὸν τόσης μεγάλης ἀξίας διὰ τὴν συλλογήντοῦ ὁποίου δὲν ἀπαιτοῦνται μεγάλαι θυσίαι.

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΝ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΙΝ

ΑΙ ΒΑΛΚΑΝΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ ΑΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ

Α΄.

ΜΕΛΕΤΗ Κ. ΑΓΓΕΛΟΥ Θ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐκεῖνος ποὺ θὰ μελετήσῃ προσεκτικὰ καὶ ἐπιστημένα τὴν σημερινὴ γενικὴ διάρθρωσιν τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι πρόκειται περὶ ἑνὸς «λαοῦ» μὲ πολλὰ κοινὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα καὶ μὲ κεντρικὰς ἰδέας καὶ γενικὰς κατευθύνσεις ἀρκετὰ συγγενεῖς. Ἂν ξεφύγωμε ἀπὸ τὸ ζήτημα τῶν φυλετικῶν ἀπόψεων καὶ προχωρήσωμε λίγο πιὸ πέρα εἰς τὸ κοινωνικὸ καὶ εἰδικώτερα εἰς τὸ οἰκονομικὸν ἐπίπεδον συναντοῦμε μιὰ κοινωνικὴ οἰκονομία, μιὰ ***«Βαλκανικὴ κοινωνικὴ οἰκονομία»***, ἐὰν ἠμπορῇ κανεὶς νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἔκφρασιν αὐτή, τῆς ὁποίας αἱ κατὰ μέρος οἰκονομίαι, οἱ διάφοροι κλάδοι ἑκάστης ἐθνικῆς οἰκονομίας, ἐμφανίζουν ἕνα καθεστώς, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εὑρίσκεται εἰς τὴν αὐτὴν βαθμίδα ἐξελίξεως, μὲ μικρὰς καὶ ἀσημάντους παραλλαγάς. Αἱ ἐλλείψεις ποὺ παρατηρεῖ κανεὶς εἰς τὴν Γεωργίαν μιᾶς τῶν Χωρῶν τούτων. Αἱ παρατηρήσεις ποὺ ἔχει νὰ ἐπιφέρῃ διὰ τὴν Βιομηχανίαν ἑκάστης Χώρας, εἶναι κοιναὶ καὶ λογικαί, ποὺ χωρὶς καμμιὰ ἀπολύτως παραλλαγή, ἀφοροῦν ὅλας τὰς Βαλκανικὰς Χώρας. Τὰ δημοσιονομικὰ προβλήματα, ποὺ ἀνακύπτουν ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐμφανίζονται μὲ τὴν αὐτὴν ἔνταση καὶ εἰς τὰς ἄλλας Βαλκανικὰς Χώρας. Αἱ κοινωνικαὶ συνθῆκαι γενικώτερα, ἤτοι ὅτι ἀφορᾷ τὴν ἐργασία, τὸ κεφάλαιο, τὸ εἰσόδημα, εἶναι περίπου αἱ αὐταί.

Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι μία τοιαύτη, τόσον συγγενὴς οἰκονομικὴ διάρθρωσις, τὴν ὁποίαν εἰδικώτερον θὰ ἴδωμεν κατωτέρω εἰς τὴν ἀνάλυση τῶν κλάδων ἑκάστης ἐθνικῆς οἰκονομίας, θὰ ἠδύνατο, διὰ καταλλήλου πολιτικῆς, νὰ συντελέσῃ εἰς μίαν ἑκατέρωθεν σημαντικὴν τόνωσιν τῶν καθ' ἕκαστον ἐθνικῶν οἰκονομιῶν καὶ εἰς μίαν βαθμιαίως στενωτέραν πολιτικὴν προσέγγισιν τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν. Ἡ ἐξωτερικὴ ἐμπορικὴ πολιτικὴ τῶν χωρῶν τούτων, μεταβαλλομένη εἰς «Βαλκανικήν», θὰ συντελέσῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἐξύψωσιν τῆς ***«Βαλκανικῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας»***.

Εἶναι εὐτύχημα, ὅτι ἐξ ἀφορμῆς τῆς Διεθνοῦς Κοινοβουλευτικῆς Διασκέψεως τοῦ Βερολίνου καὶ τοῦ Συνεδρίου Εἰρήνης τῶν Ἀθηνῶν, ἐγένετο φανερὰ ἡ ἀνάγκη μιᾶς στενωτέρας οἰκονομικῆς συνεννοήσεως τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν. Μιὰ τοιαύτη ἰδέα δὲν εὑρίσκει ὀπαδοὺς μόνον εἰς τὰς τάξεις τῶν διανοουμένων καὶ τῶν οἰκονομικῶν κύκλων, ἀλλ' ἀκόμη εὐρύτερα, εἰς τὸ σύνολον σχεδὸν τῆς κοινῆς γνώμης.

Εἴμεθα τῆς γνώμης, ὅτι ἡ μελέτη τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν, ἡ ὁποία ἄλλως τε ἐπιβάλλεται, ἵνα γνωσθοῦν συγκριτικῶς αἱ γενικαὶ συνθῆκαι τῶν Χωρῶν τούτων, θὰ ἠδύνατο ἴσως ν' ἀποβῇ συντελεστικὴ τῆς ἐκδηλωθείσης ἤδη διαθέσεως πρὸς ἐπίτευξιν μιᾶς Βαλκανικῆς οἰκονομικῆς συνεννοήσεως.

Εἰς τὰ κατωτέρω θὰ ἐξετάσωμεν τὰς Βαλκανικὰς Χώρας, ἤτοι τὴν Ἑλλάδα, Βουλγαρίαν, Γιουγκοσλαβίαν, Ρουμανίαν καὶ ἐν μέρει τὴν Ἀλβανίαν, ἀπὸ δημογραφικῆς, οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς ἀπόψεως.

I. Γενικὰ περὶ πληθυσμοῦ.

Ὡς γνωστόν, μεταξὺ τῶν φαινομένων ποὺ ἐμφανίζει ὁ πληθυσμὸς μιᾶς χώρας καὶ τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς διαπλάσεως τούτου, ὑπάρχει ἀλληλεπίδρασις καὶ παραλληλισμός. Ἡ ἐξέλιξις τῆς οἰκονομίας ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν συνθηκῶν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ταναπαλιν. Λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν φαινομένων, ποὺ ἐμφανίζει ὁ πληθυσμὸς τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν, δὲν πρόκειται νὰ ἐπιχειρήσωμεν ἐνταῦθα. Εἶναι μιὰ ἔρευνα ἀρκετά, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, ἐνδιαφέρουσα, διὰ τὴν λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τῆς ὁποίας θ' ἀπητεῖτο χῶρος πολύς. Θὰ περιορισθοῦμεν συνεπῶς σὲ γενικὰς παρατηρήσεις, παραθέτοντες ἐν συντομίᾳ τὴν σημερινὴν κατάστασιν τοῦ πληθυσμοῦ, τὴν κίνησιν αὐτοῦ καὶ γενικάς τινας ἐκδηλώσεις, αἱ ὁποῖαι ἔχουν μεγαλυτέραν σχέσιν πρὸς τὰ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ φαινόμενα.

Ἡ κίνησις τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν ἀπὸ τοῦ 1900 ἰδίως καὶ ἐντεῦθεν ἐμφανίζει σημαντικὰς αὐξομειώσεις, ἀποτέλεσμα τῶν διαφόρων πολέμων ποὺ ἔλαβον χώραν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς κι' ἐν σχέσει πρὸς τὴν συνολικὴν ἐπιφάνειαν ἑκάστης χώρας ἐμφανίζεται ὡς ἀκολούθως:

I. Ἐπιφάνεια καὶ πληθυσμὸς τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν.

Χώρα	Ἔτος ἀπογρ.	Ἐπιφάνεια εἰς τετρ. χλμ.	Πληθυσμὸς	Ἀναλογία κατοίκων κατὰ τετρ. χιλ.
Ἀλβανία	1925	44.999	831.877	18.49
Βουλγαρία	1926	103.146	5.483.125	53.16
Γιουγκοσλαβία	1921	248.987	12.017.323	48.26
Ἑλλὰς	1928	127.000	6.204.684	48.86
Ρουμανία	1925	294.244	17.200.000	58.45
Σύνολον		818.376	41.737.009	51.00

Ἐξαιρέσει τῆς Ἀλβανίας, παρατηρεῖ τις ὅτι ἡ ἀναλογία τῶν κατοίκων κατὰ τετραγωνικὸν χιλιόμετρον (πυκνότης πληθυσμοῦ) εἶναι περίπου ἡ αὐτή, μὲ μικρὰς τινὰς διαφοράς. Ὑπὲρ τὸν μέσον ὅρον 51. εὑρίσκονται ἡ Ρουμανία καὶ ἡ Βουλγαρία, ὑπὸ δέ, ἡ Ἑλλάς, ἡ Γιουγκοσλαβία καὶ ἡ Ἀλβανία.

Τὸ ζήτημα τῆς πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ μιᾶς χώρας συνδέεται στενὰ μὲ οἰκονομικοὺς καὶ ἱστορικοὺς λόγους. Ὁ τρόπος τῶν ἀστικῶν συγκοινωνιῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν πόλεων, ὁ βαθμὸς τῆς ἐκβιομηχανίσεως, οἱ φυσικοὶ ὅροι, τὸ κλῖμα, αἱ ἐδαφικαὶ συνθῆκαι, συντελοῦν τὰ μέγιστα εἰς τὴν αὔξησιν ἢ τὴν μείωσιν τῆς πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ μιᾶς χώρας.

Συγκρίνοντες τὴν κατὰ τετραγωνικὸν χιλιόμετρον

πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν πρὸς τὴν τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, εὑρίσκομεν ὅτι αὐτὴ ὑπολείπεται σημαντικῶς τούτων. Οὕτω ἔχομεν:

Βέλγιον	245.26
Γερμανία	134.24
Γαλλία	73.95
Βαλκαν. Χῶραι	51.00

Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν, εἶναι πυκνότης συνήθης εἰς τὰς γεωργικὰς χώρας. Ὁ γεωργικὸς καὶ ἀγροτικὸς χαρακτὴρ δὲν ἐπιτρέπει μεγαλυτέραν διατροφὴν πληθυσμοῦ, ἄνευ δημιουργίας νέων πόρων εἰσοδήματος. Ἡ ἔλλειψις ἐντατικῆς καλλιεργείας εἰς τὰς χώρας ταύτας καὶ ἡ μὴ σημαντικὴ πρόοδος τῆς βιομηχανίας, ἀχρηστεύουν σημαντικὸν ἀριθμὸν ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ μεταναστευτικὴ κίνησις, ἡ ὁποία εἰς τὰς Βαλκανικὰς Χώρας ἐμφανίζεται ζωηρά, πιστοποιεῖ τὴν μὴ ἐπαρκῆ ἱκανοποίησιν τοῦ πληθυσμοῦ των.

Ἡ κίνησις τοῦ πληθυσμοῦ (Γάμοι, γεννήσεις, θάνατοι) ἐμφανίζεται μεγαλυτέρα ἢ εἰς τὰς λοιπὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας. Ἡ θνησιμότης εἶναι ἀρκετὰ σημαντική, ὑπερβαίνουσα κατὰ πολὺ τὸ σύνηθες ὅριον τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα ἐμφανίζεται ἡ κίνησις τοῦ πληθυσμοῦ ὑπολογισμένη ἐπὶ 1000 κατοίκων.

II. Κίνησις πληθυσμοῦ ἐπὶ 1000 κατοίκων

Χώρα	Ἔτος ὑπολ.	Ἀναλογοῦν ἐπὶ 1000 κατοίκων			
		Γάμ.	Γεννήσεις	Θάνατοι	Πλεόνασμα γεννήσεων
Ἀλβανία	1922	3.2	15.2	9.8	5.4
Βουλγαρία	1925	9.9	37.	19.2	17.8
Γιουγκοσλαβία					
Ἑλλὰς	1922	6.3	22.6	16.9	5.7
Ρουμανία	1925	8.9	35.2	21.	14.
Ἄλλαι Χῶραι:					
Γερμανία	1927	8.5	18.3	12.	6.4
Γαλλία	»	8.3	18.2	16.6	1.6

Ἡ θνησιμότης εἰς τὴν Βουλγαρίαν ἐμφανίζεται κατὰ πολὺ μεγαλυτέρα τῆς τῶν λοιπῶν χωρῶν, ὁ ἀριθμὸς ὅμως τῶν γεννήσεων εἶναι ἀρκετὰ σημαντικός, ὥστε τὸ πλεόνασμα τούτων νὰ παραμένῃ ἀρκετὰ ὑψηλόν. Ὡς γνωστὸν εἰς τὰς γεωργικὰς χώρας ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννήσεων εἶναι πολὺ μεγαλύτερος ἢ εἰς βιομηχανικάς. Τὴν αὐτὴν περίπου ἀναλογίαν ἐμφανίζει καὶ ἡ Ρουμανία: ἐπὶ 1000 κατοίκων ἀναλογοῦν 35.2 γεννήσεις. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἀναλογία αὐτὴ εἶναι πολὺ μικροτέρα, φθάνουσα περίπου τὴν εὐρωπαϊκήν. Ἡ διαφορὰ αὕτη ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς εἶναι ἐν σχέσει πρὸς τὸν τῶν λοιπῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν μᾶλλον ἀστικός αἱ νέαι δὲ ἰδέαι τοῦ συστήματος τῶν δύο ἢ τριῶν παιδιῶν εὗρον περισσοτέρους ὀπαδοὺς ἐν Ἑλλάδι ἢ εἰς τὰ ἄλλα Βαλκάνια. Τὸ ζήτημα ὅμως τῶν γάμων ἐν Ἑλλάδι ἐμφανίζει ἀναλογίαν μικροτέραν, ὄχι μόνον τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ρουμανίας, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Ἐνῷ ἐν Γερμανίᾳ ἐπὶ 1000 κατοίκων ἀναλογοῦν γάμοι 8.5 καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν 8.3 εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχομεν μόνον 6.3. Ἡ Βουλγαρία καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην κατέχει τὸ ρεκὸρ μὲ ἀναλογίαν 9.9 ἀκολουθεῖ δὲ ἀμέσως μετ' αὐτὴν ἡ Ρουμανία μὲ 8.9. Τὸ χαμηλὸν τῆς Ἑλληνικῆς ἀναλογίας ὀφείλεται ἐν μέρει ἴσως καὶ εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ἔτος 1922, τὸ ὁποῖον ἔχει ληφθῇ ὡς βάσις ὑπολογισμοῦ, ἦτο ἔτος μᾶλλον πολεμικόν.

Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ὡσαύτως καὶ ἡ σύγκρισις τῶν φύλων, ἤτοι τοῦ ἀνδρικοῦ πληθυσμοῦ ὡς πρὸς τὸ γυναικεῖον. Οὕτω ἐπὶ 1000 ἀνδρῶν ἀναλογοῦν (ἔτος 1922):

εἰς τὴν	Βουλγαρίαν	996 γυναῖκες
» »	Γιουκοσλαβίαν	1014 »
» »	Ἑλλάδα	1013 »
» »	Ρουμανίαν	1016 »

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς σχέσεως τοῦ ἀνδρικοῦ πρὸς τὸ γυναικεῖον φῦλον ἡ Εὐρώπη συνολικῶς ἐμφανίζει πλεόνασμα τοῦ γυναικείου πληθυσμοῦ. Ἐπὶ 1000 ἀνδρῶν ἀναλογοῦν 1024 γυναῖκες. Ἡ γενικὴ ἀνωκλογία ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου εἶναι ἐπὶ 1000 ἀνδρῶν 988 γυναῖκες.

Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ σύγκρισις τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ καὶ ἡ κατὰ ἐπαγγέλματα κατανομή του. Ὁ πληθυσμὸς μιᾶς χώρας διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας. Εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ζοῦν ἐκ τῆς ἐργασίας των καὶ εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν κανένα εἰσόδημα. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην κατηγορίαν ἀνήκουν τὰ παιδιὰ ποῦ κατοικοῦν μετὰ τῶν γονέων των, αἱ σύζυγοι, αἱ ὁποῖαι δὲν συμμετέχουν εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν συζύγων των οὐδὲ ἔχουν πρόσοδόν τινα. Ἡ κατανομὴ τοῦ πληθυσμοῦ μιᾶς χώρας εἰς τὰς δύο αὐτὰς κατηγορίας δὲν γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει ἀντικειμενικῶς παραδεδειγμένων ἐνδείξεων, ἀλλὰ πολλάκις ποικίλλει εἰς τὰς διαφόρους χώρας.

Ἀνεξαρτήτως τῶν τυχὸν τοιούτων ἀσυμφωνιῶν, ἡ στατιστικὴ τοῦ καταμερισμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ μιᾶς χώρας εἰς ἐργαζομένου καὶ μὴ καὶ ἡ περαιτέρω κατὰ ἐπαγγέλματα τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ, δίδει: σαφῆ εἰκόνα τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς διαπλάσεως μιᾶς χώρας.

Δυστυχῶς πλήρεις στατιστικὰς διὰ μίαν τοιαύτην σύγκρισιν ἔχομεν μόνον διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βουλγαρίαν. Συμφώνως πρὸς τὰ δεδόμενα τῶν ἐν λόγῳ στατιστικῶν ἡ ἀναλογία τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ ἀνέρχεται ὡς κάτωθι:

Ἑλλὰς	37. 2%
Βουλγαρία	53. 7%

Ἡ Βουλγαρία ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος ἐμφανίζει μεγαλυτέραν ἀναλογίαν ἐργαζομένου πληθυσμοῦ. Δὲν φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι ἡ διαφορὰ αὐτὴ εἶναι πραγματική. Ἐν μέρει ὀφείλεται ἴσως εἰς διάφορον ὑπολογισμὸν τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ. Τοῦτο γίνεται φανερὸν ἐὰν παρακολουθήσῃ κανεὶς τὴν κατανομὴν τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ μεταξὺ τῶν δύο φύλων, ἀνδρικοῦ καὶ γυναικείου. Εἰς μίαν τοιαύτην σύγκρισιν ἡ ἀναλογία τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν εἰς μὲν τὴν Ἑλλάδα ἀποτελεῖ τὰ 61% δὲ εἰς τὴν Βουλγαρίαν τὰ 58 9%, ἤτοι διαφορὰν σχεδὸν ἀσήμαντος, ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν εἰς μὲν τὴν Ἑλλάδα 13,6% εἰς δὲ τὴν Βουλγαρίαν 48,3%. Ἡ διαφορὰ ὡς πρὸς τὴν ἀναλογίαν τῶν γυναικῶν εἶναι ἀρκετὰ σημαντική, ἤτις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα προέρχεται ἐκ τοῦ διαφόρου ὑπολογισμοῦ τοῦ γυναικείου ἐργαζομένου πληθυσμοῦ.

Ἡ κατὰ ἐπαγγέλματα κατανομὴ τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ εἰς τὰς δύο ταύτας χώρας (ἔτος 1921) εἶναι ἡ ἀκόλουθος:

III. Κατανομὴ τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ κατὰ ἐπαγγέλματα

Κλάδος οἰκονομίας	Ἑλλὰς	Βουλγαρία
Α. Γεωργία (κτηνοτροφία, ἁλιεία)	49,6%	82.4%
Β. Βιομηχανία καὶ Μεταλλεῖα	16.1%	8.1%
Γ. Ἐμπόριον καὶ Συγκοινωνία	11.8%	4. %
Δ. Στρατὸς καὶ Ναυτικὸν	1.5%	1.6%
Ε. Λοιπαὶ Δημόσ. ὑπηρ. καὶ ἐλεύθ. ἐπαγγέλματα	4.5%	2.8%
ΣΤ. Οἰκιακαὶ καὶ Προσωπικαὶ ὑπηρεσίαι	2.3%	0.7%
Ζ. Λοιποὶ ἐργαζόμενοι.	14.2%	0.4%
	100.00	100.00

Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ποσοστῶν κατανομῆς τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ κατὰ ἐπαγγέλματα εἰς τὰς δύο ταύτας χώρας, παρατηρεῖ τις σημαντικὴν μεταξὺ τούτων διαφοράν. Ἡ Γεωργία εἰς τὴν βουλγαρίαν ἀπασχολεῖ τὰ 82,4% τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ, ἐνῷ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ 49, 6%. Ἡ διαφορὰ αὕτη πιστοποιεῖ, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν καθαρῶς ἀγροτικὸν χαρακτῆρα τῆς Βουλγαρίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ μίαν τάσιν τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐκβιομηχάνισιν. Ἐὰν τὰ ποσοστὰ τῆς Ἑλλάδος συσχετισθοῦν πρὸς τὰ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1907 καὶ τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς τοῦ 1928 παρατηρεῖ τις, ὅτι τόσον οἱ ἀπόλυτοι ἀριθμοί, ὅσων καὶ αἱ σχετικαὶ ἀναλογίαι πιστοποιοῦν μίαν τοιαύτην τάσιν.

Παραλλήλως πρὸς τὰς σχέσεις κατανομῆς τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ τῆς Βουλγαρίας βαίνουν αἱ σχέσεις τῶν λοιπῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν, καίτοι ἐλλείπουν περὶ τούτων ἀπολύτως ἀκριβεῖς πληροφορίαι. Τὸ ὅτι μεταξὺ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν λοιπῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν, ὑφίσταται διαφορά, ἀπὸ ἀπόψεως ἐπαγγελματικῆς συνθέσεως, καταφαίνεται καὶ ἐκ τῆς κατανομῆς τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ εἰς πληθυσμὸν πόλεων καὶ εἰς καθαρὸν ἀγροτικὸν πληθυσμόν. Ὁ πληθυσμὸς ὁ κατοικῶν εἰς πόλεις ἄνω τῶν 100 χιλιάδων, ἀποτελεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ 13,9% τοῦ πληθυσμοῦ, εἰς τὴν Βουλγαρίαν τὰ 3,9%, εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν τὰ 2,7% καὶ εἰς τὴν Ρουμανίαν τὰ 2,8%. Ἡ διαφορὰ αὕτη γίνεται ἀκόμη μεγαλυτέρα ἐὰν ὡς βάσις ὑπολογισμοῦ ληφθοῦν πόλεις ἄνω τῶν 10 ἢ 30 χιλιάδων κατοίκων. Τὸ ζήτημα τοῦ αὐρμπανισμοῦ ἔχει ἐν Ἑλλάδι λάβει μεγαλειτέρας διαστάσεις ἢ εἰς τὰς λοιπὰς Βαλκανικὰς Χώρας.

Ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε παραθέσεως τῶν κυριωτέρων φαινομένων τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν, διεπιστώσαμεν μίαν πυκνότητα πληθυσμοῦ, μὴ διαφέρουσαν σημαντικῶς, ὑψηλὸν ποσοστὸν θνησιμότητος εἰς ὅλας τὰς χώρας, σημαντικὴν καθυστέρησιν τῆς Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἐτησίας αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἀρκετὰ μεγάλην διαφορὰν ἀπὸ ἀπόψεως ἐπαγγελματικῆς συνθέσεως τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ, ἰδίᾳ μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν λοιπῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν ἀφ' ἑτέρου.

Λειψία ΑΓΓΕΛΟΣ Θ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Εἰς τὸ προσεχές: ***Β'. Γεωργία καὶ Κτηνοτροφία. Βιομηχανία.***

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΝ ΨΗΦΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 9).

ρισμοὶ κλπ. ἔχουν καθῆκον νὰ τὰς διαφωτίσουν καὶ νὰ τὰς προσεταιρισθοῦν ἀκόμη μὲ τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ γυναικεία συμβολὴ τοὺς εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ὅτι μόνον ἀπὸ κοινοῦ ἐργαζόμενοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξασφαλίσουν κοινοτικὴν ζωὴν διευκολύνουσαν καὶ τὴν ἰδικήν των ἀνάπτυξιν. Ἄλλως τε μόνον ἔτσι θ' ἀποφευχθῇ καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ νέου παράγοντος διὰ προσωπικὸν κομματισμόν.

Ὅσον περισσότερον κατανοήσουν τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν αἱ παντὸς εἴδους ἑνώσεις τόσον οἰκονομικαὶ ὅσον καὶ ἐπαγγελματικαὶ τόσον περισσότερον θὰ ἐνισχύσουν καὶ τὰς διεκδικήσεις των.

ΜΑΡΙΑ ΣΒΩΛΟΥ

ΕΝΩΣΙΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Πρὸ ὀλίγου συνῆλθον ἐν Ἀθήναις ἐπίλεκτοι διανοούμενοι καὶ συνεσκέφθησαν διὰ τὴν ἵδρυσιν μιᾶς ὀργανώσεως ὑπὲρ τῆς αὐτοδιοικήσεως.

Μετὰ συσκέψεις, εἰς ἃς μετέσχον μεταξὺ τῶν ἄλλων οἱ κ. κ. Ἀλ. Μυλωνᾶς, Σ. Χασιώτης, Ἀλ. Σβῶλος, Ι. Βαλαλᾶς, Δ. Ἀνδρεάδης, Χ. Εὐελπίδης, Φ. Δραγούμης, Γ. Παπαθανασίου, Π. Γαρουφαλιᾶς Π. Κανελλόπουλος, Σπ. Θεοδωρίδης κ.λ.π., ἐξελέγη τὸ πρῶτον διοικητικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον κατηρτίθη ὡς ἑξῆς:

Πρόεδρος ὁ κ. Ἀλ. Σβῶλος, ἀντιπρόεδροι οἱ κ. κ. Ἀλ. Μυλωνᾶς καὶ Χ. Οἰκονομόπουλος, Γεν. Γραμματεὺς ὁ κ. Χρ. Εὐελπίδης, ταμίας ὁ κ. Δ. Ἐλευθεριάδης, ἔφορος ὁ κ. Στρ. Παπαϊωάννου καὶ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου οἱ κ. κ. Σπ. Ἀγαπητός, Φ. Δραγούμης Δ. Χατζίσκος, Π. Κανελλόπουλος, Σπ. Θεοδωρόπουλος, καὶ Γ. Ἀθανασιάδης Νόβας.

Πληροφορούμεθα, ὅτι ἑτοιμάζεται μία σειρὰ διαλέξεων σχετικὴ πρὸς τὴν αὐτοδιοίκησιν. Πιθανὸν δὲ ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀλεξ. Σβῶλος, Πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως νὰ ἐπιχειρήσῃ λίαν προσεχῶς καὶ περιοδείαν ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν, ὅπου θὰ ὁμιλήσῃ σχετικῶς.

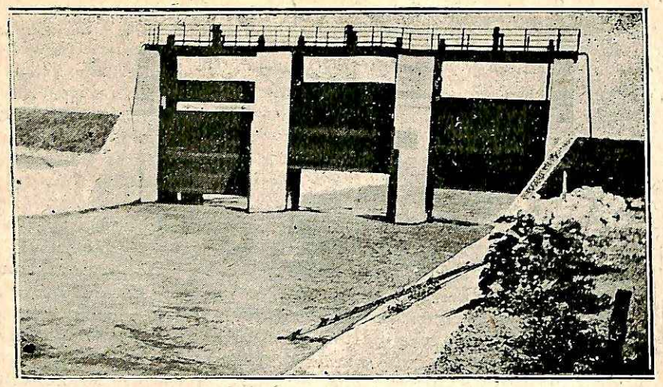

Ὁ ρουφράκτης τῆς διώρυγος

ΑΠΟΞΗΡΑΝΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Τὰ ἐγκαίνια τῶν ἀποχετευτικῶν ἔργων τῶν λιμνῶν Ἀρζὰν καὶ Ἀματόβου γενόμενα τὴν 25 Νοεμβρίου ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, πλήθους ἐκδρομέων ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ χωρικῶν ἐπανέφεραν ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τῆς ἀποξηράνσεως τῶν ἑλωδῶν καὶ λιμνωδῶν ἐκτάσεων τῆς χώρας. Δὲν ὑπάρχει εὐτυχῶς δευτέρα γνώμη, ὅτι ἡ ἀπόδοσις εἰς τὴν καλλιέργειαν τόπων, οἱ ὁποῖοι δὲν παράγουν σήμερον εἰ μὴ ἀνωφελεῖς κώνωπας καὶ χόρτα καὶ καλάμια ἐξ ἴσου ἀνωφελῆ, εἶνε ἐκ τῶν ζωτικωτέρων ἀναγκῶν μας. Διὰ τῆς χαλιναγωγήσεως τῶν ποταμῶν καὶ τοῦ ἐκτοπισμοῦ τῶν λιμναζόντων ὑδάτων θὰ θεραπευθῇ ἡ στενότης τῆς γῆς, ἐξ ἧς πάσχομεν, θ' αὐξηθῇ οὐσιωδῶς ἡ ἐθνικὴ παραγωγὴ καὶ θὰ δυνάμεθα βασίμως ν' ἀποβλέπωμεν εἰς τὴν δημιουργίαν ἀγροτικῆς τάξεως ἀκμαίας, εὐρώστου καὶ πολιτισμένης.

Ἡ πύκνωσις τοῦ πληθυσμοῦ διὰ τῆς προσφυγικῆς ἐγκαταστάσεως εἰς τὰς πεδινὰς ἐκτάσεις ἀπὸ Βερτικοῦ τῆς Ἐδέσσης μέχρι Δράμας, αἱ ὁποῖαι εἶχον πρὸ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς ὁλίγα τρισάθλια χωρία καὶ ἀπέραντα ἀγριοχορτολείβαδα ἀπέδειξε, ὅτι ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς εἶνε ὁ οὐσιωδέστερος παράγων καὶ διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὑγιεινῶν συνθηκῶν καὶ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἑλονοσίας. Μὲ πολλὴν μου ἔκπληξιν ἤκουσα πρὸ δύο ἐτῶν ἐν πλήρει θέρει ἀπὸ πρόσφυγας ἐκ Βουλγαρίας ἐγκατεστημένους εἴς τι χωρίον ἀπέχον 3—4 χιλιόμετρα ἀπὸ τοῦ σιδηρ. σταθμοῦ Πλατὺ τὴν καρδίαν δηλ. τῆς ἑλονοσίας, ὅτι εἶνε εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸ κλῖμα τῆς νέας πατρίδος των διότι τοῦτο, ὡς οἱ ἴδιοι ἔλεγον, ἀφ' ὅτου ἐκαλλιεργήθη ἡ πέριξ γῆ δὲν διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὸ κλῖμα τῆς γενετείρας των. Εὐτυχῶς τὸ κράτος κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον ἐκινήθη πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νὰ προκαλέσῃ τὸν γενικὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν Μακεδόνων ἰδιαιτέρως. Οὐδεμιᾶς δαπάνης ἐφείσθη.

Τὰ ἔργα εἰς τὴν πεδιάδα Θεσσαλονίκης καὶ τοῦ Ἀξιοῦ ἐκτελούμενα διὰ τῆς Ἀμερικανικῆς ἑταιρείας Φαοντέσιον προχωροῦσι ἤδη ραγδαίως. Ἡ ἁρμοδία ὑπηρεσία εἶνε ἱκανοποιημένη ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῆς ἑταιρείας, ἀφ' ἧς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς ἀνέλαβε ὁ νέος διευθυντής. Εἰς δηλώσεις του πρὸς τὸν τύπον οὗτος κατέστησε γνωστὸν ὅτι τὰ ἔργα θὰ στοιχίσουν πολὺ εὐθυνότερα τῶν ἀρχικῶν ὑπολογισμῶν. Ἀναβιβάζει τὴν διαφορὰν εἰς 9 ἑκατομμύρια δολλαρίων. Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔαρος θ' ἀρχίσουν αἱ ἐργασίαι διὰ τῆς ἑταιρείας Οὔλενεις τὴν πεδιάδα Σερρῶν καὶ Στρυμῶνος. Ἐλπίζεται ὅτι ὁ συναγωνισμὸς μεταξὺ τῶν δύο Ἀμερικανικῶν ἑταιρειῶν εἰς οἰκονομίαν, ταχύτητα καὶ ἀπόδοσιν θὰ εἶνε εὐεργετικὸς διὰ τὸν τόπον. Ὅταν τὰ ἔργα ταῦτα, ἐκ τῶν σημαντικῶν τῆς Εὐρώπης, ἀποπερατωθοῦν καὶ συμπληρωθοῦν διὰ τῶν ἀρδευτικῶν δὲν θὰ ὑπάρχῃ κανεὶς λόγος νὰ μὴ μεταβληθῇ ἡ Μακεδονία εἰς τὴν Λομβαρδικὴν πεδιάδα τῆς Βορείου Ἰταλίας.

Ἀλλ' ἡ κρατικὴ προσπάθεια δὲν ἀρκεῖ. Τὸ κράτος δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐνδιαφερθῇ εἰμὴ διὰ τὰ μεγάλα ἔργα καὶ τὰς μεγάλας ἐκτάσεις ἡ παράδοσις τῶν ὁποίων εἰς ἰδιωτικὰς χεῖρας δὲν εἶνε οὔτε συμφέρουσα οὔτε ἀκίνδυνος. Ἀντιθέτως δὲν ὑπάρχει καμμία ζημία ἢ κίνδυνός τις ἐκ τῆς ἀναθέσεως τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως μικροτέρων ἀποξηραντικῶν ἔργων εἰς ἑταιρείας ἡμεδαπάς. Ἐὰν συγκομίσουν καὶ αὗται κέρδη τόσον τὸ καλλίτερον. Πάντως τὰ ἐκ τούτων ἔμμεσα καὶ ἄμεσα ὠφέλη τοῦ Δημοσίου καὶ τῆς κοινωνίας ὑπερκαλύπτουν οἱονδήποτε κέρδος ἐκ τῆς τυχὸν μελλοντικῆς ἐπιτεύξεως καλλιτέρων ὅρων.

Ἐνίοτε ἡ ἀποξήρανσις εἶνε ζήτημα ὀλίγης καλῆς θελήσεως καὶ ἀκόμη ὀλιγωτέρας δαπάνης. Παράδειγμα τὸ ἑξῆς:

Βορείως τοῦ Σόροβιτς κεῖται ἡ λίμνη Σόροβιτς ἢ Πετέρσκου, ἐμβαδοῦ 10,000 καὶ πλέον στρεμμάτων. Νοτίως τοῦ Σόροβιτς κεῖται ἑλώδης καὶ λιμνώδης ἔκτασις, γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα λίμνη Ροῦτνικ, ἐμβαδοῦ 40,000 στρεμμάτων. Τὰ ὕδατα αὐτῆς ἐκχύνονται κατὰ τοὺς ἐαρινοὺς μῆνας, ὅταν ὑπερεκχειλίζουν εἰς τὴν λίμνην Πετέρσκου δι' αὐλακος, ὑφισταμένης ἀνέκαθεν, τὴν ὁποίαν ἀνέσκαψε διὰ προσωπικῆς ἐργασίας τῷ 1917—1918 ὁ τότε Γεν. Διοικητὴς Δυτ. Μακεδονίας κ. Ι. Ἡλιάκης μὲ ἀποτελέσματα ἱκανοποιητικά. Φαίνεται, ὅτι αἱ λίμναι αὗται δὲν εἶνε πολὺ παλαιαί. Ὁμόφωνος ἐπὶ τούτου εἶνε ἡ τοπικὴ παράδοσις. Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς τὰς ἀγνοοῦν. Εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ἕλους Ροῦτνικ διακρίνονται καὶ

σήμερον θεμέλια οἰκοδομῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ ἐγχώριοι καθορίζουν τὰς θέσεις διαφόρων ἐκκλησιῶν. Ἡ λίμνη Πετέρσκου ἢ Σόροβιτς ἔχει πολλάκις ἀφ' ἑαυτῆς πλήρως ἀποξηρανθῇ. Τῷ 1897 π.χ. ἐπ' αὐτῆς εἶχον συγκεντρωθῇ αἱ ἐπιταχθεῖσαι ἐκ τῶν πέριξ ὑπὸ τῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν βωδάμαξαι χάριν τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ ἀτυχοῦς δι' ἡμᾶς πολέμου. Διὰ τοῦ ἕλους Ροῦτνικ καὶ διὰ γνωστῆς εἰς τοὺς ἐγχωρίους διαβάσεως διῆλθε κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1912 τὸ μικρὸν τουρκικὸν τάγμα, τὸ ὁποῖον προσέβαλε αἰφνιδιαστικῶς τὰ νῶτα τῆς 5ης Μεραρχίας καὶ προεκάλεσε τὸν πανικὸν καὶ τὴν ἀποσύνθεσίν της.

Τὰ ὕδατα τῆς λεκάνης διέρρεον διὰ μιᾶς καταβόθρας εὑρισκομένης εἰς τὸν μυχὸν αὐτῆς καὶ τῆς σημερινῆς λίμνης Πετέρσκου καὶ εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους. Κατὰ τὴν τοπικὴν παράδοσιν ἐκεῖθεν ὑπογείως ἐκρέουν εἰς τὰς πηγὰς τῶν καταρρακτῶν τοῦ Βλαδόβου. Φαίνεται, ὅτι μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῶν Τούρκων παρημελήθη ὁ χάνδαξ ὁ ὁδηγῶν τὰ ὕδατα εἰς τὴν καταβόθραν καὶ ἤρχισαν βαθμηδὸν σχηματιζόμενα τὰ ἕλη καὶ αἱ λίμναι. Ἐπίκουρος εἰς τοῦτο ἦλθε καὶ ποιά τις φυσικὴ καὶ αὐτόματος ὕψωσις τῶν ὑδάτων τῶν λιμνῶν τῆς Δυτ. Μακεδονίας κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας, τὴν ὁποίαν ἀποδεικνύει καὶ τὸ περίφημον τζαμὶ τῆς παρακειμένης λίμνης Ὀστρόβου, τὸ ὁποῖον ἔχουν παρατηρήσει πάντες οἱ ταξειδεύσαντες διὰ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Θεσσαλονίκης—Μοναστηρίου. Τοῦτο προδίδει τὴν ἀναμφισβήτητον ὕπαρξιν ἐκεῖ ὅπου σήμερον εἶνε λίμνη τουρκικοῦ χωρίου, τὸ ὁποῖον βεβαίως δὲν ἦτο προγενέστερον τῆς τουρκικῆς ἐπιδρομῆς.

Ἀλλὰ τὸ ἐπιστέγασμα εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς λίμνης Πετέρσκου ἔθεσε κάποιος ἰσχύων ἀγᾶς, ὁ ὁποῖος περιέφραξε δι' ἰσχυροῦ τοίχου τὴν καταβόθραν καὶ ἐγκατέστησε ἐντὸς αὐτῆς ἕνα ὑδρόμυλον ἀδιαφορῶν ἂν οὕτω κατεκλύζοντο καὶ ἐχάνοντο ἐκτάσεις γονιμωτάτης γῆς.

Τὸν μῦλον τοῦτον ἐπεχείρησε νὰ ἀνασυστήσῃ τῷ 1918 κάποιος λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου προκαλέσας νέαν ὕψωσιν τῶν ὑδάτων καὶ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ τότε Γεν. Διοικητοῦ κ. Ἡλιάκη, διατάξαντος τὴν καταδάφισίν του παρὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἐν τῷ μεταξὺ ἀπόφασιν τοῦ ἁρμοδίου Εἰρηνοδίκου. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπὶ τοσοῦτον εἶχε παραμελῆ ἡ σωτήριος καταβόθρα ὥστε εἶχε καταντήσει ἁπλοῦς ἀργόμισθος. Δι' αὐτῆς ἐξεχύνοντο ὕδατα μόνον κατὰ τοὺς ἐαρινοὺς μῆνας ὑψώσεώς των. Κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς περισσοτέρους δὲν ἔφθανον μέχρις αὐτῆς.

Οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι κάτοικοι Πετέρσκου διαπληκτιζόμενοι διὰ τὴν κατοχὴν ὀλίγων στρεμμάτων ἀνταλλαξίμου γῆς ἀπώκνησαν νὰ διαθέσουν ἐλάχιστα ἡμερομίσθια ἢ τὰς χεῖράς των διὰ τὴν ἐκσκαφὴν μικρᾶς χάνδακος ἐλαχίστων μέτρων, τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο ἡ ἀποκάλυψις πολλῶν εὐφόρων γαιῶν.

Εὐτυχῶς ἐν τέλει συνεκινήθη, ἔστω καὶ ἀργά, ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ἐποικισμοῦ. Ὁ μηχανικὸς τοῦ Ἐποικισμοῦ Μακεδονίας κ. Βαμβακᾶς μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἐπιμελείας καὶ διὰ δαπάνης 80.000 δραχ. ἐκ τῆς πιστώσεως, τὴν ὁποίαν ἔθεσε εἰς τὴν διάθεσίν του ὁ νέος Γεν. Διευθυντὴς τοῦ Ἐποικισμοῦ κ. Δομέστιχος ἀνέσκαψε, ἐκαθάρισε καὶ ἐστερέωσε τὴν καταβόθραν καὶ κατεσκεύασε ὑπόγειον ὀχετὸν ἄγοντα εἰς αὐτήν. Τὸ βάθος τοῦ ὀχετοῦ εἶνε 13 ½ μέτρα, ὅσον δηλαδὴ καὶ τὸ μεγαλύτερον βάθος τῆς λίμνης. Θὰ εἶνε ἑπομένως δυνατὴ ἡ διὰ τοῦ ὀχετοῦ καὶ τῆς καταβόθρας ἐκροὴ ὁλοκλήρου τῆς λίμνης.

Παρέστην μετὰ τοῦ κ. Βαμβακᾶ εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ μικροῦ ἀλλὰ συστηματικοῦ τούτου ἔργου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου. Εἰς τὴν χοάνην τῆς καταβόθρας ἐχύνετο πραγματικὸς χείμαρρος ἀπορροφούμενος ἠρέμα ὑπὸ τῆς ὀπῆς τῆς καταβόθρας ἐξ ὁλοκλήρου. Ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους ἡ ἀποστράγγισις τῆς λίμνης ἢ τοὐλάχιστον τοῦ μεγαλυτέρου μέρους αὐτῆς μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπόδοσιν εἰς τὴν καλλιέργειαν γονιμωτάτων ἐκτάσεων θὰ εἶνε ζήτημα δύο τὸ πολὺ ἐτῶν, ἐὰν βεβαίως ἡ καταβόθρα ἐξακολουθεῖ, ὅπως εἶνε βέβαιον ν' ἀπορροφᾷ, ἀζημίως δι' ἄλλας περιφερείας τὰ νερὰ τῆς λίμνης. Θὰ χρειασθῇ ἐννοεῖται ἡ βαθμιαία κατασκευὴ ἀποχετευτικῆς μέχρι τῆς καταβόθρας αὐλακος, ἡ ὁποία θὰ παρακολουθῇ ἐπεκτεινομένη τὴν ἀποχώρησιν τῶν ὑδάτων. Ἤδη ὁ κ. Βαμβακᾶς, καταγίνεται ὅπως καταβιβάσῃ μίαν ἐκ τῶν ὀπῶν τῆς καταβόθρας, εὑρισκομένης ὑψηλότερα, εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς χαμηλοτέρας οὕτως ὥστε ἡ εἰς περιεκτικότητα δυναμικότης τῆς καταβόθρας νὰ ἐξακολουθῇ νὰ εὑρίσκεται εἰς πλήρη ἔντασιν καὶ ὅταν ἡ στάθμη τῶν ὑδάτων σημαντικῶς ὑποβιβασθῇ.

Ἐπίσης ἡ ἀποξήρανσις διὰ τῆς ἰδίας καταβόθρας τοῦ ἕλους Ροῦτνικ θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ μικρὰν ἐκβάθυνσιν καὶ τακτοποίησιν τῆς ὑφισταμένης ἤδη κοίτης εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐκρέουν δι' αὐτοῦ συνεχῶς καθ' ὅλους τοὺς μῆνας τοῦ ἔτους τὰ ὕδατα τοῦ ἕλους καὶ τῆς συνεχομένης λίμνης Ροῦτνικ. Τὸ μέγιστον βάθος τοῦ ἕλους τούτου, ἐμβαδοῦ ὑπερτριάκοντα χιλιάδων στρεμμάτων, δὲν ὑπερβαίνει τὸ ἓν μέτρον. Ἡ λίμνη εἶνε βαθυτέρα. Ἑπομένως ἡ πλήρης ἀποξήρανσις αὐτῆς θὰ εἶνε ἀσύμφορος.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς τουρκοκρατίας κάποιος Μουρὰτ βὲης εἶχε ἀναλάβῃ δι αὐτοκρατορικοῦ φιρμανίου τὸ προνόμιον τῆς ἀποστραγγίσεως τοῦ ἕλους Ροῦτνικ καὶ εἶχε κάμει ἔναρξιν τῶν σχετικῶν προκαταρκτικῶν ἐργασιῶν τὰς ὁποίας διέκοψε ὁ Βαλκανικὸς πόλεμος. Καὶ οὗτος ἀπέβλεπε κατὰ τὰς πληροφορίας μου εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῆς καταβόθρας Πετέρσκου.

Ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦν μόνον αἱ ἀποξηράνσεις διὰ νὰ λύσουν τὸ ἑλληνικὸν γεωργικὸν πρόβλημα. Ἀλλ' εἶνε πολλαὶ αἱ πληγαὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας πάσχει ἡ γεωργία μας. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἡ χεροτέρα, οἱ χείμαρροι καὶ αἱ πλημμύραι των. Ἀπέναντι τῶν καταστροφῶν ἐκ τῶν χειμάρρων ἡ νεοελληνικὴ μοιρολατρεία ἔχει ἀποκαλυφθῇ εἰς ὅλην τὴν τραγικὴν γυμνότητά της. Εἶνε ἀναρίθμητα τὰ χωρία, τῶν ὁποίων ἡ καλλιτέρα γῆ ἔχει ἀχρηστευθῇ ὑπὸ τῶν χειμάρρων χωρὶς οἱ ἐνδιαφερόμενοι πληθυ

ΑΝΕΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
Η ΗΠΕΙΡΟΣ ΘΑ ΝΕΚΡΩΘΗ

τοῦ Δικηγόρου κ. ΔΗΜ. ΖΩΤΟΥ

Ἐπὶ τέλους αἱ νέαι χῶραι ἀποκτοῦν τὸ δημοσιογραφικόν των ὄργανον. Εἶναι τόσα τὰ ζητήματα τῆς Μακεδονίας, τῆς Θρᾴκης καί τῆς Ἠπείρου, τὰ χρήζοντα εὐρείας ἐρεύνης καὶ βαθείας μελέτης, ὥστε καθίστατο αἰσθητὴ ἡ ἔλλειψις ἑνὸς περιοδικοῦ δημοσιογραφικοῦ ὀργάνου ἀφοσιωμένου εἰς τὴν παρακολούθησιν τῶν προβλημάτων τῶν ἀπομεμακρυσμένων τῆς Κέντρου νέων χωρῶν. Ὁ φίλος ἐκδότης τῶν «Νέων Χωρῶν» ἀνέλαβε νὰ πληρώσῃ τὸ ὑπάρχον κενόν. Ἡ πρωτοβουλία του εἶναι ἀξία παντὸς ἐπαίνου. Ἡ προσπάθειά του θὰ συγκεντρώσῃ πλησίον του, γύρω του καὶ ἄλλους συναγωνιστάς, συνεργάτας, ὁμοϊδεάτας, ἐνδιαφερομένους καὶ πονοῦντας πραγματικὰ διὰ τὰ τμήματα ἐκεῖνα τῆς Χώρας, τὰ ὁποῖα ἄξιζαν καλυτέρας τύχης. Αἱ «Νέαι Χῶραι», τῶν ὁποίων ἡ σημαία ὑψοῦται σήμερον ὑπερήφανος θὰ φέρουν τὴν ἐλπίδα εἰς ἕνα κόσμον τίμιον, ἐργατικόν, μοχθοῦντα διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας. Ἂς συγκεντρωθῶμεν ὅλοι οἱ Ἠπειρῶται, οἱ Μακεδόνες καὶ οἱ Θρᾷκες ὑπὸ τὴν σημαίαν αὐτὴν καὶ ἂς ἑνώσωμεν τὰς προσπαθείας ὑπὲρ τῆς ἀναζωογονήσεως τοῦ Μακεδόνος χωρικοῦ, τοῦ Ἠπειρώτου κτηνοτρόφου, τοῦ Θρᾳκὸς καλλιεργητοῦ καὶ ἂς συμβάλωμεν, ὅπως ταχύτατα αἱ «Νέαι Χῶραι» γίνουν τὸ σύμβολον τῆς Πίστεως τοῦ κόσμου τούτου. Ἐὰν ἐπιτευχθῇ τοῦτο ἀσφαλῶς τὸ νεοφώτιστον δημοσιογραφικὸν ὄργανον θὰ δυνηθῇ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ πλούσιον πρόγραμμά του καὶ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸν δύσκολον ἀλλὰ τόσον ὑψηλόν του προορισμόν.

***

Ἡ Ἤπειρος ἔχει πολλὰς ἐλλείψεις. Ἔχει ἀνάγκας σημαντικὰς καὶ ὄχι ὀλίγας πληγάς της, παραμένουν ἀθεράπευτοι. Δὲν πρόκειται βέβαια περὶ ἀποκαλύψεως. Εἶνε κοινὸν τοῦτο μυστικόν. Νομίζομεν ὅμως, ὅτι πρωτεύουσαν θέσιν κατέχει ἡ ἔλλειψις τοῦ ἀναγκαιοῦντος ὁδικοῦ δικτύου. Καὶ δὲν κατέχει μόνον πρωτεύουσαν θέσιν ἡ ἔλλειψις συγκοινωνίας ἐν γένει ἀλλ' εἶναι καὶ ἀφορμὴ πολλῶν ἄλλων πληγῶν, εἶναι δημιουργὸς πολλῶν θλιβερῶν συνεπειῶν. Ὁ κάθε παρατηρητὴς τῶν ζητημάτων, ὁ κάθε ἐρευνητὴς τῶν Ἠπειρωτικῶν ὑποθέσεων δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ καταλήξῃ—ἀνεξαρτήτως τῆς ἀφετηρίας του ἔργου του—εἰς τὴν ἔλλειψιν ὁδικοῦ δικτύου.

Ἡ Ληστεία ὠργίασεν εἰς τὴν Ἤπειρον — εὐτυχῶς τελευταίως βασιλεύει γαλήνη καὶ ἀσφάλεια εἰς τὴν τυρρανηθεῖσαν Ἠπειρωτικὴν περιοχήν — διατί; Διὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους ἀλλὰ πρὸ παντὸς διὰ τὴν ἔλλειψιν συγκοινωνίας. Λησταὶ δὲν δύνανται νὰ βασιλεύσουν εἰς τὴν Πελοπόνησσον καὶ τὰς νήσους. Διατί; Διότι ὑπάρχουν δρόμοι. Διότι ἡ καταδίωξις δύναται νὰ δράσῃ ἀμέσως καὶ ἀποτελεσματικῶς χάρις εἰς τὴν τελειότητα τῆς συγκοινωνίας. Μὲ κατσικόδρομους δὲν διώκεται ἀποτελεσματικῶς καὶ δὲν ξερριζώνεται τελείως ἡ Ληστοκρατία, ὁσηδήποτε καλὴ θέλησις καὶ ἂν ὑπάρχῃ. Ὕφεσις δράσεως εἶναι νομτή. Περιορισμὸς τοῦ κακοῦ εἶναι εὐεξήγητος. Τοῦ κάκου ὅμως θ' ἀναμένωμεν τὸν πλήρη ὄλεθρον τὴν ὁλοσχερῆ ἐξουθένωσιν τῆς Ληστείας ἐὰν δὲν ἀποκτήσῃ ἡ καϋμένη Ἤπειρος συγκοινωνίαν.

Ἡ παραγωγὴ δὲν σημειώνει αἰσθητὴν πρόοδον εἰς τὴν Ἤπειρον. Διατί; Πρωτίστως διότι λείπει ἡ συγκοινωνία. Σήπονται τὰ φροῦτα ὁλοκλήρων περιφερειῶν, διότι δὲν εἶναι εὔκολος ἡ μεταφορὰ των εἰς τοὺς τόπους τῆς καταναλώσεως. Δὲν ἐμβολιάζει ὁ ἀτυχὴς Ἠπειρώτης χωρικὸς τὰς μυριάδας τῶν ἀπιδεῶν, διότι οἱ καρποὶ δὲν θὰ ἔχουν καμμίαν ἀξίαν λόγῳ τῆς ἀδυναμίας τῆς μεταφορᾶς των. Ἡ δενδροκομία ἂν εὐρίσκεται εἰς νηπιώδη καταστασιν εἰς τὴν Ἤπειρον πταίει κατὰ μέγα μέρος καὶ ἡ ἔλλειψις δρόμων.

Ὁ δασικὸς πλοῦτος τῆς ἄφθονα καὶ πολύτιμα δάση ἐχούσης Ἠπείρου μένει ἀνεκμετάλλευτος. Διατί; Ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διότι εἶναι ὠφελιμώτερον νὰ προμηθευθῇ τὸ ξυλεμπόριον Ρουμανικὴν καὶ Σουηδικὴν ξυλείαν παρὰ νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν ὁλοτομίαν τῶν παρθένων δασῶν τοῦ χιλιοτραγουδισμένου περήφανου Ζαγορίου, ἀφοῦ στοιχίζει περισσότερον ἡ μεταφορὰ ξυλείας ἀπὸ Ζαγοριοῦ εἰς Πειραιᾶ παρὰ ἀπὸ τὴν Σουηδίαν καὶ Ρουμανίαν εἰς Πειραιᾶ.

Τὸ Ἐμπόριον τῆς Ἠπείρου μαραίνεται καὶ φθίνει δυστυχῶς ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Διατί; Διὰ σειρὰν λόγων μεταξὺ τῶν ὁποίων κατέχει ἐξαιρετικὴν θέσιν ἡ ἔλλειψις συγκοινωνίας. Πόσον διαφορετικὴ θὰ ἦτο ἡ θέσις τοῦ Ἠπειρωτικοῦ ἐμπορίου ἐὰν ἦτο συνδεδεμένη συγκοινωνιακῶς ἡ Ἤπειρος μὲ τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θεσσαλίαν καὶ ἐὰν εἶχε γίνῃ ἐπὶ τέλους ὁ πάντοτε κατασκευαζόμενος διὰ νὰ μὴ τελειώσῃ ποτὲ δρόμος Ἡγουμενίτσης - Ἰωαννίνων. Κατέφερε βέβαια καίριον πλῆγμα κατὰ τῆς ἀγορᾶς τῶν Ἰωαννίνων ἡ ἀπώλεια τῆς Βορείου Ἠπείρου καὶ τὸ διακομιστικὸν ἐμπόριον (transito) ἔπαυσε τελείως σχεδὸν ὑφιστάμενον, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ μία καὶ ἀδιαίρετος ἐθνικῶς Ἤπειρος ὑπέστη τὸν ὀδυνηρὸν της ἀκρωτηριασμόν, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπῆρχετο ἡ σημερινὴ νέκρωσις ἐὰν ἐσημειοῦτο κάποια πρόοδος εἰς τὸ περιφρονηθὲν κεφάλαιον τῆς ὁδοποιΐας.

Ἡ Βιομηχανία ἐν Ἠπείρῳ ὄχι μόνον δὲν προήχθη, ἀλλ' ἔσβυσε σχεδὸν τελείως. Διατί; Κυρίως διὰ τὴν πρωτόγονον κατάστασιν τῆς ὁδοποιΐας. Διὰ νὰ ἀνθίσῃ κάποια βιομηχανία ἀπαιτεῖται κόστος εὐθηνὸν τοῦ βιομηχανικοῦ προϊόντος. Δύναται ὅμως νὰ νοηθῇ εὐθηνὸν κόστος μὲ τὴν σοβαρὰν ἐπιβάρυνσιν τῶν «ἀγωγιάτικων»;

Ὁ Τουρισμός, ἡ σπουδαιοτάτη αὕτη Βιομηχανία τῶν Ξένων —ἡ ὁποία θὰ ἦτο δυνατὸν ν' ἀποβῇ σπουδαία πλουτοπαραγωγικὴ πηγὴ διὰ τὸν τόπον—εἶναι terra incognita διὰ τὴν Ἤπειρον. Διατί; Ἀλλὰ διατί ἄλλο παρὰ διὰ τὴν ἔλλειψιν συγκοινωνίας; Γίνεται βέβαια πολὺς λόγος καὶ δικαίως διὰ τὴν φρίκην τῆς λῃστείας προεῖπομεν ὅμως, ὅτι ἡ Ληστοκρατία εἶναι θλιβερὰ συνέπεια τῆς ἀνυπαρξίας συγκοινωνίας. Ἑπομένως πρωταρχικὴ αἰτία εἶναι ***οἱ κακονικόδρομοι.***

Τὰ γραφικὰ τοπεῖα, ἡ γελαστὴ ὡμορφιά, ἡ ζωογόνος δροσιὰ τοῦ ξακουσμένου Ζαγοριοῦ. Αἱ ἀφάνταστες καλλονές, τὸ ὑγιέστατον κλῖμα, τὸ πραγματικὸ φυσικὸ θαῦμα τοῦ Μετσόβου, δὲν δύνανται νὰ προσελκύσουν ξένους, δὲν δύνανται νὰ συγκεντρώσουν φυσιολάτρας καὶ παραθεριστάς, διότι δὲν ὑπάρχουν δρόμοι καὶ μένουν ἀποκεκλεισμένα καὶ καταδικασμένα εἰς τὴν ἀφάνειαν τὰ ὡραιότερα Ἠπειρωτικὰ τοπεῖα. Ὢ, πόσον θὰ ζωντάνευε ἡ Ἤπειρος ἐὰν πηγαινοήρχοντο τ' αὐτοκίνητα μὲ τοὺς παραθεριστὰς τοῦ Ζαγοριοῦ, τοῦ Μετσόβου, τοῦ Παγωνιοῦ, πόσον διαφορετικὴ θὰ ἦτο τῶν θρυλλικῶν Γιαννίνων ἡ κίνησις καὶ πόσα ὡραῖα ξενοδοχεῖα πολυτελῆ μὲ ὅλα τὰ κομφὸρ θὰ ἐγίνοντο πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ξένων ποὺ θὰ μετέβαιναν εἰς Ἤπειρον ὄχι μόνον δι' ἀναψυχήν, γιὰ ξεκούρασμα, γιὰ ὑγείαν, γιὰ νὰ ἰδοῦν τὴ χαρὰ τοῦ ἥλιου καὶ νὰ χαροῦν τὸ γέλοιο τῶν δασωμένων Ἠπειρωτικῶν κορφοβουνιῶν, ἀλλ' ἀκόμη διὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν εὸ «νησὶ» τῆς λίμνης ποὺ τὸ νερό της κλύκαιναν τὰ χίλια καντάρια ζάχαρη, διὰ νὰ προσκυνήσουν τὴ Δωδώνη καὶ τοὺς ἱεροὺς ματοβαμμένους ἀπόκρημνους βράχους τοῦ δοξασμένου Σουλιοῦ καὶ τόσες ἄλλες ἱστορικὲς γωνιὲς ποὺ κρύβουν κάποιο περασμένο «μεγαλεῖο».

Ὁ βίος εἶναι σκληρός, ἄχαρις, χωρὶς ἐνδιαφέρον στὴν Ἤπειρο· Διατί; Δι' ὅλους τούς ἀνωτέρω λόγους τοὺς ὀφειλομένους εἰς τὴν ἔλλειψιν συγκοινωνίας.

Οἱ Δημόσιοι ὑπάλληλοι θεωροῦν τόπον ἐξορίας τὴν Ἤπειρον καὶ κινοῦν πάντα λίθον διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐξ Ἠπείρου μετάθεσίν τους. Ὑπάρχουν Δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ ὁποῖοι καίτοι ἀγαποῦν τὴν πατρίδα μας ἐν τούτοις δὲν βλέπουν τὴν ὥρα καὶ τὴ στιγμὴ τῆς ἐγκαταλείψεώς της. Τόσον φρικτὴ τόσον ἐστεργημένη ἀπολαύσεων καὶ πολιτισμοῦ εἶνε ἡ χώρα, ἡ ὁποία ἤκμαζε κάποτε καὶ εἰς τὰ γράμματα καὶ εἰς τὰς καλὰς τέχνας καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ὁποία εἶχε θρυλλικὴν πρωτεύουσαν μὲ 50.000 κατοίκους.

Δυστυχισμένη Ἤπειρος. Ποῦ εἶνε τὸ μεσουράνημα τῆς εὐτυχίας, τῆς χαρᾶς, τῆς παιδείας, τῆς κινήσεως, τῆς δόξας σου; Ἡ Κρατικὴ ἀδιαφορία καὶ τ' ἀλλεπάλληλα πλήγματα σὲ κατεδίκασαν εἰς διαρκῆ μαρασμόν. Πολλοὶ ἠδύναντο νὰ δώσουν χεῖρα βοηθείας διὰ νὰ ἀναστατώσῃς, γιὰ νὰ μὴ συντριβῇς, τί κρίμα ὅμως!! Αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐπεδείνωσαν τὴ θέσι σου, σὲ εὑρῆκαν ἀπροστάτευτη καὶ δὲν τοὺς συνεκίνησε ***ἡ τραγωδία σου.***

Εἶνε ἀνάγκη νὰ προχωρήσωμεν; Εἶνε ἀνάγκη νὰ παρατηρήσωμεν καὶ ἄλλας θλιβερὰς συνεπείας διὰ νὰ καταδείξωμεν, ὅτι τὸ ***Ἠπειρωτικὸν δρᾶμα*** εἶνε προϊόντα κύριον λόγον τῆς ἀνυπαρξίας συγκοινωνίας;

Ἀλλὰ δὲν θέλομεν νὰ κομίσωμεν Γλαῦκα εἰς Ἀθήνας. Εἶνε γνωστὴ ἡ Ἠπειρωτικὴ δυστυχία, ἡ νέκρωσις, ἡ φθορά. Καὶ ὅλοι ἀναμένωμεν τὴν ἀνόρθωσιν, τὴν βελτίωσιν, τὴν ἀναζωογόννησιν, τὴν ἀνάστασιν ἀπὸ τὴν ὀδοποιΐαν. Πιστεύομεν οἱ Ἠπειρῶται, ὅτι θὰ φέρουν αἱ ἀποφασισθεῖσαι καὶ κατασκευαζόμεναι ὁδικαὶ ἀρτηρίαι αἷμα ὑγιὲς καὶ καθαρὸ εἰς τὸν Ἠπειρωτικὸν Ὀργανισμόν, ὅστις κατάκειται ἡμιθανής.

Ἡ ἀχολογιὰ τῶν φουρνέλων καὶ τῆς σκαπάνης ἐσκόρπισαν γλυκὲς ἐλπίδες εἰς τοὺς κάμπους, τὰ βουνὰ καὶ τὰ «τζαντήρια» τῶν Σαρακατσαναίων.

Ἡ ἐναρξις τῶν ἔργων ὁδοποιΐας ἔφερε λίγο χαμόγελο εἰς τὰ κατάκλειστα χείλη τοῦ φτωχοῦ Ἠπειρώτου ραγιᾶ καὶ τὰ σβυσμένα ἀπὸ τὴν πικραμένη ζωὴ μάτια του πῆραν κάποια λάμψι.

Γιατί ὅμως μόνο λίγο χαμόγελο καὶ γιατί κάποια μοναχὰ λάμψι;

Ἁπλούστατα. Διότι διστάζει ὁ «πολύπλαγκτος» Ἠπειρώτης νὰ πιστεύσῃ, ὅτι τὸ ἀρξάμενον ἐκπολιτιστικόν, εὐεργετικόν, ἀναθημιουργικὸν ἔργον θὰ συνεχισθῇ καὶ θὰ τελειώσῃ...

Ἔχει τὸν φόβον τῆς διακοπῆς γιατὶ στὴν Ἑλλάδα — διαλαλεῖται — ὅτι κάθε θαῦμα διαρκεῖ τρεῖς ἡμέρας.

Καὶ ἐπειδὴ «θαῦμα» εἶναι ἡ κατασκευὴ τοῦ Ἠπειρωτικοῦ δικτύου κρυφοβράζει μέσα στὴ στεργνή του ψυχὴ ἡ ἀμφιβολία...

Ἂς ἐλπίσωμεν ὅμως ὅτι θὰ γίνῃ ἐξαίρεσις τοῦ διαλαλουμένου Κανόνος καὶ ὅτι τὸ ἀρξάμενον ἔργον δὲν θὰ σταματήσῃ πρὶν χαιρετισθῇ ἀπὸ τὸν χαρούμενον Ἠπειρωτικὸν κόσμον τὸ τέλος του. Ἕνα τέλος τὸ ὁποῖον θὰ σημαίνῃ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἠπειρωτικῆς ἀναπλάσεως, τὴν αὐγὴν τῆς Ἠπειρωτικῆς εὐημερίας.

ΔΗΜ. Α. ΖΩΤΟΣ
Γεν. Γραμματεὺς Ἠπειρωτικοῦ Συνδέσμου Πειραιῶς

ΑΠΟΞΗΡΑΝΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

σμοὶ νὰ κινήσουν τὸν μικρόν των δάκτυλον πρὸς προστασίαν τῆς περιουσίας των. Νὰ φυτεύσουν μὲ ἐλάχιστον κόπον ὀλίγα δένδρα, τόσον χρήσιμα διὰ τὴν ἀναχαίτισιν τοῦ κακοῦ. Ἀναμένωμεν τὰ πάντα ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὸ κράτος. Γίνεται ἤδη λόγος περὶ συστάσεως ὑποχρεωτικῶν συνδέσμων κοινοτήτων καὶ κτηματιῶν καὶ ὀργανώσεως εἰδικῆς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας μηχανικῆς καὶ ὑδραυλικῆς ὑπηρεσίας. Ἄνευ ὅμως ὑποχρεωτικοῦ πειθαναγκασμοῦ πρὸς προσωπικὴν ἐργασίαν τῶν ἐνδιαφερομένων πληθυσμῶν ὑπὸ τὰς ὁδηγίας καὶ τὴν ἐποπτείαν εἰδικῶν ὑπαλλήλων δὲν ἐλπίζω ὅτι ἡ σημερινὴ οἰκτρὰ πραγματικότης θὰ βελτιωθῇ σημαντικῶς.

Γ. ΜΟΔΗΣ
Βουλευτὴς Φλωρίνης

ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

τοῦ κ. ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι τις «εἰδικός», διὰ νὰ ἀντιληφθῇ, ὅτι μέχρι σήμερον ἡ τακτικὴ τῶν Κυβερνήσεων ἔναντι τοῦ σημαντικωτάτου προϊόντος τῆς Χώρας μας, ἔναντι τοῦ Καπνοῦ, δὲν διείπετο ἀπὸ ὡρισμένον ***πρόγραμμα***, ἀπὸ ***σύστημα***, ὑπαγορευόμενον ὑπὸ τῆς πείρας καὶ τῆς μελέτης τοῦ ὅλου καπνικοῦ ζητήματος. Σπασμωδικά τινα, προσωρινὰ μέτρα, λαμβανόμενα ἅμα τῇ ἐμφανίσει ἀνάγκης τινος ἢ ἀπαιτήσεώς τινος ἢ πρὸς κατάπαυσιν ἐντονωτέρων διαμαρτυριῶν ὁμάδος τινὸς ἐνδιαφερομένων καπνοπαραγωγῶν, καπνεργατῶν ἢ ἐμπόρων ἀποτελοῦσι τὴν ἐμφάνισιν τῆς κρατικῆς μερίμνης ἐν τῷ καπνικῷ ζητήματι, ἵνα ἐπακολουθήσῃ καὶ πάλιν ἡρεμία καὶ λήθη, μέχρι νεωτέρας ἀνακινήσεως τοῦ ζητήματος. Τοιαῦτα ἄλλως τε πολιτικὴ ἐνηρεῖτο καὶ ἔναντι τῶν πλείστων ζωτικῶν ζητημάτων τοῦ Τόπου.

Ἀλλ' ἐν τῷ ἐξωτερικῷ οἱ ἐν τῇ παραγωγῇ τοῦ προϊόντος τούτου ἀνταγωνισταί μας δὲν ἀκολουθοῦν ἀτυχῶς δι' ἡμᾶς τὴν αὐτὴν μέθοδον. Τοὐναντίον διοργανώνουν τὰ κατ' αὐτοὺς κατὰ τρόπον ἐπιστημονικὸν καὶ συστηματικόν, δυνάμενον νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτοῖς μονίμως τὴν ὑπεροχήν, ἐφ' ὅσον τοὐλάχιστον τοῖς καθιστῶσι ταύτην ἐφικτὴν οἱ φυσικοὶ ὅροι τῆς Χώρας των.

Εἶναι φρονῶ ἐντελῶς περιττὸν νὰ τονίσω ἐντεῦθεν τὴν σημασίαν, ἣν ἔχει ὁ καπνὸς καὶ διὰ τὴν ὅλην Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν καὶ διὰ τὸν κρατικὸν προϋπολογισμόν. Ἐν τούτοις μόλις ἐσχάτως ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις κατεῖδεν, ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ φορολογικὴ ἐπιβάρυνσις τοῦ καπνοῦ, πολλαπλασία τῆς ἐν Τουρκίᾳ ἢ ἐν Βουλγαρίᾳ ἐπιβεβλημένης, ἠπείλει σοβαρῶς καὶ τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν καὶ τὴν ἰσοσκέλισιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ἡ ἴδρυσις ***ἀποθηκῶν***, ἡ ὑποσχεθεῖσα ***μείωσιν τῆς φορολογίας***, ἡ ἐκ μέρους τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης χορήγησις ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων εἰς ***πλασματικὰ δάνεια*** καὶ τέλος ἡ σοβαρὰ προσωπικὴ ἐνέργεια τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ***εἰσαγωγὴν*** τοῦ προϊόντος τούτου εἰς ***ξένας ἀγοράς***, εἶναι γεγονότα γνωστὰ ἤδη, διὰ τὴν ἐπιτευξιν τῶν ὁποίων ἀσφαλῶς θὰ εὐγνωμονοῦν αἱ ἐνδιαφερόμεναι Ἐπαρχίαι.

Εἶναι φανερὸν οὐχ ἧττον, ὅτι εἶναι ἀνθρωπίνως ἀδύνατον ν' ἀσχολῆται ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν τοιούτων ζητημάτων αὐτοπροσώπως ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μιᾶς Χώρας, παρακολουθῶν βῆμα πρὸς βῆμα, πᾶσαν λεπτομέρειαν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἁρμόδιοι Ὑπουργοὶ δὲν δύνανται νὰ ἐξαρκέσωσιν εἰς τὴν πλήρη παρακολούθησιν τῶν ἐκάστοτε ἀναφυομένων ζητημάτων, πολλῷ δὲ μᾶλλον εἰς τὸν ὁριστικὸν διοικανονισμὸν τοῦ ὅλου καπνικοῦ προβλήματος, ἀφοῦ διὰ τὴν καλὴν κατεύθυνσιν αὐτοῦ δὲν ἀπαιτοῦνται μόνον διοικητικὰ καὶ νομοθετικὰ μέτρα, ἀλλὰ καὶ τὰ δεδομένα τῆς ἐπιστήμης, τῆς ἐμπορίας καὶ τῆς πείρας. Ἐρασιτεχνικῶς δὲ δὲν ἐξυπηρετοῦνται ἐπαρκῶς τοιαῦτα ζητήματα.

Ἐν πρώτοις ἐνδιαφέρει καὶ δέον ἀείποτε νὰ παρακολουθῆται ἡ ***ποιότης*** τῶν διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ χρησιμοποιουμένων ἀγρῶν, ἡ συνολικὴ ***ἔκτασις*** αὐτῶν ἐν ἑκάστῳ Νομῷ, πρὸς πρόληψιν ἐνδεχομένης ὑπερπαραγωγῆς, ὁ τρόπος τῆς ***καλλιεργείας*** τοῦ καπνοῦ τούτου, τὸ εἶδος τοῦ χρησιμοποιηθησομένου ***σπόρου***, τὸ εἶδος τῶν ***λιπασμάτων***, τὸ ***ἀρδεύσιμον*** τῶν ἀγρῶν, ὁ τρόπος τῆς ***συγκομιδῆς*** καὶ τὰ χρονικὰ ὅρια αὐτῆς κατὰ περιφερείας, ἡ ***ξήρανσις*** τῶν φύλλων, ἡ πρόληψις τῶν ἐκ τῆς ***ἀκρίδος*** ἢ καιρικῶν ἐπιδράσεων καταστροφῶν, ***ἡ πρόληψις τῶν νόσων*** τοῦ καπνοφύτου, ***ἡ συλλογὴ τοῦ σπόρου*** κλπ. κλπ. Πάντα τὰ ζητήματα ταῦτα καὶ ἄλλα ἴσως ἀφορῶσι τὸ Ὑπουργεῖον τῆς ***Γεωργίας***.

Κατόπιν δέον νὰ διαρρυθμισθῶσιν αἱ ***σχέσεις*** τοῦ παραγωγοῦ ***γεωργοῦ*** πρὸς τὸν ***μεσίτην***, τὸν ***καπνέμπορον*** καὶ τὸν ***καπνεργάτην***, τὸν ἐπεξεργαζόμενον τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ. Αἱ σχέσεις αὗται οὐδέποτε καλῶς μελετηθεῖσαι καὶ μὴ ρυθμισθεῖσαι εἰσέτι διὰ τῆς ἐναρμονίσεως τῶν συμφερόντων ἑκάστης τάξεως ἐπὶ τῷ τελικῷ σκοπῷ τῆς ἐξυπηρετήσεως τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, ἀνάγονται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῆς ***Ἐθνικῆς Οἰκονομίας***. Ἡ δ' ἐνέργεια τοῦ Ὑπουργείου τούτου δὲν ἠδυνήθη κατὰ τὰς προηγουμένας Κυβερνήσεις ν' ἀπορρίψῃ ἀπὸ τοῦ νὰ μεταβληθοῦν εἰς ἀποκλειστικοὺς καπνεργάτας δεκάδες χιλιάδες ἀτόμων, τῶν ὁποίων χιλιάδες ἴσως, θὰ ἠδύναντο κατὰ τὸν χρόνον τοὐλάχιστον τῆς πολυμήνου ἀναγκαστικῆς ἀνεργίας των καπνεργάτων νὰ καλλιεργοῦν τοὺς πατρικοὺς αὐτῶν ἀγροὺς ἢ χορηγηθησομένους αὐτοῖς ἐπαγγελματικοὺς κλήρους, ἐφ' ὅσον θὰ ἦσαν ἀκτήμονες. Σήμερον βαρύνουν, ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου αὐτῶν ἀριθμοῦ ὁλόκληρον τὴν καπνοπαραγωγήν, χωρὶς νὰ ἀμείβωνται ἴσως καὶ ἐπαρκῶς, ὅπως οἱ χιλιάδες τῶν φορτοεκφορτωτῶν τοῦ λιμένος Πειραιῶς, ἐτοιμοπαρόντων καὶ τὸν χρόνον ταῦτα πιεζόντων καὶ ἐπιδρούντων δυσμενῶς ἐπὶ τοῦ τιμαρίθμου ἐπὶ τοῦ ὅλου ρυθμοῦ τῆς ζωῆς. Οὔτε φρονῶ κἂν ἐλήφθη, ὅπως ἐγκαίρως ἀπαγορευθῇ ἡ προσέλευσις ἐργατῶν καὶ ἐγγραφὴ νέων ἐν τοῖς καπνεργατικοῖς μητρώοις. Αἱ δυσχέρειαι δὲ αἵτινες προκαλοῦνται ἐς ἀφορμῆς τοῦ ἀπροσκόπτου εἰσέτι καπνεργατικοῦ ζητήματος, ποιήτου εἰσέτι ἀτυχῶς καὶ τὴν ἴδρυσιν ἐργοστασίων ἐπεξεργασίας ἑλληνικῶν καπνῶν εἰς διαφορα μέρη τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τὸ ὅτι δὲ πράγματι δὲν ἠκολουθεῖτο ἐν τῷ παρελθόντι προγραμματική τις ἐνέργεια, ἀποδεικνύει καὶ τὸ ἑξῆς πιεστικόν. Ὅτε πρὸ ἐτῶν συνεζητεῖτο πρότασις Νόμου, ἐπιτρέπουσα τὴν ἐξαγωγὴν ἀκατεργάστων καπνῶν ἐξ Ἀργυίου, κατὰ τὴν πρώτην μὲν συζήτησιν ἐψηφίσθη αὕτη ὡς εἶχεν, ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ παρίστανται ἀντιπρόσωποι τῆς ἐν λόγῳ περιφερείας, ἐνδιαφερόμενοι ὑπὲρ τῶν παραγωγῶν γεωργῶν μᾶλλον καὶ συνεπῶς ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἐξαγωγῆς, κατὰ τὴν δευτέραν δέ, εἰδοποιηθέντων ἐν τῷ μεταξὺ τῶν προσκειμένων πρὸς

ας ἀπόψεις τῶν καπνεργατῶν βουλευτῶν, ψηφίσθη ἀντιθέτως ἡ ἀπαγόρευσις τῆς οἰαυτῆς ἐξαγωγῆς. Τυγχάνει ὅμως φαερὸν, ὅτι τὸ γενικὸν συμφέρον ἐπιβάλλει τὴν ἐν τῇ Χώρᾳ κατεργασίαν τῶν καπνῶν, ἵνα παραμένῃ τὸ ἡμερομίσθιον τῆς ἐπεξεργασίας ἐν αὐτῇ, ἐπιβάλλει ὅμως συγχρόνως καὶ τὴν ἐπίτευξιν ὁλικῆς τιμῆς κόστους τῶν ἐπεξειργασμένων καπνῶν ἐπιτρέποντος τὴν ἐξαγωγὴν καὶ τὸν συναγωνισμόν. Τὸ τοιοῦτον ὅμως θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἀνωδύνως καὶ διὰ τοὺς καπνεργάτας καὶ διὰ τοὺς καπνοπαραγωγοὺς διὰ τῆς μειώσεως τῶν κινδύνων τῆς παραγωγῆς, διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς ποιότητος, διὰ τῆς λογικεύσεως τῶν δαπανῶν καὶ τῆς κατὰ τὸ δυνατὸν μειώσεως τῶν κερδῶν τῶν μεσιτῶν καὶ διαμέσων, τῶν ἀποκομιζόντων εἰς βάρος τῶν παραγωγικῶν χειρῶν μεγάλα σχετικῶς καὶ ἀδικαιολόγητα κέρδη.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ζήτημα τῆς χρησιμοποιήσεως πρὸς ***βιομηχανικὴν*** κατεργασίαν τῶν ***σπόρων*** τοῦ καπνοῦ, δυναμένων νὰ ἀποφέρωσι σημαντικὸν πρόσθετον εἰσόδημα εἰς τὴν Χώραν, δὲν ἐξητάσθη εἰσέτι ἐπαρκῶς.

Ἡ διάνοιξις ὅμως ***ξένων ἀγορῶν***, ἡ ***διαφήμισις*** τοῦ Ἑλληνικοῦ καπνοῦ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἡ παρακόλουσις πάσης ***νοθείας***, τοὐλάχιστον διὰ τὰς ἐκεῖ ἀποστελλομένας ποσότητας, ἡ καλὴ ***ἐναποθήκευσις***, ἡ ἵδρυσις ***καπνικοῦ Ἰνστιτούτου*** καὶ ἡ εἰδίκευσις τιμήματος τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης διὰ τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα τοῦ καπνοῦ καὶ τέλος ἡ ἵδρυσις ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ***ἐργοστασίων*** σιγαροποιΐας ἐξ Ἑλληνικῶν καπνῶν εἶναι θέματα ἀπείρου σημασίας ἐνδιαφέροντα πρὸ πάντων μὲν τὸ Ὑπουργεῖον τῆς ***Ἐθνικῆς Οἰκονομίας*** καὶ πάλιν, οὐχὶ ὅμως ὀλιγώτερον καὶ τὸ τῶν ***Ἐξωτερικῶν***.

Τὰ ζητήματα τέλος τῆς φορολογίας τοῦ καπνοῦ, φορολογουμένου ἐν Τουρκίᾳ πρὸς 2.5ο)ο, ἐν Βουλγαρίᾳ πρὸς 1ο)ο. καὶ ἐν Ἑλλάδι πρὸς 20ο)ο, ἀφορῷ εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν ***Οἰκονομικῶν***.

Ἵνα ὅθεν ἐπιτευχθῇ ἡ μεθοδικὴ ἐκείνη παρακολούθησις καὶ ἐργασία, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ συνδυάσῃ τὰς ἐνεργείας τῶν τεσσάρων τούτων Ὑπουργείων μὲ πνεῦμα οὐχὶ γραφειοκρατικόν, ἀλλ' εὐρυτέρων ἐν γένει ἀντιλήψεων, φρονῶ, ὅτι θὰ ἔπρεπε ν' ἀνατεθῇ ἡ διευθέτησις τοῦ ὅλου ζητήματος εἰς αὐτόνομόν τινα Ὀργανισμὸν ἔχοντα ὡς ἀποκλειστικὸν αὐτοῦ προορισμὸν τὴν ἐπίλυσιν καὶ παρακολούθησιν τῶν καπνικῶν ζητημάτων, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Αὐτονόμου Σταφιδικοῦ Ὀργανισμοῦ. Ὡς γνωστὸν δὲ διὰ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Αὐτονόμου Σταφιδικοῦ Ὀργανισμοῦ, ὁ μὲν σταφιδικὸς πληθυσμὸς ἀπηλλάγη ἀνυπολογίστων ζημιῶν, τὸ δὲ Κράτος συνεχῶν περισπασμῶν καὶ στενοχωριῶν.

Βεβαίως τὸ καπνικὸν ζήτημα δὲν εἶναι ὅμοιον πρὸς τὸ σταφιδικόν, οὐδὲ πρόκειται διὰ παρακρατήσεως μέρους τῆς παραγωγῆς νὰ θεραπευθοῦν αἱ ὑφιστάμεναι δυσκολίαι, ἂν καὶ τοιαύτη τις ἐνέργεια θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἐν καιρῷ ὑπερπαραγωγῆς πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ὑπὸ τῶν μεσιτῶν ἢ τῶν τοκογλύφων ἐκμεταλλεύσεως αὐτῆς. Ὑφίστανται οὐχ ἧττον ἀναλογίαι ἐν ταῖς σχέσεσι τῶν δύο προϊόντων ἐν τῇ παραγωγῇ καὶ καλλιεργείᾳ, ἐν τῇ ἐπεξεργασίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐμπορίᾳ. Τὸ παρακράτημα τῆς σταφίδος ἢ ἡ ἐκρίζωσις τῶν σταφιδαμπέλων δύναται, προκειμένου περὶ καπνοῦ, εὐχερῶς νὰ ἀντικατασταθῶσι διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἀμέτρου ἐξαπλώσεως τῶν καπνοφυτειῶν. Ὁ καπνὸς ἔχει μάλιστα ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ γεγονός, ὅτι εἶναι φυτὸν μονοετὲς καὶ συνεπῶς δὲν ὑφίσταται ἀνάγκη νὰ προστρέξῃ τις, πρὸς μείωσιν ἀπειλουμένης ὑπερπαραγωγῆς, εἰς τὸ βάρβαρον μέτρον τῆς ἐκριζώσεως, ἀφοῦ δύνανται, τὰ καλῶς διατηρούμενα ξηρὰ φύλλα αὐτοῦ, ἀκινδύνως καὶ μάλιστα ἐπωφελῶς ν' ἀποθηκευθοῦν ἐπί τινα ἔτη.

Πόροι τοῦ Ὀργανισμοῦ τούτου θὰ ἦσαν κυρίως ποσοστά τινα τῆς σήμερον εἰσπραττομένης φορολογίας, πολλαπλασίως ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ διὰ τῆς ποικίλης αὐτοῦ δράσεως, τῷ Κράτει καὶ πάλιν ἀποδιδόμενα. Τὰ Γραφεῖα Προστασίας Καπνοῦ θὰ ἐτίθεντο ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ὀργανισμοῦ τούτου.

Ὁ Αὐτόνομος Καπνικὸς Ὀργανισμὸς θ' ἀνελάμβανε νὰ μελετήσῃ καὶ διευθετήσῃ πάντα τὰ δι' ὀλίγων ὑποδειχθέντα πολυσχιδῆ ζητήματα, συνεννοούμενος πρὸς τὰς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας τῶν τεσσάρων ἐνδιαφερομένων Ὑπουργείων, ἅτινα θὰ ὑπεχρεοῦντο ἐξ ἀντιθέτου νὰ ἐπικουρῶσι τῷ Ὀργανισμῷ τούτῳ.

Εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι διὰ τῆς ἱδρύσεως τοιούτου τινὸς Ὀργανισμοῦ θὰ ἐμελετῶντο μεθοδικῶς καὶ θὰ διευρυθμίζοντο ἐπωφελῶς πάντα τὰ ζητήματα τ' ἀφορῶντα εἰς τὴν ***παραγωγήν***, τὴν ***ἐπεξεργασίαν***, τὴν ***διάδοσιν*** καὶ τὴν ***φορολογίαν*** τοῦ καπνοῦ, ὡς καὶ τὴν χορήγησιν ***δανείων***, εἴτε διὰ τὴν καλλιέργειαν, εἴτε ἐπὶ τῇ ἐναποθηκεύσει αὐτοῦ, ἐνῷ μεμονωμέναι προτάσεις καὶ μεμονωμέναι προσπάθειαι, ὅσῳ ἐπιτυχεῖς καὶ ἂν φαίνωνται ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ὅσῳ καὶ ἂν στοιχίσουν εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους, δὲν δύνανται νὰ φέρωσι μόνιμα εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα.

Τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ὅτι ματαίως θὰ ἀναμένωμεν παρὰ τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, διὰ διαταγμάτων ἢ νομοθετημάτων τὴν λύσιν τοιούτων πολυσχιδῶν ζητημάτων. Δύσκολος ἤδη εἶναι ἡ διευθέτησις ζητήματός τινος ἐκ μέρους κρατικῆς ὑπηρεσίας. Ὅταν ὅμως πρόκειται περὶ τῆς συνεργασίας τῶν ὑπηρεσιῶν δύο Ὑπουργείων αἱ δυσχέρειαι τῆς γραφειοκρατίας αὐξάνονται εἰς τὸ τετράγωνον. Φανερὸν συνεπῶς τι θὰ γίνῃ, ἐὰν πρόκειται τέσσαρα Ὑπουργεῖα νὰ δράσουν ἐν συνδυασμῷ, ὑπὸ τὴν πίεσιν ἴσως ἀλληλοσυγκρουομένων συμφερόντων καὶ οὐχὶ μὲ τὴν συνήθη τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν σπουδήν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀναγκαιοῦσαν ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων ἐμπορικὴν ταχύτητα καὶ ἀντίληψιν. Διὰ τῶν λεγομένων μου τούτων δὲν ἐπιθυμῶ νὰ θίξω παντάπασι τὰς ἡμετέρας κρατικὰς ὑπηρεσίας. Πανταχοῦ τοῦ Κόσμου ὑφίσταται τὸ μειονέκτημα τοῦτο τῶν Δημοσίων λειτουργιῶν. Ἄλλως τε φρονῶ, ὅτι τὸ Κράτος ὀφείλει νὰ ***ρυθμίζῃ*** μᾶλλον καὶ νὰ ***ἐποπτεύῃ*** τὴν δρᾶσιν τῶν πολιτῶν, καὶ τῶν ὁμάδων, χωρὶς αὐτὸ νὰ ἐνεργῇ ἀπ' εὐθείας ἐμπορίαν.

ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

Η ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας τοῦ Βουκουρεστίου, ἐργάζονται ἀπὸ καιρὸν διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν ἑνὸς νέου προγράμματος γεωργικῶν κατευθύνσεων. Πρὸ δεκαετίας ἔγινε ἐδῶ μιὰ κοινωνικὴ ἐπανάστασις, ὁριστικὴ διὰ τὴν τύχην τῆς χώρας μας. Ἔγινε δὲ ἡ ἐπανάστασις αὐτὴ ὑπὸ ἐντελῶς ἁρμονικὰς συνθήκας καλῆς συμφωνίας, πρᾶγμα ποῦ δὲν ἔγινε εἰς καμμιὰν ἄλλην χώραν. Ἡ μεγάλη ἰδιοκτησία περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῶν μικρῶν ἰδιοκτητῶν χωρὶς θορύβους καὶ ταραχάς. Τὰς μεταρυθμίσεις ὅμως αὐτὰς ποῦ ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν, δὲν ἐπηκολούθησαν αἱ ἀπαραίτητοι φροντίδες, ποῦ ἔπρεπε νὰ εἶχαν ληφθῇ ἀπὸ ἀπόψεως γενικοῦ συμφέροντος, διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν μεταρρυθμίσεων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν δεκαετοῦς φιλελευθέρου πολιτεύματος οὐδὲν ἀπολύτως ἔγινε διὰ τὴν γεωργίαν. Ἡ ἀφαίρεσις τῆς μεγάλης ἰδιοκτησίας ἐπέβαλεν εἰς τὸ Κράτος τὴν βαρεῖαν καὶ σοβαρὰν ὑποχρέωσιν τῆς ὀργανώσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἐμπορικοποιήσεως τῶν προϊόντων τῆς μικρᾶς βιομηχανίας, σύμφωνα μὲ τὰς νέας συνθήκας καὶ τὴν διαφορὰν τῶν μέσων τῆς ἐργασίας, ἡ ὁποία ὑφίστατο καὶ ὑφίσταται παντοῦ μεταξὺ τῆς μεγάλης καὶ μικρᾶς ἰδιοκτησίας.

Ἐν τούτοις ἐπὶ μίαν δεκαετίαν τίποτα δὲν ἔγινε οὔτε διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν νέων ἰδιοκτητῶν, οὔτε διὰ νὰ δοθοῦν αἱ ἀπολύτως ἀναγκαῖαι γεωργικαὶ κατευθύνσεις. Ἀφοῦ ὁ ἑκάστοτε Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας καὶ οἱ διευθύνοντες τοὺς συνεταιρισμοὺς τῶν χωρίων δὲν ἐσκέφθησαν μέχρι τοῦδε διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν νέων ἰδιοκτητῶν. Οὔτε τοὺς ἐβοήθησαν σπουδαῖα εἰς τὴν ἵδρυσιν τῶν νέων των γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων, παρέχοντες εἰς αὐτοὺς κεφάλαια καὶ συμβουλάς. Διὰ τοῦτο εἴχαμε τὴν κατάπτωσιν τῆς γεωργίας κατὰ τὴν δεκαετίαν ταύτην τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ποσότητος ὅσον καὶ ποιότητος.

Σήμερον τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας εὑρίσκεται πρὸ ἑνὸς βαρυτάτου ἔργου, θέλει νὰ πραγματοποιήσῃ ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἠμέλησαν εἰς μίαν δεκαετίαν οἱ ἁρμόδιοι διὰ τὰ ζητήματα αὐτά.

Διὰ τοὺς σήμερον διοικοῦντας δὲν ὑφίσταται ζήτημα ἀναδιοργανώσεως τῆς γεωργίας ἀλλὰ ὑποχρέωσις τοῦ Κράτους νὰ ὀργανώσῃ αὐτὴν ἐκ βάθρων. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου τοῦ παρόντος γεωργικοῦ ἔτους συνεπείᾳ πρακτικῆς πρωτοβουλίας τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἐδόθη εἰς τοὺς χωρικοὺς ἐκλεκτὴ στορά, διὰ τῆς ὁποίας ἐξασφαλίζεται διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος παραγωγὴ ποιοτικῶς ἀνωτέρα καὶ ὁμοιογεννής. Καὶ ἤδη τὸ Ὑπουργεῖον ἐργάζεται, μὲ τὴν ἐπιβεβλημένην φροντίδα, διὰ τὴν κατάστρωσιν σχεδίου γεωργικῶν κατευθύνσεων. Διὰ νόμου ψηφισθέντος κατὰ τὴν τελευταίαν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Κοινοβουλίου ἐπεβλήθη ὑποχρέωσις εἰς τοὺς εἰδικοὺς γεωργοὺς ὅλων τῶν κατηγοριῶν νὰἀρχίσουν ἔναεργον ἀναπλάσεως των παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς γεωργίας. Ἐπὶ τῶν βάσεων τοῦ νόμου τούτου ὁ εἰδικὸς γεωργὸς ἔχει εὐρυτάτην πρωτοβολίαν,τὴν ὁποίαν χρησιμοποιεῖ ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν καὶ κλιματολογικῶν, οἰκονομικῶν, κοινωνικῶν καὶ τοπικῶν ὅρων. Οἱ εἰδικοὶ αὐτοὶ γεωργοὶ ἐργάζονται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ μιᾶς ἐπισταμένης μελέτης τῶν εἰδικῶν γεωργικῶν συνθηκῶν τῶν διαφόρων τμημάτων τῆς χώρας μας, κάθε εἰδικὸς γεωργὸς θὰ ἐκπαιδευθῇ συμπληρωματικῶς διὰ νὰ δυνηθῇ κατόπιν νὰ ἐργασθῇ καὶ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν σπουδαίαν του ἀποστολήν, ὡς σύμβουλος τῶν γεωργῶν.

Σύμφωνα μὲ νὸν νέον αὐτὸν νόμον, ἕνας πρακτικὸς σπουδαῖος ρόλος, θὰ ἀνατεθῇ ἐπίσης εἰς τὸ μέλλον καὶ εἰς τὰ γεωργικὰ ἐπιμελητήρια. Θὰ ὑποχρεωθοῦν τοῦ λοιποῦ νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐνεργητικότητός των εἰς τὰ γεωργικὰς κατευθύνσεις, ἀφοῦ θὰ ἐφαρμόζουν ἕνα σχέδιον κοινῶν κατευθύνσεων, τὸ ὁποῖον πρὸς τὸ παρὸν συντάσσει τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας. Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ γεωργικὴ ἐργασία τῆς προσεχοῦς ἀνοίξεως θὰ γίνῃ πλέον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νέου αὐτοῦ γεωργικοῦ σχεδίου, τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως θὰ δώσῃ ἄριστα ἀποτελέσματα, ἀνυψώνοντας τὴν γεωργίαν εἰς τὴν πρέπουσαν θέσιν τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

Βουκουρέστι **S.S.S.**

ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
ΓΟΥΝΑΡΙΚΩΝ
ΣΠ. ΣΚΑΠΕΡΔΑ
ΚΑΙ
Π. ΜΠΑΚΑΛΗ
ΟΔΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 8
ΕΙΔΙΚΟΤΗΣ
ΕΙΣ ΤΑ
ΕΠΑΝΩΦΟΡΙΑ

Εἰδήσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκανικὴν

*** Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος μηνὸς ὅλως ἀπροόπτως ὁ Ναύαρχος Π. Κουντουριώτης ὑπέβαλε τὴν ἀπὸ τοῦ Προεδρικοῦ ἀξιώματος παραίτησίν του διὰ λόγους ὑγείας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν, διὰ νὰ πείσῃ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν παραίτησίν του, πλὴν ἡ ἀπόφασις τοῦ κ. Κουντουριώτη ἦτο ἀμετάτρεπος.

Κατόπιν τούτου ὁ κ. Βενιζέλος ἐκάλεσε τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων εἰς τὸ Πολιτικὸν Γραφεῖον καὶ συνεσκέφθη μαζύ των διὰ τὸ καταλληλότερον πρόσωπον, τὸν ὁποῖον θὰ διεδέχετο τὸν κ. Κουντουριώτην.

Κατόπιν συσκέψεως τῶν κ. κ. Βενιζέλου, Μιχαλακοπούλου, Καφαντάρη, Τσαλδάρη, Ἀργυροπούλου, Ζαβιτσάνου, καὶ Τουρκοβασίλη, ἀπεφασίσθη νὰ ὑποδειχθῇ ὡς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὁ κ. Ἀλ. Ζαΐμης.

Μετὰ ψηφοφορίαν δὲ γενομένην κατὰ τὴν κοινὴν συνέλευσιν τῶν δύο Σωμάτων, τὴν 14 Δεκεμβρίου, ἀνεδείχθη Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὁ κ. Ζαΐμης, ὁ ὁποῖος ἔλαβε 257 ψήφους ἐπὶ 327 ψηφισάντων.

Αὐθημερὸν ὁ νέος Πρόεδρος τῆς Δημοκρασίας ὡρκίσθη ἐνώπιον τῶν δύο Σωμάτων.

*** Κατὰ τὴν τελευταίαν ὑπουργικὴν κρίσιν, ἐπιτροπὴ βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἐζήτησε νὰ γίνῃ δεκτὴ ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ διὰ νὰ συζητήσῃ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ ζωτικῶν ζητημάτων τῶν νέων χωρῶν. Ἐπειδή, ὅμως, δὲν κατέστη τοῦτο δυνατόν, ἡ ἐπιτροπὴ ἀφῆκε σημείωμα εἰς τὸν γραμματέα τοῦ κ. Προέδρου.

Εἰς τοῦτο, οἱ ὑπογράφοντες βουλευταὶ καὶ γερουσιασταί, μεταξὺ ἄλλων ἐτονίζαν, ὅτι ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ἡ προσωπικὴ σύνθεσις τῶν κυβερνήσεων δὲν ἐπηρεάζει τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην λύσιν τῶν ζητημάτων δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῶν πραγμάτων, καθ' ὅσον ἐκ μακρᾶς πείρας ἐπείσθησαν περὶ τοῦ ἀντιθέτου. Συγκεκριμένως δὲ ἐζήτουν, χάριν τῆς προαγωγῆς τῶν νέων χωρῶν, τὴν ἀνάθεσιν ὡρισμένων παραγωγικῶν ὑπουργείων, τῆς διοικήσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης καὶ τῆς γενικῆς διοικήσεως Μακεδονίας εἰς πρόσωπα προερχόμενα ἐκ τῆς Βορείου Ἑλλάδος.

Ὁ κ. Βενιζέλος λαβὼν γνῶσιν τῶν ἀντιλήψεων τῶν Μακεδόνων καὶ Θρακῶν ἀπήντησε δι' ἐπιστολῆς, συντεταγμένης εἰς ἔντονον ὕφος εἰς τὴν ὁποίαν ἐτόνιζε τὴν βαθεῖαν του ἐκπληξιν.

Ἡ κίνησις αὐτὴ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Βορείου Ἑλλάδος δὲν ἀπέδωκε ἄμεσα θετικὰ ἀποτελέσματα. Ἐκάλεσεν ὅμως ὁ κ. Πρωθυπουργὸς τοὺς φιλελευθέρους βουλευτὰς καὶ γερουσιαστὰς εἰς τὸ Πολιτικὸν Γραφεῖον καὶ συνεσκέφθη μετ' αὐτῶν διὰ τὴν ἐπίλυσιν τινῶν ἐκ τῶν ἐπειγόντων ζητημάτων.

*** Αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς νέας σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Βεροίας-Καλαμπάκας συνεχίζονται.

Ἁρμοδίως διεψεύσθη ἡ κυκλοφορήσασα φήμη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις σκέπτεται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν κατασκευὴν τῆς γραμμῆς ταύτης λόγῳ τῶν μεγάλων δαπανῶν καὶ τῆς προόδου τῆς χρήσεως τοῦ αὐτοκινήτου.

Τὸ ἔργον θὰ ἐκτελεσθῇ. Πιθανὸν μόνον νὰ μὴ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐντὸς τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας ἀποπεράτωσις τοῦ ὅλου ἔργου λόγῳ τεχνικῶν δυσχερειῶν.

*** Χαρᾶς Εὐαγγέλια! Τὸ καπνολογικὸν ἰνστιτοῦτον δὲν εἶναι κἄτι τι ποὺ γράφεται μόνο στὰ χαρτιά. Ἡ ἰδέα τῆς συστηματικῆς ἐπιστημοτικῆς ἐρεύνης τῶν διαφόρων καπνολογικῶν ζητημάτων ἐπέρασε τὰ διάφορα στάδιά της καὶ ἀπεκρυσταλλώθη εἰς ἀποφάσεις.

Καὶ σήμερον, πληροφορούμεθα εὐχαρίστως, ὅτι ὁ κατάλληλος χῶρος διὰ τὴν ἵδρυσιν τοῦ ἰνστιτούτου ἐξελέγη εἰς τὴν περιφέρειαν Δράμας, ὁ δὲ σύνδεσμος τῶν γραφείων Προστασίας Καπνοῦ, ἀνέθεσε εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα — μηχανικὸν κ. Λ. Ζοϊδην νὰ συντάξῃ τὰ σχέδια διὰ τὰ ἀπαιτούμενα οἰκοδομικὰ ἔργα, τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις ὡς καὶ αἱ διάφοροι ἐγκαταστάσεις θὰ γίνουν ἐντὸς τοῦ 1930.

*** Τὸ Θρακικὸν Κέντρον τῶν Ἀθηνῶν εἶχε μιὰ φετινὴ ἐμπνευσι. Διοργάνωσε τὴν 20 Δεκεμβρίου εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἕνα φιλολογικὸ μνημόσυνο εἰς μνήμην τοῦ Θρακὸς λογοτέχνου Ἀριστοτέλους Π. Κουρτίδου.

Ἀνθρωποι τῶν γραμμάτων, πολιτευταί, διάφοροι ἐπιστήμονες, φίλοι καὶ θαυμασταὶ τοῦ ἀποθανόντος λογοτέχνου ἤλθαν στὸ μνημόσυνό του, ποὺ ἔγινε σεμνὸ καὶ ἐπιβλητικό.

Στὴν ἀρχὴ ὡμίλησε ὁ πρώην ὑπουργὸς κ. Φιλ. Μανωλίδης, πρόεδρος τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου, ἔπειτα ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου, ὁ κ. Λ. Λάμπρας, ἐκπαιδευτικὸς σύμβουλος καὶ ὁ κ. Γρ. Ξενόπουλος συγγραφεύς.

Τελευταία ἡ κ. Τζούλια Ἀμπελᾶ Τερέντσιο ἀπήγγειλε ἀπὸ τὰ λογοτεχνικὰ ἔργα τοῦ Κουρτίδη.

Εἶνε ἀξία κάθε ἀπαίνου ἡ πρωτοβουλία αὐτὴ τοῦ Θρακικοῦ Κέντρου.

*** Τὴν 17 Δεκεμβρίου ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν γενεθλίων τοῦ Βασιλέως τῆς Γιουγκοσλαυΐας εἰς τὸν ρωσικὸν ναὸν τῶν Ἀθηνῶν, ἐτελέσθη δοξολογία, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν ὁ Πρέσβυς τῆς Γιουγκοσλαυΐας μετὰ τῆς κυρίας του καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας, ὁ Πρέσβυς τῆς Αἰγύπτου, ἀν-

τιπρόσωποι τῶν ἄλλων πρεσβειῶν, ἀντιπρόσωπος τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ὁ κ. Γ. Κοφινᾶς, Πρόεδρος τοῦ Ἑλληνογιουγκοσλαυϊκοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν καὶ τὰ μέλη τῆς ἐνταῦθα Γιουγκοσλαυϊκῆς παροικίας.

Τὴν μεσημβρίαν ἀκριβῶς ὁ κ. Πρέσβυς ἐδέχθη εἰς τὸ Μέγαρον τῆς Πρεσβείας ἐν μεγάλῃ στολῇ ἐπιτροπὴν τοῦ Διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Ἑλληνογιουγκοσλαυϊκοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν ἀποτελουμένων ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Κοφινᾶ, Προέδρου, Ἀλεβιζάτου ἀντιπροέδρου, Παπαθανασίου Γεν. Γραμματέως, Κουγέα, Τόμιτς καὶ Κουκουλέ, συμβούλων.

Ὁ κ. Κοφινᾶς προσεφώνησε καταλλήλως τὸν κ. Πρέσβυν εὐχηθεὶς ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ τοῦ Γιουγκοσλαυϊκοῦ ἔθνους.

Ἀπαντῶν ὁ κ. Πρέσβυς ηὐχαρίστησε τὸν κ. Κοφινᾶν διὰ τὰς θερμὰς ἐκδηλώσεις ἐκράτησε δὲ τὰ μέλη ἡμίσειαν καὶ πλέον ὥραν.

Τὸ ἀπόγευμα παρετέθη τέϊον, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν πολλὰ μέλη τοῦ διπλωματικοῦ κόσμου καὶ τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας.

*** Ὁ νέος πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Πολυχρονιάδης ἐγένετο ἤδη δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας Μουσταφᾶ Κεμάλ πασᾶ, εἰς τὴν ἐν Τσανκαγιᾷ ἔπαυλίν του καὶ ἐπέδωσε τὰ διαπιστευτήριά του.

Ἡ ὑποδοχὴ τοῦ ἐγένετο μετὰ μεγάλης πομπῆς. Δύο αὐτοκίνητα τοῦ μεγάρου τοῦ Προέδρου μετέβησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν διὰ νὰ παραλάβουν τὸν πρέσβυν καὶ τὴν ἀκολουθίαν του, τὸν Σύμβουλον τῆς Πρεσβείας κ. Γιαννὲ καὶ τὸν στρατιωτικὸν ἀκόλουθον συνταγματάρχην κ. Παλλίδην. Τοῦ πρώτου αὐτοκινήτου ἐπέβησαν ὁ Πρέσβυς μετὰ τοῦ ὑποδιευθυντοῦ τοῦ Πρωτοκόλλου, ὁ ὁποῖος μετέβη διὰ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς Τσανκαγιᾶ. Μόλις τὰ αὐτοκίνητα κατέφθασαν εἰς τὴν προεδρικὴν ἔπαυλιν, τιμῆμα τῆς προεδρικῆς φρουρᾶς ἀπέδωκε τὰς τιμάς. ἐνῷ ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ τοῦ προεδρικοῦ μεγάρου ἐπαιάνισε τὸν Ἑλληνικὸν Ὕμνον τῆς Ἐλευθερίας. Αἱ αὐταὶ τιμαὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν Πρέσβυν καὶ κατὰ τὴν ἔξοδόν του.

*** Συνεκροτήθη εἰς τὴν Βουλὴν σύσκεψις τῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν τῶν καπνοπαραγωγικῶν περιφερειῶν καὶ ἀντιπροσώπων τῶν ἀγροτῶν Μακεδονίας καὶ Θράκης.

Κατὰ τὴν σύσκεψιν συνεζητήθη ἡ καπνικὴ κρίσις. Οἱ ἀπεσταλμένοι ἀντιπρόσωποι τῶν ἀγροτῶν ἀνέπτυξαν τὰς ἀντιλήψεις των ἐτόνισαν δὲ ὅτι αἱ ἤδη προσφερόμεναι τιμαὶ διὰ τὴν νέαν ἐσοδείαν καπνοῦ εἶναι ἐξευτελιστικαί, ἀσφαλῶς δὲ θὰ καταστήσουν τὴν καπνικὴν κρίσιν ὀξυτάτην.

Πρὸς ἀνακούφισιν τῶν καπνοπαραγωγῶν ἐπρότειναν, ὅπως ἡ κυβέρνησις ἀγοράσῃ τὰ βεβλαμμένα καπνά, διαθέτουσα ποσὸν εἴκοσι ἑκατομμυρίων δρχ. καὶ ἀκολούθως νὰ καταστρέψῃ αὐτὰ καὶ χορηγήσῃ πλασματικὰ δάνεια μέχρις ἑνὸς δισεκατομμυρίου.

Ἐπηκολούθησε συζήτησις, ἐγένετο δὲ δεκτόν, ὅπως συγκροτηθῇ νέα σύσκεψις, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ παρακληθῇ ἵνα παραστῇ καὶ ὁ κ. Βουρλούμης.

*** Τὰ μακρυὰ πανταλόνια ποὺ ἐπρωτοφόρεσεν ὁ Βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας Μιχαήλ, ἐξακολουθοῦν ν' ἀπασχολοῦν τὴν Εὐρώπην.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων δώρων, ποὺ ἔλαβεν ὁ μικρὸς βασιλεὺς διὰ τὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του, ἦτο καὶ ἕνα ἀργυροῦν σελίνι.

Τὸ ἔστειλε μέσῳ τοῦ Ταχυδρόμου τῆς Βιρμιγχάμης ἕνας Ἄγγλος παλαιὸς πολεμιστής, διὰ νὰ τεθῇ εἰς τὴν τσέπην τῶν πρώτων μακρῶν πανταλονίων τοῦ νεαροῦ βασιλέως καὶ νὰ τοῦ φέρῃ τὴν τύχην συμφώνως πρὸς τὸ παμπάλαιον ἔθιμον τῶν Ἀγγλων τοῦ Γόρκσιρ.

Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλομήτωρ ἀνέθεσαν εἰς τὴν ἐν Λονδίνῳ Ρουμανικὴν Πρεσβείαν νὰ εὐχαριστήσῃ ἐκ μέρους των διὰ τῆς ἰδίας ἐφημερίδος τὸν ἀνώνυμον δωρητήν.

*** Ἡ βασίλισσα Μαρία τῆς Ρουμανίας ἐξελέγη μέλος τῆς Ἱσπανο-Ἀμερικανικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Κάντιξ. Ἐπίτιμος πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας εἶνε ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας Ἀλφόνσος 13ος, ἐπίτιμα δὲ μέλη αὐτῆς οἱ Πρόεδροι τῶν Δημοκρατιῶν τῆς Νοτίου καὶ Κεντρικῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἐκλογὴ τῆς Βασιλίσσης Μαρίας εἶνε μία ἀναγνώρισις τῶν Ἱσπανῶν διὰ τὴν ἄοκνον δρᾶσίν της πρὸς σύσφιγξιν τῶν σχέσεων Ἱσπανίας καὶ Ρουμανίας.

*** Αἱ ἐργασίαι ἐπὶ τῆς ὑπὸ κατασκευὴν νέας σιδηροδρομικῆς γραμμῆς κανονικοῦ πλάτους Μοναστηρίου-Περλεπὲ προσεγγίζουν εἰς τὸ τέρμα των. Ἡ γραμμὴ ἔχει μῆκος 46 χιλιομέτρων καὶ θὰ συνδέῃ τὸν Περλεπὲ διὰ Μοναστηρίου μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης. Προβλέπεται νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν συγκοινωνίαν ἐντὸς τοῦ Ἰανουαρίου 1930.

*** Ὁ ἠλεκτρισμὸς εἶναι ἀκόμη τελεὼς ἄγνωστος εἰς τὴν Ἀλβανίαν μόνον εἰς τὴν Αὐλῶνα ὑπάρχει ἕνα μικρὸ ἐργοστάσιο παραγωγῆς ἠλεκτρισμοῦ ἐγκατασταθὲν ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν μετὰ τὸν πόλεμον.

Οἱ Ἰταλοὶ σχεδιάζουν ἤδη νὰ ἠλεκτροφωτίσουν ὁλόκληρον τὴν Ἀλβανίαν. Μία μεγάλη τεχνικὴ Ἑταιρεία τοῦ Μιλάνου ἐπρότεινε πέρυσι εἰς τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὰ καταλληλότερα σημεῖα τῆς χώρας ὑδροηλεκτρικὰ ἐργοστάσια παραγωγῆς. Εἰς τὸν ποταμὸν Κίρι, εἰς τὰ Τίρανα καὶ πλησίον τῆς Σουίστας πρόκειται νὰ ἐγκατασταθοῦν 800 ἐργοστάσια παραγωγῆς δυνάμεως 800 ἕως 1500 ἵππων.

Εἰς τὸ Δυρράχιον, τὸ Ἀργυρόκαστρον καὶ ἄλλα μέρη θὰ γίνουν ἐργοστρον καὶ ἄλλα μέρη θὰ γίνουν ἐργοστάσια μικροτέρας σημασίας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λέγουν αἱ Ἰταλικαὶ ἐφημερίδες, ἡ Ἀλβανία θὰ ἠλεκτροφωτισθῇ ὁλόκληρος θὰ διαθέσῃ δὲ καὶ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα διὰ τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν καὶ τοὺς ἠλεκτρικοὺς σιδηροδρόμους ἀκόμη.

*** Πρὸ καιροῦ εἶχαν σταλῇ εἰς Δανίαν νέοι Βούλγαροι, παιδιὰ ἁπλῶν γεωργῶν ποὺ ἔμειναν ἐκεῖ πλέον ἀπὸ ἑνάμισυ ἔτος γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὰς μεθόδους τῆς καλλιεργείας.

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Σόφιας, ἐπειδὴ τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἔμειναν κατενθουσιασμένα ἀπὸ τὴν διαμονήν των τὰ δὲ ἀποτελέσματα τοῦ ταξειδίου αὐτῶν εἶνε ἄριστα ἀπεφάσισε ἡ Χ.Α.Ν. τῆς Βουλγαρίας νὰ στείλῃ κατὰ τὴν ἐρχομένην ἄνοιξιν (Ἀπρίλιον τοῦ 1930) μίαν ὁμάδα ἀπὸ 25 νέους Βουλγάρους γεωργοὺς διὰ νὰ τελειοποιηθοῦν εἰς τὴν πρακτικὴν καὶ θεωρητικὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς.

*** Εἰς τὰ Βουλγαρικὰ δημοτικὰ σχολεῖα ἐνεγράφησαν κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος ἐν ὅλῳ 534.964 μαθηταί ἐναντι 465.795 τοῦ 1928. Ἡ αὔξησις αὐτὴ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν ἠνάγκασε τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας νὰ προβῇ εἰς τὸν διορισμὸν 713 νέων διδασκάλων.

Τοὐναντίον, εἰς τὰ προγυμνάσια — σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως — ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1929—1930 εἶνε 110.799, δηλαδὴ μικρότερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους, ὁπότε εἶχαν ἐγγραφῇ 123.509 μαθηταί.

Ἡ μείωσις αὐτὴ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν τῶν προγυμνασίων ὀφείλεται καὶ εἰς τὸν περιορισμένον ἀριθμὸν τῶν γεννήσεων ἐν Βουλγαρίᾳ κατὰ τὰ ἔτη τοῦ πολέμου.

*** Ἡ ἐκπόνησις τοῦ σχεδίου τῆς ἱδρύσεως Τουρκικῆς Κρατικῆς Τραπέζης συνεπληρώθη. Αὕτη θὰ ἱδρυθῇ ὑπὸ τύπον ἀνωνύμου ἑταιρείας μὲ κεφάλαιον 50 ἑκατομμυρίων λιρῶν τουρκικῶν, τοῦ ὁποίου ὑπὲρ τὸ ἥμισυ θὰ καλυφθῇ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν διαθέτει πρὸς τοῦτο 4 ἑκατομμύρια λιρῶν τουρκικῶν χρυσῶν. Αἱ μετοχαὶ θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ πωληθοῦν καὶ εἰς ξένας Τραπέζας. Ἀλλὰ τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον δὲν προβλέπει τὴν ἀνάγκην προσφυγῆς εἰς τὸ ξένον κεφάλαιον ὑπὸ τύπον μακροπροθέσμου ἢ βραχυπροθέσμου δανείου.

*** Τὴν μελέτην περὶ σταθεροποιήσεως τοῦ τουρκικοῦ νομίσματος οἱ Τοῦρκοι ἀνέθεσαν καὶ εἰς Γερμανοὺς οἰκονομολόγους, φαίνεται δὲ νὰ ἔχουν οὗτοι τὰς ἐπιφυλάξεις των, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς ἱδρύσεως κρατικῆς Τραπέζης, ἐφ' ὅσον σπανίζουν τὰ εἰς χρυσὸν ἢ ξένον συνάλλαγμα κεφάλαια τῶν Τούρκων.

Ἡ σημερινὴ κρίσις εἰς τὰς τουρκικὰς ἀγοράς καὶ αἱ πτωχεύσεις ἐν Κωνσταντινουπόλει δι' ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τοῦ Ἐξωτερικοῦ, δὲν ἐπιτρέπουν αἰσιοδοξίαν, δυναμένην νὰ προσελκύσῃ ξένα κεφάλαια.

*** Ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ ὑλοτομήσῃ πολλὰ δάση τῆς Μικρᾶς Ἀσίας διὰ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ξυλείαν των.

Πολλαὶ ὁμάδες Σουηδῶν, Ἄγγλων καὶ Γερμανῶν ἐπιχειρηματιῶν θὰ διαγωνισθοῦν πρὸς παραλαβὴν τῆς ξυλείας ταύτης προσφέροντες μεγάλα ποσὰ εἰς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν.

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

*** Μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπισημότητα ἑορτάσθη τὴν 26 Ὀκτωβρίου ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς «*Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας*» ἀπὸ ὅλα τὰ τμήματα τῆς ὀργανώσεως.

Εἰς τὰς ἕδρας τῶν Μητροπολιτῶν ἔγιναν δοξολογίες, τὸν πανηγυρικὸν δὲ ἐξεφώνησαν οἱ ἴδιοι Μητροπολῖται, οἱ ὁποῖοι ἐξῆραν τοὺς ἐκπολιτιστικοὺς σκοποὺς καὶ τὴν ἀνθρωπιστικὴν ἀποστολὴν τῆς Ἑταιρείας. Ἐπίσης καὶ εἰς τὰς κωμοπόλεις καὶ εἰς πολλὰ χωρία ἀκόμη ἑωρτάσθη πανηγυρικῶς ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Ἑταιρείας.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔγινε καὶ ἔρανος, τοῦ ὁποίου τὰ συγκεντρωθέντα ποσὰ παραμένουν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν τοπικῶν τμημάτων.

Ἰδιαιτέρως μᾶς ἐνεθουσίασαν αἱ ἔντυποι ἐγκύκλιοι τῶν Μητροπολιτῶν Κοζάνης καὶ Γρεβενῶν πρὸς τὰ Κοινοτικὰ Συμβούλια, τοὺς Διευθυντὰς τῶν σχολείων κ.λ.π. ὡς καὶ ἡ τοῦ Νομάρχου Φλωρίνης κ. Καλλιγᾶ, σχετικὰ πρὸς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἑορτῆς.

Εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἑταιρείας ἐλήφθησαν καὶ ἐκθέσεις τῶν τμημάτων, ὅπου ἀναφέρονται τὰ τοῦ ἑορτασμοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο πανηγυρικός.

*** Ὁ Διευθυντὴς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου Καστανιᾶς - Βεροίας κ. Ἀθανασιάδης ἐπῆρε ἐφέτος ἕνα πολὺ πρακτικὸ βραβεῖο γιὰ τὴν καλὴ καὶ ἐξαιρετική του δρᾶσι.

Ἡ «Μακεδονικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἑταιρεία», ποὺ τὸν παρηκολούθησε εἰς τὰς προσπαθείας του καὶ διεπίστωσε πῶς ἔκαμε ἕνα πρώτης τάξεως ἀγροπήπιο στὸ δουνὸ ἐπάνω, μὲ πολλὰ δένδρα, θαυμάσιο σπορεῖον καὶ φυτώριον, τοῦ ἔστειλε γιὰ δῶρο ἀπὸ ἐδῶ ἕνα ζευγάρι γουρουνάκια· ἐξαιρετικῆς ράτσας, γιὰ ἀναπαραγωγή.

Τὰ γουρουνάκια τὰ πῆγε στὴν Καστανιὰ καὶ τὰ παρέδωσε μὲ ἕνα συγχαρητήριο γράμμα τῆς Ἑταιρείας ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως κ. Παπαθανασίου Σχολικοῦ κήπου μὲ ἐπεξηγήσεις, πολὺ χρήσιμο διὰ κάθε διδάσκαλον, ποὺ θέλει νὰ ἐργασθῇ εἰς τὸ σχολεῖόν του γιὰ νὰ δημιουργήσῃ ἕνα κῆπο.

*** Ὁ κ. Φίλιππος Δραγούμης ἐδώρησε εἰς τὴν «*Μακεδονικὴν Ἐπαιδευτικὴν Ἑταιρείαν*» ἀνάγλυφον προτομὴν ἀρίστης τέχνης, τοῦ ἀειμνήστου Μακεδονομάχου καὶ ἐθνικοῦ ἥρωος Παύλου Μελᾶ. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ηὐχαρίστησε διὰ τοῦ κ. Φιλίππου Δραγούμη τὴν οἰκογένειαν Δραγούμη διὰ τὴν δωρεὰν καὶ ἀνήρτησε τὴν προτομὴν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἑταιρείας.

*** *Ἡ «Μακεδονικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἑταιρεία»* ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος ἔτους ἄρχισε νὰ προπαγανδίζῃ διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ κινηματογράφου εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ὡς ἐποπτικοῦ μέσου διδασκαλίας.

Τὸ ἀρχικὸν σχέδιον τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως τῆς «*Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας*» συνίσταται εἰς τὸν ἐφοδιασμὸν κάθε ἐκπαιδευτικῆς περιφερείας μὲ ἕνα κινηματογραφικὸν μηχάνημα, τὸ ὁποῖον θὰ περιφέρουν οἱ Ἐπιθεωρηταὶ κατὰ τὰς περιοδείας των καὶ δι' αὐτοῦ θὰ προβάλλουν καταλλήλους γεωργικὰς ἰδίως ταινίας ἐνώπιον τῶν χωρικῶν καὶ ὄχι μόνον ἐνώπιον τῶν μικρῶν μαθητῶν. Τὸ εὐτύχημα εἶναι, ὅτι ὅλοι σχεδὸν οἱ Ἐπιθεωρηταί μας ἐδέχθησαν μὲ ἐνθουσιασμὸν τὴν πρόσθετον καὶ κουραστικὴν δι' αὐτοὺς ἐργασίαν. Χάρις εἰς τὴν προθυμίαν τῶν τοπικῶν τμημάτων ἐξευρέθησαν κατὰ τὸ πλεῖστον τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα παρηγγέλθησαν δὲ ἤδη τὰ κινηματογραφικὰ μηχανήματα διὰ τὰς περισσοτέρας τῶν ἐκπαιδευτικῶν περιφερειῶν τῆς Μακεδονίας.

Ἐπίσης παρηγγέλθη ἕνα μηχάνημα διὰ τὴν Ἱρᾶτειραν τῆς Ἀναξελίτσης, δῶρον τοῦ βιομηχάνου κ. Ἀθ. Μακρῆ, ἕνα διὰ τὸ σχολεῖον Τούμπας καὶ ἕτερον διὰ τὸ σχολεῖον Στοχωρίου τῆς περιφερείας Σερρῶν.

Οἱ κινηματογράφοι ἀναμένονται.

*** Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλο τῶν *«Νέων Χωρῶν»* θὰ δημοσιεύσωμε ἐλαφρὸ σχεδιάγραμμα Σχολικοῦ κήπου μὲ ἐπεξηγήσεις, πολὺ χρήσιμο διὰ κάθε διδάσκαλον, ποὺ θέλει νὰ ἐργασθῇ εἰς τὸ σχολεῖόν του γιὰ νὰ δημιουργήσῃ ἕνα κῆπο.

Ὁ πολύτιμος συνεργάτης κ. Π. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, Καθηγητὴς τῆς Δενδροκομίας τῆς Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ Τεχνικὸς Σύμβουλος τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας» θὰ παρέχῃ εἰς ἐδικήν στηλην τῶν «Νέων Χωρῶν» ὁδηγίας καλλιεργείας σχολικῶν κήπων σὲ ὅσους διδασκάλους τὸ ζητοῦν διὰ τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας».

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μακεδονικὲς Ἱστορίες : Γ. Χρήστου, 1929. — Εἶναι ἕνα σύνολο ἀπὸ ἀληθινὰ ἀριστουργηματικὲς ἱστορίες. Συγγραφεύς των εἶναι ὁ βουλευτὴς Φλωρίνης κ. Γ. Μόδης, ποὺ δι' ἀγνώστους λόγους θέλησε νὰ κρυφθῇ στὸ ψευδώνυμο αὐτό.

Πρὶν ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια μᾶς ἔδωσε ὁ κ. Μόδης τὸν Α' τόμο τῶν Μακεδονικῶν του Ἱστοριῶν. Εἰς τὸ νέο ὅμως βιβλίο μᾶς παρουσιάζει ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος καὶ εἰκόνας τῆς συμμαχικῆς κατοχῆς καὶ τῆς καινούργιας ζωῆς τῆς Μακεδονίας, μετὰ τὴν προσφυγικὴ ἐγκατάστασι.

Αἱ περιγραφές του εἶναι ἰδιότυπες καὶ πολὺ ζωντανές.

***

Τοπικὴ αὐτοδιοίκησις καὶ διοικητικὴ ἀποκέντρωσις : Δημ. Α. Ζώτου, δικηγόρου, 1929. Ὁ Ἠπειρώτης κ. Δημ. Ζώτος, ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον ἐπίλεκτα μέλη τῆς κοινωνίας τοῦ Πειραιῶς, γεν. γραμματεὺς τοῦ Ἠπειρωτικοῦ Συνδέσμου Πειραιῶς, ἐτύπωσε σὲ κομψὸ βιβλιαράκι μιὰ διάλεξί του ποὺ ἔκαμε στὴν αἴθουσα τῆς Ἑνώσεως τῶν ἐπιστημόνων Πειραιῶς, γύρω ἀπὸ τὴν αὐτοδιοίκησι.

Μὲ τὸ βιβλιαράκι τοῦ κ. Ζώτου θὰ ἀσχοληθοῦμε ἰδιαιτέρως.

***

Ὁδηγὸς τοῦ σχολικοῦ κήπου : Πάνου Θ. Ἀναγνωστοπούλου, Καθηγητοῦ τῆς Δενδροκομίας παρὰ τῇ Ἀνωτάτῃ Γεωπονικῇ Σχολῇ Ἀθηνῶν, 1929. Ὁ συγγραφεύς του, ἀκούραστος ἀπόστολος τοῦ πρασίνου, εἶναι πολὺ γνωστὸς στὸν κόσμο τῶν ἐνδιαφερομένων γιὰ τὰ γεωργικὰ μας προβλήματα ἀπὸ πολυάριθμα συγγράμματά του καὶ ἀπὸ τὴν ἐνεργητικὴ κοινωνική του δρᾶσι.

Ἔχει γράψει ὡς σήμερον πολλὰ βιβλία εἰδικὰ γιὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν σχολικῶν κήπων, ποὺ πολὺ ὑπεβοήθησαν τὴν προσπάθειαν ἐκείνων, ποὺ ἔδειξαν ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς σχολικοὺς κήπους.

ΤΟ ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ
«ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ»
Εἶνε τὸ καλύτερο ὡρωτοχρονιάτικο δῶρο.

ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Μητροπόλεως 9Α

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ : 7-10 Παλαιὸν

Τηλ. Διεύθ. : ΣΤΑΦΟΡΓΑΝΩΣΙΝ - Ἀθήνας

CENTRAL CURRANT OFFICE
46 Fish Street Hill
LONDON

GRIECHISCHES KORINTHEN-SYNDICAT
Dovenhof
HAMBURG

COMPTOIR CENTRAL DU RAISIN DE CORINTHE
56 Rue Beaubourg
PARIS

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΙΣ ΑΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥΣ ΑΓΟΡΑΣ

Ἡ Αὐτόνομος αὕτη Συνεταιρικὴ Ὀργάνωσις τῶν Σταφιδοπαραγωγῶν, εἰς ἀντικατάστασιν τῆς Προνομιούχου Ἑταιρίας «Ἑνιαία» ἀποτελεῖ τὴν Κεντρικὴν Ὀργάνωσιν 22 Ἑνώσεων Συνεταιρισμῶν εἰς τὰς ὁποίας περιλαμβάνονται περίπου 800 Γεωργικοὶ Συνεταιρισμοί. Οἱ Συνεταιρισμοὶ οὗτοι τῶν Παραγωγῶν Κορινθιακῆς Σταφίδος ἀριθμοῦν 27,000 περίπου οἰκογενείας παραγωγῶν καλλιεργούντων 350.000 Στρέμματα καὶ παραγόντων 200,000,000 περίπου Ἑνετικὰς Λίτρας Σταφίδος.

ΚΥΡΙΩΤΕΡΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ Α. Σ. Ο. ΕΙΝΑΙ:

— Ἡ προστασία τῆς παραγωγῆς καὶ βελτίωσις τῆς ποιότητός της.

— Ἡ ἀπὸ κοινοῦ ἀποθήκευσις καὶ πώλησις Σταφίδος.

— Ἡ ὀργάνωσις, συστηματικὴ Διαφήμισις, προμήθεια καλλιεργητικῶν καὶ ἀποξηραντικῶν εἰδῶν διὰ τοὺς παραγωγούς κλπ.

Γενικὸς Διευθυντὴς
ΒΑΣ. ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ
Γεωπόνος, Διδάκτωρ τοῦ Δικαίου

Πρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου
Π. ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθυντὴς Ὑπουργείου Γεωργίας

Τύποις «ΠΟΛΥΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗΣ» Ἀχαρνῶν 244